

613.0432

ส 683 พ

ร.3

ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพ
ของนักเรียนในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ปริญญาพันธ์
ของ
สาโรจน์ เพชรหมื่น

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขภาพศึกษา
กันยายน 2534
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานี้พร้อมกันแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
สุศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(ดร.ธนวรรณ อิ่มสมบูรณ์)

.....กรรมการ
(นายระเด่น หัสดี)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ดร.ธนวรรณ อิ่มสมบูรณ์)

.....กรรมการ
(นายระเด่น หัสดี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.ทวีสิทธิ์ ลิทธิกร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานี้พร้อมกันนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
จุดมุ่งหมายในการค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	7
สมมติฐานในการค้นคว้า.....	59
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	60
ประชากร.....	60
กลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	62
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	63
วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71

5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	94
	กลุ่มตัวอย่าง.....	94
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	95
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	96
	อภิปรายผล.....	98
	ข้อเสนอแนะ.....	104
	บรรณานุกรม.....	107
	ภาคผนวก.....	115
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	132

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ.....	61
2	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน.....	71
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหาร เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนา สุขภาพของนักเรียน จำแนกเป็นรายด้านและส่วนรวม.....	73
4	เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหาร เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนา ตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน.....	74
5	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติของครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการ พัฒนาสุขภาพของนักเรียน.....	75
6	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติของครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน เป็นรายคู่ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน.....	78
7	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติของผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ต่างกันเกี่ยวกับ ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนา สุขภาพของนักเรียน.....	80
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติของผู้บริหารเป็นรายคู่ เกี่ยวกับผลกระทบของ การพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน....	83
9	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติของครูประจำการ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เกี่ยวกับ ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนา สุขภาพของนักเรียน.....	85
10	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อ การพัฒนาสุขภาพของนักเรียน.....	86

11	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบ โครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน.....	88
12	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนะของครูประจำการ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการ โคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน.....	90
13	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทัศนะของครูประจำการ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เป็นรายคู่ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนา ตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน.....	93
14	คำอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนา ตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.....	131

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แสดงโครงสร้าง โครงการโคราชพัฒนา.....	9
2	แสดงองค์กรของโครงการโคราชพัฒนา.....	10
3	แสดงการประสานงานของคณะทำงานโครงการโคราชพัฒนา.....	15
4	แสดงขั้นตอนการสำรวจข้อมูล จปฐ. ในระดับต่าง ๆ.....	19
5	แสดงวัฏจักรของการวางแผน การประเมินผลโครงการ.....	23
6	แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ผลที่ได้รับกับผลกระทบ ในการประเมินผลโครงการ.....	26
7	แสดงความหมายและประเภทของ การประเมินผลกระทบโครงการ.....	28
8	แสดงกระบวนการตัดสินใจคุณค่า ของโครงการ.....	31
9	แสดงข้อมูลเพื่อประเมินความสมเหตุสมผลและความเป็นจริง.....	33
10	แสดงองค์ประกอบของเจตคติ.....	44
11	แสดงองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพ.....	48

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก
อาจารย์ ดร.ธนวรรณ อัมสมบูรณ์ อาจารย์ ระเด่น หัสดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวีสิทธิ์
สิทธิกร ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง
และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สมสรร วงษ์อ่อน้อย อาจารย์ ดร.กาญจนา รุ่งทรานนท์
อาจารย์ นัทธัช ศิริวัฒน์เมธานนท์ อาจารย์ สัจด์ สันตะพันธ์ อาจารย์ ศิริรัตน์ บุญตานนท์
ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะครู อาจารย์และผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครราชสีมา และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สำเร็จลง
ได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอเทอดพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณน้าทุกท่านและพี่น้อง ที่ได้ให้
การสนับสนุนทั้งทุนทรัพย์ อุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง
รวมทั้งอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และวางรากฐาน ทางการศึกษาจนกระทั่งทำให้
ปริญญานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี

สาโรจน์ เพชรมณี

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัย ตลอดจนปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไปและเร่ที่จะหาทางร่วมมือกัน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวให้หมดสิ้นไปโดยเร็วที่สุด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยนับได้ว่าเป็นพื้นที่ซึ่งประสบปัญหาดังกล่าว อย่างรุนแรง และจังหวัดนครราชสีมา นับได้ว่าเป็นประตูภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานที่ประสบปัญหาดังกล่าวไม่น้อยกว่าจังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทางจังหวัดจึงได้ริเริ่มโครงการขึ้น โครงการหนึ่งคือ โครงการโคราชนพัฒนา ได้ดำเนินนโยบายตามแผนการพัฒนาระบบแห่งชาติหรือใช้ชื่อย่อว่า กชช. โดยได้ดำเนินโครงการโคราชนพัฒนา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 โดยนำแผนการพัฒนาระบบแห่งชาติมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งด้านการจัดองค์การ และวิธีดำเนินงาน การดำเนินงานใช้วิธีผสมผสานระหว่างงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน โดยไม่แยกงานใดเป็นงานของ กระทรวง กรม หรือกองใด แต่ให้ถือว่าทุกหน่วยงานจะต้องปฏิบัติกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนที่ยังช่วยตัวเองไม่ได้ เพื่อให้เขาดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพจากการดำเนินงานตั้งแต่ต้นมาจนถึงปัจจุบัน สามารถช่วยให้ชาวชนบทที่ยากจนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับทั้งด้านสุขภาพอนามัย การประกอบอาชีพ การศึกษา ความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนความสะดวกในการคมนาคมขนส่งจากท้องถิ่นหนึ่งกับอีกท้องถิ่นหนึ่ง (สมบูรณ์ ไทยวัชรมาศ. 2531 : 1-4) ปรัชญาแนวคิดของโครงการโคราชนพัฒนาเป็นการผสมงาน ผสานใจ เป้าหมายพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการร่วมแรงร่วมใจกันทุกส่วนราชการของจังหวัดนครราชสีมา มุ่งเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือทั้งชาวชนบทและชาวเมืองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยยึดหลักองค์การที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาโดยไม่สร้างองค์การขึ้นมาใหม่เพียงแต่ประยุกต์ปรับปรุงองค์การ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานและใช้ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) เป็นเครื่องมือในการพัฒนา เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน กิจกรรมจะเน้นการพัฒนาคนก่อนกิจกรรมอื่น (คณะทำงานโคราชนพัฒนา. 2521 : 5-6) จากการดำเนินงานของโครงการโคราชนพัฒนาซึ่งมีเป้าหมายไปที่ประชาชนเป็นจุดสำคัญ และผลที่ได้รับจากโครงการโคราชนพัฒนาสามารถวัดได้ด้วยความจำเป็นพื้นฐาน ซึ่งช่วยให้ประชาชนเข้าใจสภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงอันจะ

สามารถวิเคราะห์ จำแนกความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาในแต่ละประเด็นอย่างถูกต้องครอบคลุม ถึงความขาดแคลน ความไม่รู้ และโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ในหมู่บ้านซึ่งประชาชนจะร่วมกันวางแผน แก้ปัญหาต่อไป (ไสว พรหมณี. 2527 : 187-188)

อย่างไรก็ตามจากผลการดำเนินงานตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาควรจะได้มีการ ประเมินผลกระทบในส่วนที่เกี่ยวกับเด็กนักเรียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบที่มีต่อการพัฒนา สุขภาพของเด็กนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งหลังจากเริ่มดำเนินงานตามโครงการโคราช พัฒนาแล้วนั้นเด็กนักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพขึ้นมาน้อยเพียงใด ซึ่งแต่เดิมนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาสุขภาพอนามัยค่อนข้างสูง เช่น ปัญหาทางโภชนาการ ปัญหาทันตสุขภาพ ปัญหาโรคติดต่อต่าง ๆ เป็นต้น (สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. 2524 : 16-18) เมื่อมีโครงการโคราช พัฒนาขึ้นแล้วนั้น จะมีผลกระทบอย่างไรในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยการ ประเมินในทัศนะของครูประถมศึกษาเพื่อนำผลสรุปที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้สอดคล้องกัน เพราะในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในสังคมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มปลูกฝังสร้าง ลักษณะนิสัยที่พึงปรารถนาตั้งแต่วัยเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากวัยเด็กสามารถที่จะรับรู้และเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมได้ดีกว่าวัยผู้ใหญ่ดังสุภาษิตโบราณที่กล่าวว่า "ไม้อ่อนดัดง่ายไม้แก่ดัดยาก" (ก่อ ลวัลดีนาธิ. 2529 : 59) ในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพในแต่ละด้านของแต่ละคนนั้น ชนวรรธน์ อัมสมบุรณ์ (2527 : 103) กล่าวว่า มโนทัศน์หรือแนวคิดในทุกด้านได้เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก มีการสร้าง เสริมและพัฒนามาจากภายในจิตใจของแต่ละบุคคลโดยอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม จนในที่สุดจะแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เราสามารถสังเกตได้ ซึ่งช่วงระยะเวลาที่มีการ พัฒนาของมโนทัศน์ จะเป็นช่วงที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิต เพราะถ้ามโนทัศน์นั้นได้รับการพัฒนา อย่างเหมาะสมก็จะทำให้บุคคลนั้น ๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามไปด้วยเช่นกัน จากความสำคัญดังกล่าว ข้างต้น ในการที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหมายถึงการมีสุขภาพดีตามไปด้วย จะเห็นได้ว่าผลกระทบ ของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนนั้นมีความ สำคัญมาก ซึ่งเราไม่ควรจะละเลยหรือมองข้ามความสำคัญในส่วนนี้ การประเมินผลกระทบของ โครงการ จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการประเมิน ที่มีบทบาทสำคัญต่อการวางแผน โครงการ และเป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร เพื่อดำเนินโครงการรวมทั้ง ปรับและขยายกิจกรรม หรือโครงการให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้มากยิ่งขึ้น (นิศา ชูโต. 2527 : 31-39)

อนึ่ง การดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนานั้น เป็นโครงการต่อเนื่องซึ่งได้มีการวางแผนไว้ในระยะยาวจะสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2544 และได้มีการประเมินผลโครงการเป็นประจำทุกปี แต่ยังไม่มีการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในการประเมินผลกระทบครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ประเมินในสภาพการณ์เฉพาะหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กคือโรงเรียน ซึ่งจะได้นำข้อมูลการศึกษาไปใช้เพื่อช่วยในการวางแผน และกำหนดโครงการ และกลุ่มเป้าหมายอันได้แก่ เด็กนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

การศึกษาผลกระทบของโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กในครั้งนี้เป็น การประเมินผลกระทบที่มีต่อสุขภาพของเด็กนักเรียน ในทัศนะครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาเป็นการพิจารณา วิเคราะห์ และมองคุณค่าของโครงการว่ามีผลกระทบต่อการพัฒนาสุขภาพเด็กมากน้อยเพียงใด เพราะครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กจะสามารถมองเห็นการพัฒนาสุขภาพของเด็กได้เป็นอย่างดี และต่อเนื่อง จึงเป็นผู้ประเมินได้ดีที่สุด ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2529 : 210) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนเป็นสังคมหนึ่งที่ล่องรองลงมาจากบ้าน ซึ่งเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียนและอีกประการหนึ่งครูประถมศึกษา ได้ถูกกำหนดให้เป็นที่พักพิงการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนาโดยเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะที่ปรึกษาสภาตำบล ซึ่งอยู่ในระดับปฏิบัติงานกับกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนอย่างแท้จริง อันจะส่งผลให้สามารถมองเห็นผลกระทบของโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กได้อย่างเด่นชัดกว่ากลุ่มอื่น ผลกระทบที่ได้ทำการศึกษาครั้งนี้ส่วนหนึ่งจะนำไปใช้วางแผนและเสนอรูปแบบในการปรับปรุงและดำเนินกิจกรรมของโครงการโคราชพัฒนาในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

จุดมุ่งหมายในการค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับของผลกระทบจากการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการศึกษา

จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนตามตัวแปรต่อไปนี้

- 2.1 ตำแหน่งหน้าที่
- 2.2 ประสบการณ์
- 2.3 ระดับการศึกษา
- 2.4 ขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงผลกระทบต่อการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการโคราชพัฒนานำไปพิจารณา ในการวางแผนดำเนินงานในระยะต่อไป เพื่อปรับปรุงโครงการโคราชพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ครูประถมศึกษาจำนวน 14,619 คน โดยแบ่งเป็นครูประจำการจำนวน 13,269 คน และผู้บริหารจำนวน 1,350 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2534

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหาร จำนวน 308 คน ครูประจำการจำนวน 388 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2534

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2534 จำแนกตามลักษณะต่อไปนี้

- 3.1.1 ตำแหน่งหน้าที่
- 3.1.2 ประสบการณ์

3.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.4 ขนาดของโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของครูประจำการและผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2534 เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนา ตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการโคราชพัฒนา เป็นโครงการในการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยอาศัยความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องชี้วัด
2. ผลกระทบ หมายถึง ผลดี ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการพัฒนารูปแบบโครงการ โคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา
3. การพัฒนาสุขภาพ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสภาวะสุขภาพของนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม
4. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำหน้าที่ด้านการสอนนักเรียนระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
5. ตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ของครูประถมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาตามคำสั่งบรรจุแต่งตั้งครั้งสุดท้าย แบ่งเป็น
 - 5.1 ครูประจำการ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมาที่ดำรงตำแหน่ง ครู อาจารย์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการสอน หรือสนับสนุนการสอน หรือ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษา
 - 5.2 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ครูที่รักษาการแทน แต่ไม่รวมถึง ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และ ผู้ช่วยครูใหญ่
6. ทักษะของครูประจำการและผู้บริหาร หมายถึง ข้อคิดเห็นของครูประจำการและ ผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนา ตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน

7. ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็น

3 ระดับคือ

7.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

7.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี

7.3 ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

8. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ระดับ

8.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

8.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

9. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง สภาพทางกายภาพของโรงเรียนที่กำหนดตามจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นในโรงเรียน ปีการศึกษา 2534 ตามเกณฑ์ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติดังนี้

9.1 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา

9.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

9.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดหัวข้อในการเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา
2. เอกสารเกี่ยวกับการประเมินโครงการและการประเมินผลกระทบ
3. เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา

โครงการโคราชพัฒนาได้เริ่มดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 โดยใช้ชื่อโครงการ "พัฒนาประชากรจังหวัดนครราชสีมาแบบผสมผสาน" ที่ใช้คำว่าผสมผสาน เพราะปัญหาของประชากรมีมากมายหลายประการผสมผสานกันอยู่ ความยากจน ขาดแคลน เงินใช้ ไร้การศึกษา อาชญากรรม ฯลฯ การแก้ปัญหาจึงต้องร่วมแรงร่วมใจ ผสมงานผสมใจกันทุกส่วนราชการ ต่อมาโครงการนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "โครงการโคราชพัฒนา" ปรัชญา แนวคิดโครงการใช้สัญลักษณ์เป็นรูปท้าวสุรนารีเพื่อรวมดวงใจชาวโคราชทั้งมวล ผนึกกำลังช่วยเหลือกันเพื่อให้พี่น้องประชาชนทุกคน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีหลักการและแนวคิดดังนี้

1. เป็นการผสมงาน ผสมใจ เป้าหมายพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นการร่วมแรงร่วมใจกันทุกส่วนราชการของจังหวัดนครราชสีมา มุ่งเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ ชาวชนบทและชาวเมืองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (นอกรอบกิน)

2. ยึดหลักองค์กรที่มีอยู่แล้วในการพัฒนา ไม่สร้างองค์กรขึ้นมาใหม่เพียงแต่ประยุกต์ปรับปรุงองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งองค์กรที่เป็นรูปแบบอยู่แล้วคือ องค์กรการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ตามระบบ กชช.

3. ใช้ความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเพื่อเป็นรูปธรรมโดยการหลอมรวมส่วนราชการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

4. กิจกรรมการพัฒนาเน้นการพัฒนาคนก่อนกิจกรรม โดยวางขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 เตรียมข้าราชการให้เปิดกรอบแนวความคิดที่มีผลประโยชน์ของประชาชน
เป็นตัวตั้งพัฒนาวิธีการทำงานกับชาวบ้านโดยมีมโนธรรมสำนึกที่จะช่วยเหลือชาวบ้าน
- ขั้นที่ 2 เตรียมประชาชนให้เข้าใจการพัฒนาการพึ่งตนเองตามกระบวนการ จปฐ.
- ขั้นที่ 3 สร้างกิจกรรมพัฒนาตามปัญหาที่ชาวบ้านวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการคิดค้น
ด้วยตนเอง

เป้าหมายการขยายหมู่บ้านพัฒนา ได้ทำอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์ ที่สอดคล้อง
กับศักยภาพของชุมชนเป็นหลัก โดยมีจุดเริ่มของโครงการดังต่อไปนี้

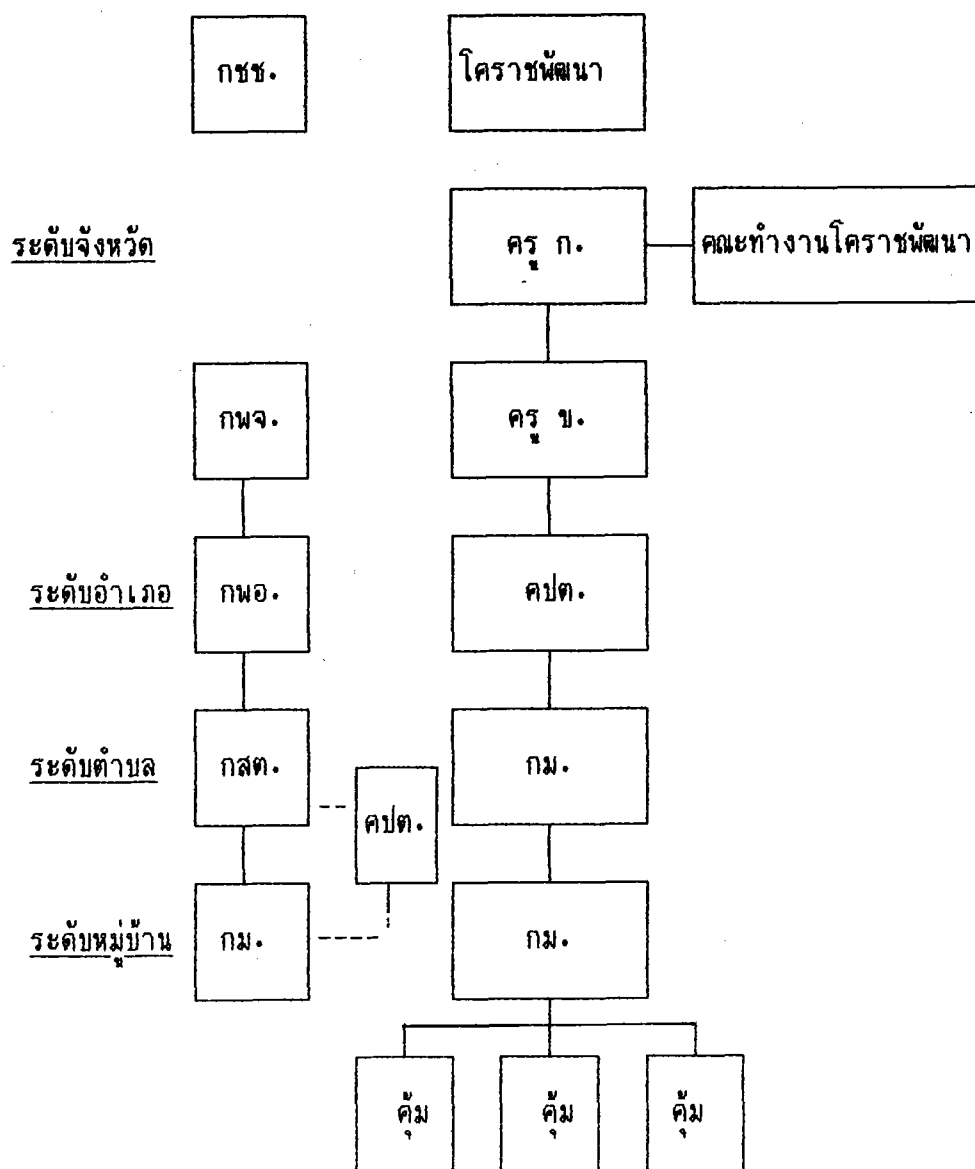
- พ.ศ.2524 -พ.ศ.2525 อำเภอละ 1 หมู่บ้าน รวมทั้งจังหวัด 21 หมู่บ้าน
- พ.ศ.2526 ตำบลละ 1 หมู่บ้าน รวมทั้งจังหวัด 207 หมู่บ้าน
- พ.ศ.2527 ตำบลละ 2 หมู่บ้าน และหมู่บ้าน อปท. บางส่วน รวมทั้งจังหวัด
จำนวน 580 หมู่บ้าน
- พ.ศ.2528 ตำบลละ 4 หมู่บ้าน และหมู่บ้าน อปท. ทั้งหมด รวมทั้งจังหวัด
จำนวน 1363 หมู่บ้าน
- พ.ศ.2529 ทุกหมู่บ้านในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งจังหวัด 2663 หมู่บ้าน
(ผนวกร่วมกับโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองและโครงการอีสานเขียว)

โครงการโคราชพัฒนาเป็นโครงการที่มีแนวคิด และปรัชญาเป็นวิทยาศาสตร์สอดคล้องและ
เหมาะสมกับการพัฒนาชนบททั้งนี้โครงการ หรือกิจกรรมทั้งหลายที่มีอยู่แล้ว หรือมีเข้ามาใหม่
โครงการโคราชพัฒนาสามารถประยุกต์เข้าไปใช้ได้ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมปกติหรือพิเศษ
ของกระทรวงต่าง ๆ โครงการพัฒนาชนบทแนวใหม่ตามระบบ กชช.โครงการรณรงค์คุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในชาติ โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง
โครงการกองทุนแห่งชาติหรือ โครงการอีสานเขียว ฯลฯ เพราะทุกโครงการต้องการพัฒนา
ยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ทั้งร่างกายและจิตใจของประชาชนให้สูงขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องต้องกันกับ
เจตจำนงค์ของโครงการโคราชพัฒนา (คณะทำงานโครงการโคราชพัฒนา. 2531 : 5 - 6)

จุดเน้นสำคัญของโครงการโคราชพัฒนา

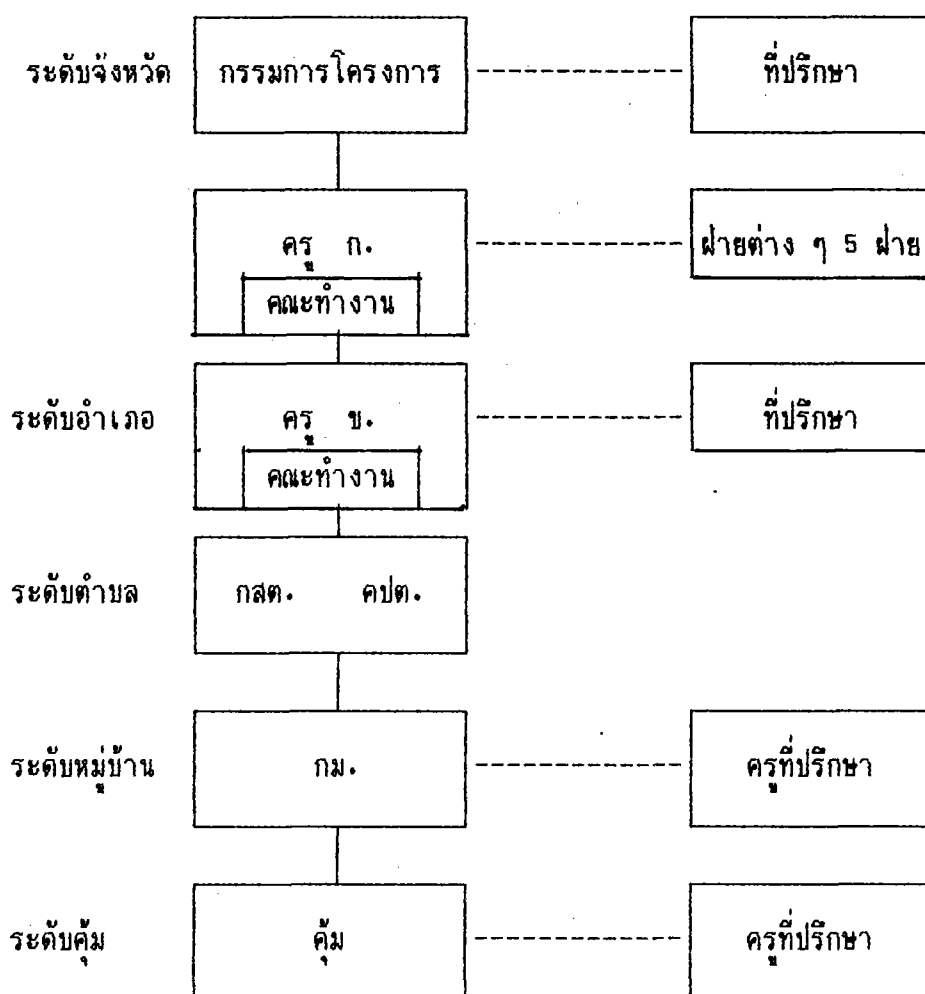
1. ยึดองค์กรเดียวกัน
2. มีแผนการปฏิบัติงานตั้งแต่ระดับล่าง
3. แก้ปัญหาตาม จปฐ.
4. กระตุ้นเพิ่มความรู้ความสามารถการต่อสู้และแก้ไขปัญหาของประชาชน

5. การฟื้นฟูฐานความรู้ความสามารถในการพัฒนาทุกระดับ
6. การพัฒนาครอบคลุมกว้างขวางทั่วถึงพื้นที่และประชากร
7. การมีส่วนร่วมและพึ่งตนเองของประชาชน

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิโครงสร้างโครงการโคราชพัฒนา

โครงการโคราชพัฒนาซึ่งดำเนินงานในจังหวัดนครราชสีมา ได้รับแนวคิดการดำเนินงานจากคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติมาปฏิบัติเช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ โครงสร้างการบริหารงานในระดับจังหวัดตามที่กำหนดโดย กษช. ถือได้ว่าเป็นกรอบใหญ่ที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชนบทโดยทั่วไปในทางปฏิบัติมีการปรับปรุงโครงสร้างภายในการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความคล่องตัวยิ่งขึ้น (คณะทำงานโคราชพัฒนา. 2529 : 23-24)

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิองค์กรของโครงการโคราชพัฒนา

แหล่งที่มา : อุเทน จารณศรีและคนอื่น ๆ. คู่มือผู้นำชาวบ้านเรื่องการนำจุฬ. มาใช้ในการพัฒนา
คุณภาพชีวิต. 2530. หน้า 104.

ระดับจังหวัด

จะมีคณะกรรมการ 2 ชุด

1. คณะกรรมการโครงการโคราชพัฒนา ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ และเอกชน ร่วมเป็นกรรมการ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีหน้าที่อำนวยการโครงการโคราชพัฒนา ให้ดำเนินการได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการโคราชพัฒนาดังกล่าวนี้นี้ จะมีคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ เพื่อช่วยให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินการต่าง ๆ คณะที่ปรึกษานี้ ประกอบด้วย ท่านแม่ทัณฑศักดิ์ 2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภาคเอกชน ฯลฯ

2. คณะครู ก. ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ และนักวิชาการ พร้อมทั้งผู้แทนของส่วนราชการต่าง ๆ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีหน้าที่ให้การสนับสนุนดำเนินงาน พร้อมทั้งติดตามประเมินผลโครงการ ครู ก. เป็นคณะที่ใหญ่มาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง มีคณะทำงานโครงการโคราชพัฒนาเป็นหน่วยย่อยและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน คณะทำงานนี้ แบ่งเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายสื่อและประชาสัมพันธ์ ฝ่ายนิเทศ และศูนย์ประสานงาน

ระดับอำเภอ

ในระดับอำเภอ มีคณะกรรมการโคราชพัฒนาระดับอำเภอ เรียกว่า ครู ข. ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ พ่อค้า เอกชน ครู พระ ฯลฯ มีนายอำเภอเป็นประธาน

ระดับตำบล

มีคณะกรรมการ 2 ชุดคือ

1. คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติ การพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ประกอบด้วย กำนัน เป็นประธาน ชาวบ้านที่เป็นช่าง ชาวบ้านผู้ทรงคุณวุฒิ เกษตรตำบล พัฒนาการตำบล สาธารณสุขตำบลและครู รวมทั้งสิ้น 7 คน บทบาทและหน้าที่ของ คปต. คือ ให้คำปรึกษา เสนอแนะต่อสภาตำบลและดำเนินการอื่นใดตามที่สภาตำบลมอบหมาย สำหรับโครงการโคราชพัฒนา ถือว่าคปต. มีความสำคัญมากในระดับตำบล โดยเฉพาะ คปต. ที่เป็นข้าราชการของ 4 กระทรวงหลักต้องทำหน้าที่ในการนำความรู้ ความเข้าใจ เรื่องโครงการโคราชพัฒนา สู่ระดับหมู่บ้านและเชื่อมประสานงานพัฒนาระหว่างอำเภอกับหมู่บ้านให้ได้

2. กรรมการสภาตำบล (กสต.) ประกอบด้วย กำนันของตำบลเป็นประธาน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น แพทย์ประจำตำบลเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และให้ชาวบ้านเลือกผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นกรรมการสภาตำบล (กสต.) อีกหมู่บ้านละ 1 คน เลขาสภาตำบลแต่งตั้งจากครูประจำตำบล 1 คน และที่ปรึกษา กสต. แต่งตั้งจากปลัดอำเภอหรือพัฒนากร 1 คน

บทบาทและหน้าที่ของสภาตำบล คือ จัดทำแผนงานของตำบลเพื่อปฏิบัติงานและเสนอของบประมาณจากรัฐคัดเลือกแผนงานโครงการต่างๆ ฯลฯ โครงการโครงการพัฒนาถือว่า กสต. และ คปต. จะต้องมีการเชื่อมประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้นความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ ในเรื่องโครงการพัฒนา คปต. จะต้องถ่ายทอดและเชื่อมประสานกับ กสต. ทางตรง หรือเชื่อมประสานทางอ้อมโดยผ่านผู้ใหญ่บ้านและผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละหมู่บ้าน

ระดับหมู่บ้าน

จะมีคณะกรรมการอยู่ 2 ชุด คือ

1. คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) องค์ประกอบของคณะกรรมการหมู่บ้านตามรูปแบบที่ปรับปรุงใหม่ประกอบด้วย

1.1 กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง

1.2 กรรมการโดยการเลือกตั้ง ได้แก่ กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นมาจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน แต่ควรจะมี 5 - 9 คน ขึ้นอยู่กับขนาดของหมู่บ้านว่ามีขนาดใหญ่หรือเล็กให้อยู่ในดุลยพินิจของนายอำเภอกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี

ในการปฏิบัติงานของ กม. นั้นให้ยึดถือพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พ.ศ. 2527 เป็นหลัก และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2526 ซึ่งจะต้องมีลักษณะดังนี้คือ ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน กม. โดยตำแหน่งและให้ กม. เลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน เป็นรองประธาน ตลอดจนเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอีก 2 คน เป็นเลขานุการ 1 คน ผู้ช่วยเลขานุการ 1 คน ส่วนกรรมการหมู่บ้านคนอื่น ๆ ก็จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของฝ่ายกิจการต่าง ๆ

ฝ่ายกิจการต่าง ๆ ของ กม. นั้นมีทั้งหมดอย่างน้อย 5 ฝ่ายคือ ฝ่ายพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบ ฝ่ายคลัง ฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายศึกษาและวัฒนธรรม ฝ่ายสวัสดิการและสังคม ถ้าหมู่บ้านใดจะตั้งเกินกว่า 5 ฝ่าย ให้ขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ

โครงการโคราชนพัฒนาได้มีนโยบายว่าฝ่ายกิจกรรมต่าง ๆ ของ กม. ให้มีฝ่ายสตรีแม่บ้าน และฝ่ายเยาวชนด้วย เพราะการพัฒนาสตรีและเยาวชนมีบทบาทอย่างมาก นอกจากนี้โครงการโคราชนพัฒนายังมีนโยบายให้ครูในโรงเรียนที่อยู่ใกล้หรือในหมู่บ้านนั้นๆ เป็นที่ปรึกษาของ กม. ด้วย เพื่อให้มีการประสานงานกันระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

2. กรรมการคุ้มหรือหัวหน้าคุ้ม กรรมการชุดนี้เป็นนโยบายของโคราชนพัฒนาที่ต้องการให้ผู้ผู้นำในหมู่บ้านทุกรูปแบบทั้งผู้นำแบบทางการและผู้นำตามธรรมชาติได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของของการพัฒนา จึงได้มีการแบ่งจำนวนหมู่บ้านออกเป็นคุ้ม ๆ โดยมีขอบเขตชัดเจน คุ้มละ 10-20 หลังคาเรือน และแต่ละคุ้มจะเลือกหัวหน้าคุ้มขึ้นมา 1 คน (หัวหน้าคุ้มนี้อาจจะเป็นกรรมการหมู่บ้าน หรือผู้นำด้านอื่น ๆ อยู่แล้วก็ได้) หัวหน้าคุ้มนี้อาจตั้งกรรมการคุ้มหรือไม่ตั้งก็ได้ (เพราะผู้นำแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนจำกัด) ประเด็นสำคัญของการมีคุ้มตามนโยบายโคราชนพัฒนา คือ การแบ่งขอบเขตคุ้ม การมีผู้นำในคุ้ม การมีที่พบปะพูดคุย และที่แสดงข้อมูลของคุ้มซึ่งอาจจะเป็นบ้านของหัวหน้าคุ้ม หรือศาลากลางคุ้มแบบง่าย ๆ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างสิ่งก่อสร้างให้หมดเปลืองเงินมากมาย

นอกจากนี้โคราชนพัฒนายังกำหนดให้คุ้มทุกคุ้มมีที่ปรึกษาคู่ ซึ่งอาจจะเป็นครูจากโรงเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านนั้น หรืออาจเป็นพระหรือผู้นำอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันที่จะนำการพัฒนาของหมู่บ้านได้อย่างดี (สำเร็จ แห่งกรวิทยาทน และคณะ. 2524 : 104 - 108)

วัตถุประสงค์ของโครงการโคราชนพัฒนา

1. เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น โดยมุ่งให้ประชาชนมีอาชีพ รายได้ และสุขภาพสมบูรณ์เป็นผลเมืองดี
2. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะอันเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพเพื่อช่วยเหลือตนเองให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
3. เพื่อให้เกิดการประสานงาน และร่วมมือกันในหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะ 4 กระทรวงหลัก อันเป็นทางที่จะสร้างศรัทธาของประชาชนที่พึงมีต่อรัฐบาล
4. เพื่อสร้างรูปแบบระบบการดำเนินงานแบบผสมผสานของ 4 กระทรวงหลัก และประเมินผลความเป็นอยู่ของประชาชนโดยใช้ดัชนีชีวิต

หลักการสำคัญในการดำเนินงาน

1. การผสมผสานการทำงานระหว่างภาคการเกษตร การศึกษา การสาธารณสุขและมหาดไทย โดยทั่วไปเข้าด้วยกัน
2. ใช้อำนาจ คบต. เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา
3. จัดให้หน่วยงานระดับพื้นฐานได้มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
4. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง
 - 4.1 การพึ่งพาตนเอง
 - 4.2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนา
5. ให้มีการประชุมปรึกษาหารือ ระหว่างหน่วยราชการระดับต่างๆ และประชาชน ในการที่จะทำงานร่วมกัน

ลักษณะพิเศษของโครงการโคธราพัฒนา คือ

1. โครงการนี้ไม่เป็นโครงการของหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดโดยเฉพาะแต่เป็นโครงการของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นผู้กำหนดตามความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของงาน
2. เป็นโครงการที่ไม่มีการเพิ่มทรัพยากรจากหน่วยงานราชการใด เป็นกรณีพิเศษ
3. เป็นโครงการที่มีการกระจายความรับผิดชอบให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำแผนและโครงการร่วมกันเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอผึกกำลังให้ความช่วยเหลือ แนะนำและส่วนกลางให้การสนับสนุน

หมายเหตุ

กชช. คือ คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเลขานุการ)

กพจ. คือ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการ)

กพอ. คือ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (นายอำเภอ เป็นประธาน ปลัดอาวุโส เป็นเลขานุการ)

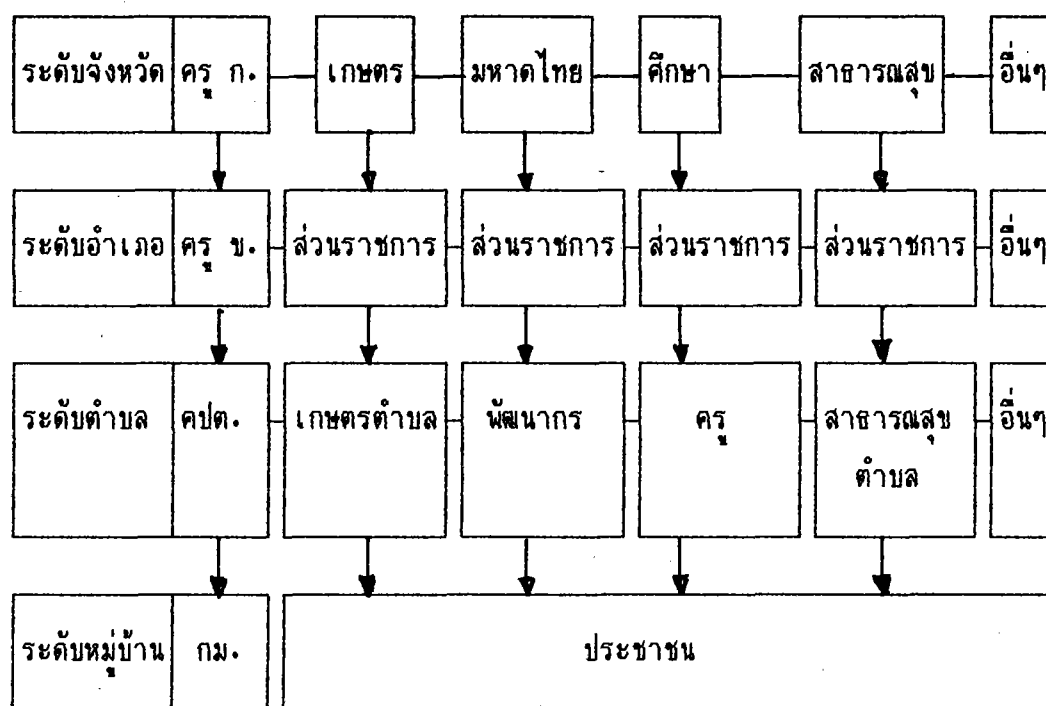
กสต. คือ คณะกรรมการสภาตำบล (กำนัน เป็นประธาน ครู เป็นเลขานุการ)

คปต. คือ คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (กำนันเป็นหัวหน้าพัฒนาการประจำตำบล เป็นเลขานุการ)

กม. คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน (มีผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธาน ชาวบ้าน เป็นเลขานุการ)

อพป. คือ หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง อพป. ทำหน้าที่เสมือน กม. ทุกประการ

แผนภูมิการประสานงาน

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิการประสานงานของคณะกรรมการพัฒนา

เนื่องจากโครงการโคราชพัฒนากับกระบวนการ จปฐ. เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กัน อย่างแยกไม่ออก เพราะโคราชพัฒนาเปรียบประดุจโครงสร้างองค์การบริหารจัดการ ส่วน จปฐ. เป็นกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายโดยวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม จปฐ. จึงถูกนำมาใช้ในโครงการโคราชพัฒนาหลายวัตถุประสงค์ คือ

1. จปฐ.จะเป็นตัวบอกว่าอำเภอใดบรรลุอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง และอยู่ในระดับใด
2. จปฐ.จะบอกว่าอำเภอ ตำบล หมู่บ้านใดมีปัญหาอะไรบ้างเท่าไร ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมพัฒนาของอำเภอ
3. จปฐ.จะเป็นตัวกำหนดตัวหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณทั้งภาครัฐและเอกชน
4. จปฐ.จะบอกผลการพัฒนาหมู่บ้านของท่านว่าดีมากน้อยเพียงใดซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการจัดหมู่บ้านเครือข่ายและการให้คะแนนการประกวดหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ด้วย

ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) หมายถึง ความต้องการขั้นต่ำที่คนหรือชุมชนควรมีหรือควรจะเป็น เพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้อย่างปกติพอสมควร (พออยู่พอกิน) ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ จปฐ. มีเนื้อหาที่คิดขึ้นมาโดยนักวิชาการจากกระทรวงต่าง ๆ และตัวแทนของประชาชน โดยเสนอผ่านคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กษช.) และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้วมีทั้งหมด 8 หมวด 32 ตัวชี้วัดดังนี้

หมวดที่ 1 อาหารดี

- 1.1 เด็กอายุ 0 - 5 ปีไม่ขาดสารอาหาร
- 1.2 เด็กอายุ 5 - 14 ปีไม่ขาดสารอาหาร
- 1.3 เด็กแรกเกิดหนักเกิน 3 กิโลกรัม

หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย

- 2.1 บ้านเรือนคงทนถาวรเกิน 5 ปี
- 2.2 ภายในบ้านและรอบบ้านสะอาด
- 2.3 มีส้วมถูกสุขลักษณะ
- 2.4 มีน้ำสะอาดดื่มเพียงพอ

หมวดที่ 3 ศึกษาอนามัยถ้วนทั่ว

- 3.1 เด็ก 0 - 5 ปี ได้วัคซีนครบ
- 3.2 เด็กวัยประถมศึกษาได้เรียน
- 3.3 เด็กวัยประถมศึกษาได้วัคซีนครบ
- 3.4 ประชาชนอายุ 14 - 50 ปี อ่านออกเขียนได้
- 3.5 ครอบครัวได้รับข่าวสาร
- 3.6 หญิงได้รับการดูแลก่อนคลอด
- 3.7 หญิงได้รับการดูแลหลังคลอด

หมวดที่ 4 ครอบครัวปลอดภัย

- 4.1 ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หมวดที่ 5 ได้ผลผลิตดี

- 5.1 ปลูกพืชหมุนเวียน
- 5.2 ใส่ปุ๋ยบำรุงดิน
- 5.3 ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- 5.4 ป้องกันและกำจัดศัตรูสัตว์
- 5.5 ใช้พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ทางราชการส่งเสริม

หมวดที่ 6 ไม่มีลูกมาก

- 6.1 คู่สมรสมีบุตรไม่เกิน 2 คน

หมวดที่ 7 อายากร่วมพัฒนา

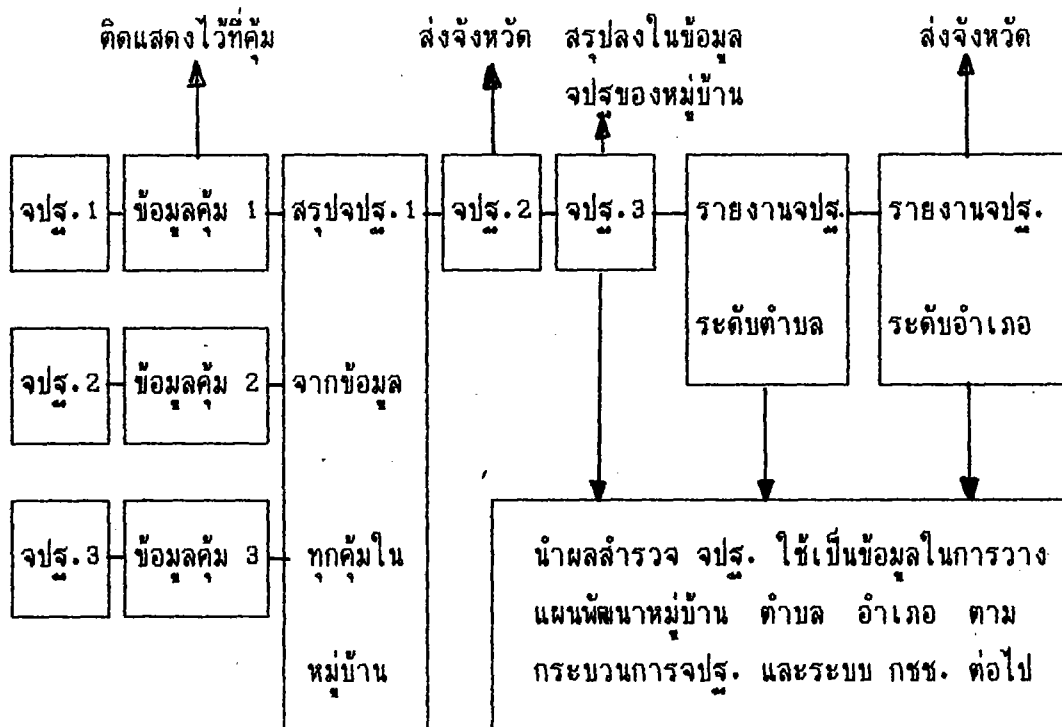
- 7.1 เป็นสมาชิกกลุ่ม
- 7.2 มีส่วนร่วมพัฒนาตนเอง
- 7.3 บำรุงรักษาสาธารณสมบัติ
- 7.4 บำรุงรักษามรดกวัฒนธรรม
- 7.5 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 7.6 ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- 7.7 กม. มีความสามารถ

หมวดที่ 8 พาสัณเธรม

- 8.1 สามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 8.2 ปฏิบัติศาสนกิจทุกเดือน
- 8.3 ไม่เล่นการพนัน ติดสุรา
- 8.4 ไม่จัดงานฟุ่มเฟือย

ขั้นตอนและกระบวนการนำ จปฐ. ไปใช้

1. เตรียมข้าราชการให้เข้าใจในเรื่อง จปฐ.
2. คปต. เข้าไปในหมู่บ้านจัดประชุมอบรมผู้นำหมู่บ้าน
3. แบ่งผู้นำชาวบ้านให้รับผิดชอบสำรวจ จปฐ. 1 เป็นคุ้มๆ โดยสำรวจทุกบ้านในคุ้มนั้น ๆ
4. รวม จปฐ. 1 ของทุกบ้านในคุ้มลงในแผ่นข้อมูลคุ้มแล้วนำข้อมูลคุ้มมารวมสรุปลงในแบบสรุป จปฐ. 1 ของหมู่บ้าน
5. คปต. ร่วมกับผู้นำชาวบ้านทำ จปฐ. 2 และ จปฐ. 3 อย่างละ 1 เล่ม
6. คปต. นำ จปฐ. 3 ของทุกหมู่บ้านในตำบลของตนเองลงในแบบรายงาน จปฐ. ระดับตำบลแล้วส่งอำเภอ 1 เล่ม เก็บไว้ที่ตำบล 1 เล่ม
7. ครู ข. นำแบบรายงาน จปฐ. ระดับตำบลของทุกตำบลลงแบบรายงาน จปฐ. ระดับอำเภอแล้วส่งจังหวัด 1 แผ่น เก็บไว้ที่อำเภอ 1 แผ่น
8. ผลสำรวจ จปฐ. ของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ นี้จะใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามกระบวนการ จปฐ. และระบบ กชช.ต่อไป

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิการสำรวจข้อมูล จปฐ. ในระดับต่าง ๆ

แหล่งที่มา : อูเทน จารณศรีและคนอื่น ๆ. คู่มือการนำ จปฐ. ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต.
2530. หน้า 113.

กล่าวโดยสรุป องค์การการพัฒนาตามแนวคิดและนโยบายโคราชพัฒนานั้น ให้มีการผสมงานผสานใจกันทั้งบุคคลที่อยู่ในระบบราชการ และผู้นำภาคเอกชนเพื่อเป้าหมาย พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในชนบทและในเมืองให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้นทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและจิตใจ เพื่อความผาสุกอย่างเท่าเทียมกันของทุกคน และโรงเรียนประถมศึกษา นับเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญหน่วยงานหนึ่ง ที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาชนบทในรูปของโครงการโคราชพัฒนาซึ่งจะกล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทไว้ดังนี้

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน หรือสังคม ดังนั้นโรงเรียนจึงมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อชุมชนหรือสังคมหลายประการ

สฤเทพ ทองประดิษฐ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับหน้าที่ของโรงเรียนต่อชุมชนว่า เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยย่อยของสังคมหรือชุมชน โรงเรียนจึงต้องมีหน้าที่ต่อชุมชน ดังนี้

1. โรงเรียนต้องถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และต้องพยายามส่งเสริมให้ตัวเองเป็นศูนย์กลางของชุมชน
2. โรงเรียนจะต้องหาทางช่วยให้ประชาชนในชุมชน ปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นทั้งในแง่ของการครองชีพ สุขภาพอนามัย ทักษะคติ ความเชื่อ พร้อมทั้งช่วยให้สมาชิกของชุมชน รู้จักรักษาทรัพยากร รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
3. โรงเรียนจะต้องตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลก ตลอดจนผลการเปลี่ยนแปลงอันมีต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และพยายามจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยการจัดการศึกษาที่ตรงกับความต้องการและระดับความสามารถของชุมชน
4. ในส่วนที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย โรงเรียนจะต้องปฏิบัติและส่งเสริมประชาธิปไตยให้เต็มที่ โดยการสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น ทั้งในโรงเรียนและชุมชน คือจะต้องมีมนุษย์สัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน และสมาชิกในชุมชน (สฤเทพ ทองประดิษฐ์. 2521 : 540 - 541)

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนในชนบท โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาเพียงสถาบันเดียวที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชนบท ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาจึงมีหน้าที่โดยตรงต่อการพัฒนาชุมชนในชนบท หรือมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาชนบท

สุปัญญา อีระกุล กล่าวว่า ในการพัฒนาชนบทนั้น โรงเรียนประถมศึกษามีบทบาทหน้าที่โดยตรงต่อการพัฒนาชนบท เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกและพัฒนาคนให้กับชุมชน เป็นศูนย์รวมสาขาวิชาการต่าง ๆ ของชุมชนและเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม (สุปัญญา อีระกุล. 2521 : 15 - 20)

ฮิลตัน กล่าวถึงการจัดการโรงเรียนในชนบท โดยอ้างถึงข้อตกลงของคณะกรรมการในการประชุมลัมมาเกี่ยวกับการศึกษาในชนบทของภาคใต้ในสหรัฐอเมริกาว่า โรงเรียนเป็นหน่วยงานสำคัญอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงชีวิตชนบท โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงแบบแผนของชีวิตของคนในชุมชนชนบททั้งในทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษาโรงเรียนจะช่วยให้คนในชนบทช่วยตัวเองได้ (Hilton. 1949 : 201 - 203)

คว้น ขาวหนู ได้เสนอบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. สอนและอบรมนักเรียน โดยโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และแผนการศึกษาแห่งชาติ
2. สอนประชาชน ในด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพปลูกฝังให้ประชาชนมีความรับผิดชอบ ต่อเยาวชนและต่อชุมชน สอนให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี
3. บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านวัฒนธรรม ด้านนันทนาการ และเผยแพร่ข่าวสาร (คว้น ขาวหนู. 2526 : 41-42)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาชนบทไว้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน
2. บทบาทหน้าที่ในการฝึกและพัฒนาบุคลากร
3. บทบาทการจัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งข่าวสาร
4. บทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ
5. บทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ ประเพณีในท้องถิ่น

6. บทบาทหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 79 - 89)

จากการที่โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชนบท หน่วยงานหนึ่งนี้เอง จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาต้องดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมการพัฒนาชนบท ในรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา

อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานตามรูปแบบของโครงการโคราชพัฒนานั้น เป็นโครงการระยะยาวจากจุดเริ่มโครงการในปี พ.ศ. 2524 ถึงปี พ.ศ. 2544 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ เป็นระยะเพื่อปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงจะขอกล่าวถึงแนวคิดในการประเมินผลในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

เอกสารเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

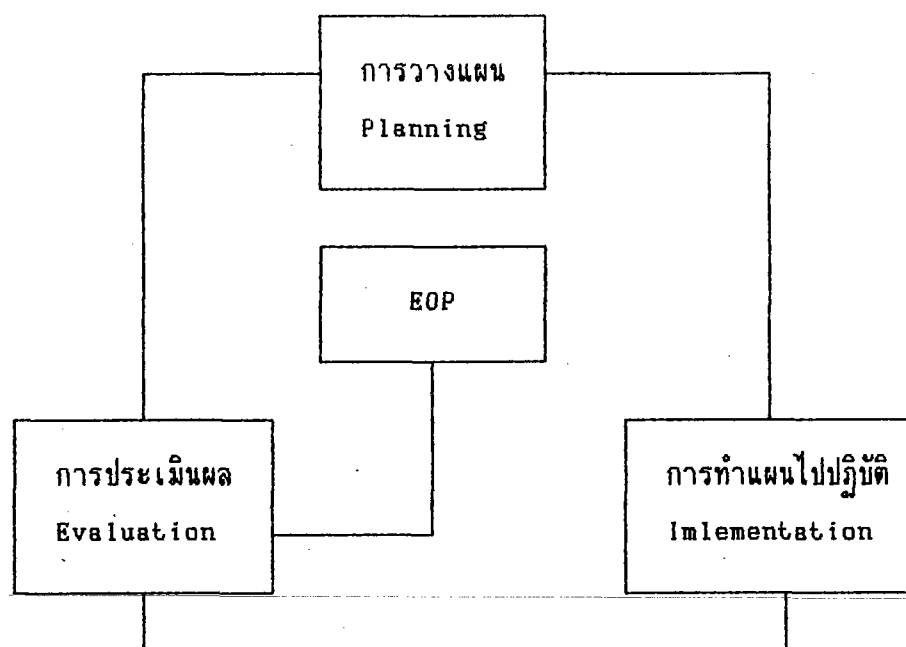
ความหมายเกี่ยวกับการประเมิน มีผู้เสนอไว้หลายท่าน อ้างจากบทความในหนังสือของ วอร์เธนและแซนเดอร์ และของโบล่า (Worthen and Sanders. 1973 : 209 - 217) ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นการประเมินในทางการศึกษาดังต่อไปนี้

ครอนบาค (Cronbach : 1963) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษา

สคริเวน (Scriven : 1964) การประเมินผลเป็นการตรวจสอบคุณค่าของโครงการ ที่ศึกษาและประเมิน จะประกอบไปด้วยการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากปฏิบัติเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้เลือกไว้และได้แบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ลักษณะคือ การประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) เพื่อใช้ตรวจสอบลักษณะโครงการที่ปฏิบัติอยู่แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขกับการประเมินสรุป (Summative evaluation) เป็นการรวบรวมผลของโครงการที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายและชุมชน

อัลคิน (Alkin : 1969) ได้บรรยายถึงการประเมินเป็นกระบวนการศึกษาค้นหาความจริง เพื่อประกอบการตัดสินใจ เกี่ยวกับการเลือกข้อมูลที่เหมาะสมตลอดจนการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประโยชน์ เพื่อจะได้สรุปรายงานให้ผู้มีอำนาจหรือผู้บริหารได้ตัดสินใจ ในการเลือกแนวที่เหมาะสม

สำหรับการประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน และการดำเนินการของวัฏจักรในการบริหารโครงการ

EOP หมายถึง จบโครงการหรือโครงการสิ้นสุด

ภาพประกอบ 5 วัฏจักรของการวางแผน

แหล่งที่มา : วีระพล สุวรรณนันทน์. ความรู้เบื้องต้นในการประเมินผลโครงการ. 2524. หน้า 4.

จะเห็นได้ว่า การประเมินโครงการสามารถจะดำเนินในช่วงใดช่วงหนึ่งของการดำเนินโครงการก็ได้ และจะสอดแทรกอยู่ในกระบวนการการบริหารโครงการทุกขั้นตอน เพราะในแต่ละขั้นตอนจะต้องรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจให้ได้มาซึ่งทางเลือกและวิธีการที่เหมาะสมที่สุด

กล่าวโดยสรุปการประเมินโครงการจะหมายถึง กระบวนการการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ความหมายและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการวิธีการดำเนินโครงการ การหาแนวทางวิธีการปรับปรุงโครงการและหาผลที่เกิดขึ้นจริงตามที่กำหนดไว้อีกทั้งการประเมินโครงการสามารถจะกระทำได้ในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ

ประเภทและลักษณะของการประเมินโครงการ

การแบ่งประเภทของการประเมินโครงการ ได้มีผู้จัดแบ่งลักษณะหรือประเภทของการประเมินโครงการไว้ต่าง ๆ กันมีดังต่อไปนี้

1. แบ่งโดยยึดช่วงเวลาของการดำเนินโครงการกล่าวคือ การประเมินแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ การประเมินผลความก้าวหน้า (Formative evaluation) เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไข และอีกตอนหนึ่งเป็นการประเมินผลสรุป (Summative evaluation) เพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์สุดท้ายของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งได้หรือไม่ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2527 : 9)

2. แบ่งโดยยึดขั้นตอนของกิจกรรมในโครงการ แบ่งประเภทของการประเมินในลักษณะนี้จะสนใจกิจกรรมในแต่ละด้านโดยเฉพาะ เช่น การประเมินเพื่อการวางแผนโครงการ การประเมินเพื่อควบคุมและกำกับโครงการ การประเมินผลกระทบและการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งการแบ่งผู้วิจัยหรือผู้ประเมินจะทำในขั้นหนึ่งขึ้นใดตามลักษณะกิจกรรมที่ดำเนินการก็ได้และถ้าหากจะรวมการประเมินทั้งหมดไว้ด้วยกัน ยกเว้นการวางแผนโครงการแล้ว จะได้รับการประเมินขึ้นอีกลักษณะหนึ่งเรียกว่า การประเมินแบบครอบคลุม

3. แบ่งโดยยึดลำดับขั้นของการบริหารโครงการ การประเมินแบบนี้จะคำนึงถึงวัฏจักรของการวางแผนเป็นเกณฑ์ ดังที่ สมพร แสงชัย และสุนทร เกิดแก้ว (2520 : 35) ได้แบ่งลักษณะการประเมินออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 การประเมินโครงการก่อนปฏิบัติตามแผน

3.2 การประเมินขณะปฏิบัติตามแผน

3.3 การประเมินภายหลังการปฏิบัติงานแล้วเสร็จ

จะเห็นได้ว่าการประเมินโครงการนั้น ผู้ประเมินจะทำการศึกษาในส่วนใดส่วนหนึ่งของโครงการหรือจะประเมินการดำเนินงานของโครงการทั้งระบบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินในครั้งนั้นมุ่งหวังอะไร และอยู่ในขั้นตอนใดของการดำเนินโครงการ รวมทั้งการนำประโยชน์และข้อมูลของการประเมินไปใช้ตัดสินใจในลักษณะการจัดทำโครงการการปรับปรุงโครงการหรือขยายหรือยกเลิกโครงการ เป็นต้น

สำหรับการประเมินผลกระทบของโครงการ เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการประเมิน
 ภายหลังการปฏิบัติงานเสร็จแล้ว หรือประเมินในช่วงเวลาที่เห็นสมควรที่จะดูผลจากการดำเนิน
 โครงการ เพื่อพิจารณาเห็นว่าผลที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาในตัวเอง
 และสังคมอย่างไร ดังนั้นคุณประโยชน์ของการศึกษาจึงดูได้จากสภาพสังคมว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร
 มีระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างไร มีระบบการอยู่รวมกันอย่างไร และคุณภาพชีวิตของสมาชิกต่าง ๆ
 ดีเพียงใด ถ้าผลผลิตออกมาชัดเจนและก่อให้เกิดผลกระทบตามที่คาดหมายไว้ก็สามารถบอกกล่าว
 อ้างได้ว่ามาจากผลของโครงการโดยตรง มิใช่ได้มาจากการเผชิญสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงกล่าว
 ได้ว่าผลกระทบจะเกิดขึ้นได้ต้องมีผลผลิตที่ดีเสียก่อน แต่ผลกระทบที่ดียังก็ยังไม่แน่นอนที่จะ
 ทำให้เกิดผลกระทบและคุณประโยชน์ได้ ผลผลิตเหล่านั้นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญต่อการให้เกิด
 ผลกระทบด้วย (โกวิท ประวาลนฤกษ์. 2529 : 1 - 2. อ้างอิงจาก Weilenmann.
 1980 : 88 - 89)

เอกสารเกี่ยวกับการประเมินโครงการและผลกระทบ

ได้กล่าวมาแล้วว่า การประเมินผลกระทบของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการ
 ประเมินผลสรุป เมื่อสิ้นสุดโครงการในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ๆ และผลกระทบที่แท้จริงจะต้อง
 สัมพันธ์กับผลผลิตที่ได้รับจากโครงการก่อนด้วยดังที่ เกรบ (Grabe. 1983 : 43 - 49)
 ได้จำแนกผลของโครงการออกเป็น 3 ประเภท โดยให้ระยะเวลาของการดำเนินงานเป็นหลักคือ
 ผลผลิต ผลที่ได้รับ และผลกระทบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

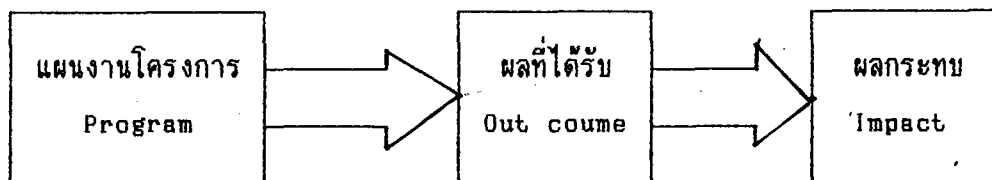
ผลผลิต (Output) เป็นผลของโครงการในช่วงเวลาที่มีการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นลง

ผลที่ได้รับ (Effect) เป็นผลของโครงการในช่วงเวลาที่ห่างออกไป

ผลกระทบ (Impact) เป็นผลของโครงการในช่วงระยะเวลาที่จะยาวนานออกไป

บางครั้งผลกระทบดังกล่าวจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อโครงการได้เสร็จสิ้นไปช่วงเวลาหนึ่งแล้ว
 และเป็นผลของโครงการที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลและชุมชน

นอกจากนี้ การประเมินผลกระทบจะต้องมีขั้นตอนที่สัมพันธ์กับผลที่ได้รับและจากแผนงาน
 และโครงการดังนี้ (วีระพล สุวรรณันต์. 2524 : 64)

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้รับกับผลกระทบ

แหล่งที่มา : วีระพล สุวรรณนต์. ความรู้เบื้องต้นในการประเมินผลและโครงการ. 2529.
หน้า 4.

กรอบความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้รับกับผลกระทบความสัมพันธ์ของโครงการ ผลที่ได้รับ และผลกระทบเรียกว่า การประเมินผลกระทบนั้นคือ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องมีส่วนที่ได้จากการดำเนินโครงการก่อน

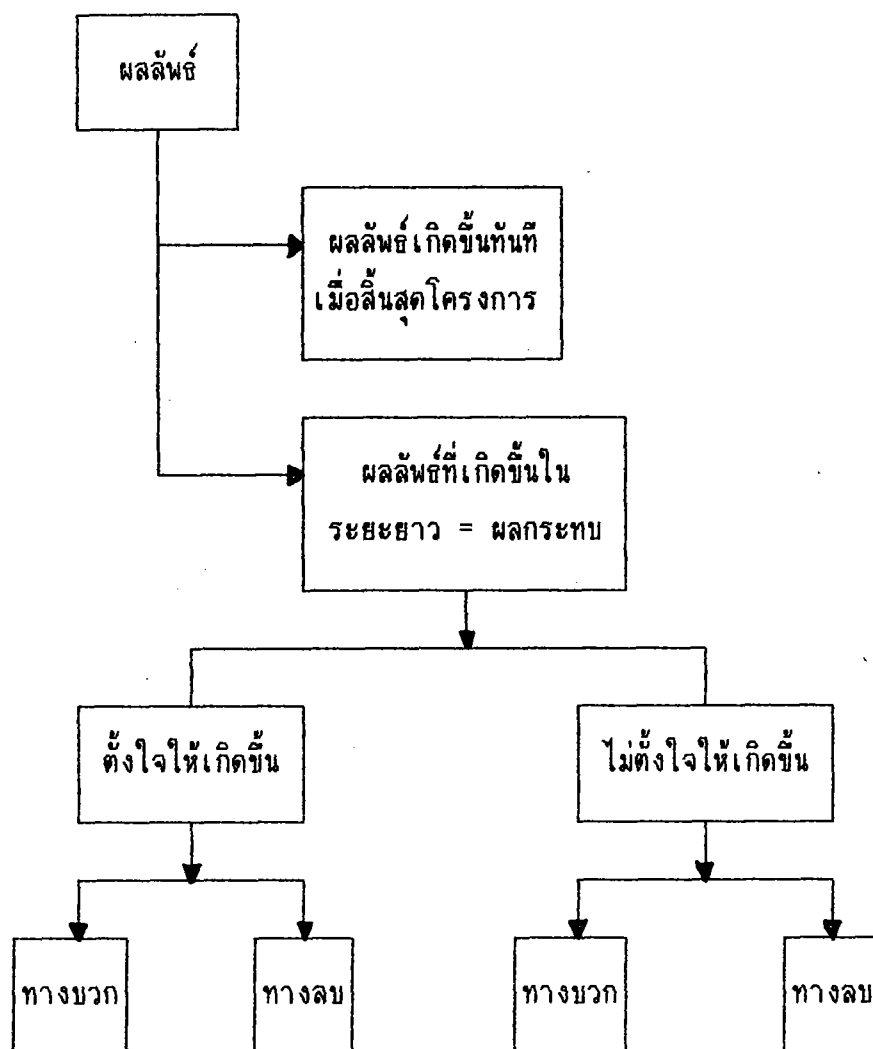
แคทซ์ (Katz. 1973 : 22) ได้ให้ขอบเขตของคำว่า ผลที่ได้รับในการประเมินผลโครงการฝึกอบรมว่าเป็นเหตุการณ์ใด ๆ ที่ได้รับการจัดกระทำจากโครงการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดผลที่ได้รับตามที่ต้องการซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่ได้รับการฝึกอบรมนั่นเอง ส่วนความหมายของผลกระทบนั้นจะกล่าวถึงผลของโครงการทั่ว ๆ ไปมากกว่าซึ่งสามารถแยกออกมาจากผลอย่างเด่นชัด อีกทั้งผลที่เกิดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับสิ่งที่คาดหวังไว้ในโครงการ นอกจากนี้การวัดผลกระทบของโครงการจะต้องพิจารณาความเปลี่ยนแปลงในตัวประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อมอีกด้วย

การประเมินผลกระทบจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ที่ได้กำหนดหรือระบุไว้ในโครงการ และจะต้องสัมพันธ์กับผลที่ได้รับตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ (Rossi, Freeman, Wright. 1979 : 41) และผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบหรือความสำคัญเหล่านี้ อาจเป็นผลทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร และหรือทางนิเวศวิทยาก็ได้และการประเมินในลักษณะนี้มีใช้กระทำได้อย่างง่าย ๆ และต้องใช้เวลาศึกษานานพอสมควร ผู้ประเมินจะต้องเข้าใจธรรมชาติของโครงการ และมีโลกทัศน์อย่างกว้างขวาง (สมพร แสงชัย และสุนทร เกิดแก้ว. 2520 : 7 ; Raizen and Rossi. 1981 : 48-49 ; Weilenmann. 1980 : 89)

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2513 : 11) ได้กล่าวถึงผลกระทบของโครงการว่าเป็นขั้นตอนของการประเมินที่จัดทำเมื่อสิ้นสุดโครงการ ในลักษณะรวบยอดโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการประเมินเมื่อเริ่มโครงการ ในส่วนของการประเมินสภาพแวดล้อมนั้นจำเป็นต้องประเมินซ้ำกับสภาพแวดล้อมเดิมเพื่อตรวจสอบว่าสิ่งใดบ้างที่เปลี่ยนแปลง ถ้าในช่วงเวลาดำเนินการไม่มีเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงนั้นแล้วก็ย่อมยึดถือได้ว่าความเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดจากโครงการซึ่งเป็นผลกระทบของโครงการนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม การออกแบบการประเมินโครงการเพื่อควบคุมให้ผลได้รับเกิดมาจากผลจากการจัดกระทำจากโครงการที่แท้จริง โดยเฉพาะโครงการทางด้านสังคมและการพัฒนาและจักรกระทำได้ยาก แต่โดยทั่วไปแล้วการประเมินโครงการมักจัดทำขึ้นหลังจากดำเนินการไปแล้วหรือจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการแล้วจึงจัดกระทำกัน ข้อมูลต่างๆเป็นข้อมูลย้อนกลับเกือบทั้งสิ้น ผู้ถูกสัมภาษณ์จะต้องใช้วิธีการย้อนกลับเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ

สมหวัง พิธิยานวณิชย์ (2528 : 41-46) ได้ให้ความหมายของผลกระทบว่า หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่มุ่งมันต้องการให้เกิดขึ้น หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ นอกจากนี้ผลกระทบยังแบ่งตามทิศทางเป็นผลกระทบทางบวกกับผลกระทบทางลบ โดยสรุปความหมายและประเภทของผลกระทบแสดงได้ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 7 ความหมายและประเภทการประเมินผลกระทบของโครงการ

แหล่งที่มา : สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. การประเมินผลกระทบ. 2528. หน้า 42.

การประเมินผลกระทบ เป็นกระบวนการก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในคุณค่าของโครงการ ผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องมีสารสนเทศเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการนั้น ๆ ว่าโครงการก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ถาวรระยะยาวสมเจตนารมณ์ของโครงการหรือไม่ ดังนั้นการประเมินโครงการที่ปราศจากการประเมินผลกระทบของโครงการแล้ว จะไม่สามารถบอกคุณค่าที่แท้จริงของโครงการได้(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2528:42) ดังนั้นการประเมินผลกระทบของโครงการจึง

เป็นส่วนสำคัญของการประเมิน

จึงสามารถกล่าวได้ว่า ลักษณะของการประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินแบบสรุปหรือประเมินขั้นสุดท้าย ซึ่งสารสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกเกี่ยวกับการยุติหรือล้มเลิกการดำเนินโครงการหรือดำเนินโครงการต่อไปโดยปรับขยายเป็นบางส่วน อย่างไรก็ตามการติดตามผลกระทบของโครงการเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในระยะยาว ในสภาพธรรมชาติของสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงเป็นการยากมากจะแยกผลกระทบของโครงการออกจากสาเหตุอื่น ๆ ได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการอธิบายผลกระทบของโครงการ จะต้องแสดงความเกี่ยวข้องระหว่างผลลัพธ์กับโครงการด้วย

วิธีการประเมินผลกระทบของโครงการ

ในการศึกษาหรือประเมินผลกระทบของโครงการนั้น นิยมใช้วิธีการหนึ่งคือการติดตามผล (Follow-up Study or Tracer Study) (สมหวัง นิธิยานูวัฒน์. 2528 : 44)

1. นิยามให้ชัดเจนว่า ผลกระทบที่ต้องการติดตามคืออะไร ในการประเมินผลกระทบของโครงการมักกำหนดจากอุดมการณ์หรือเป้าหมาย

2. หาวิธีการวัดที่ได้มาตรฐาน โดยตรวจสอบว่ามีวิธีวัดที่มาตรฐานหรือไม่อย่างไร ผลกระทบของโครงการในการวิเคราะห์ต้นทุนกำไรสามารถวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี ส่วนผลกระทบเกี่ยวกับสังคมและการศึกษานั้น มักไม่มีเทคนิคโดยเฉพาะ

3. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมไว้ได้ เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ

4. ลงสรุปเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ ในเชิงบรรยายสภาพเหตุผลที่เป็นไปได้ โดยมีต้องระบุอย่างแน่ชัดว่าเป็นเหตุเป็นผลอย่างแท้จริง กล่าวคือเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการเพื่อให้ผู้อ่านเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจว่าผลนั้นสมเหตุสมผลเพียงไร

สรุปได้ว่า การประเมินผลกระทบของโครงการเป็นการศึกษาผลของโครงการที่เกิดขึ้นเมื่อโครงการได้แล้วเสร็จไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นทางตรงหรือทางอ้อมทั้งนี้ผลที่เกิดขึ้นภายหลังจะต้องสัมพันธ์กับผลผลิต และต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการด้วย และผลดังกล่าวที่เกิดขึ้นจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลและชุมชนหรือสังคม

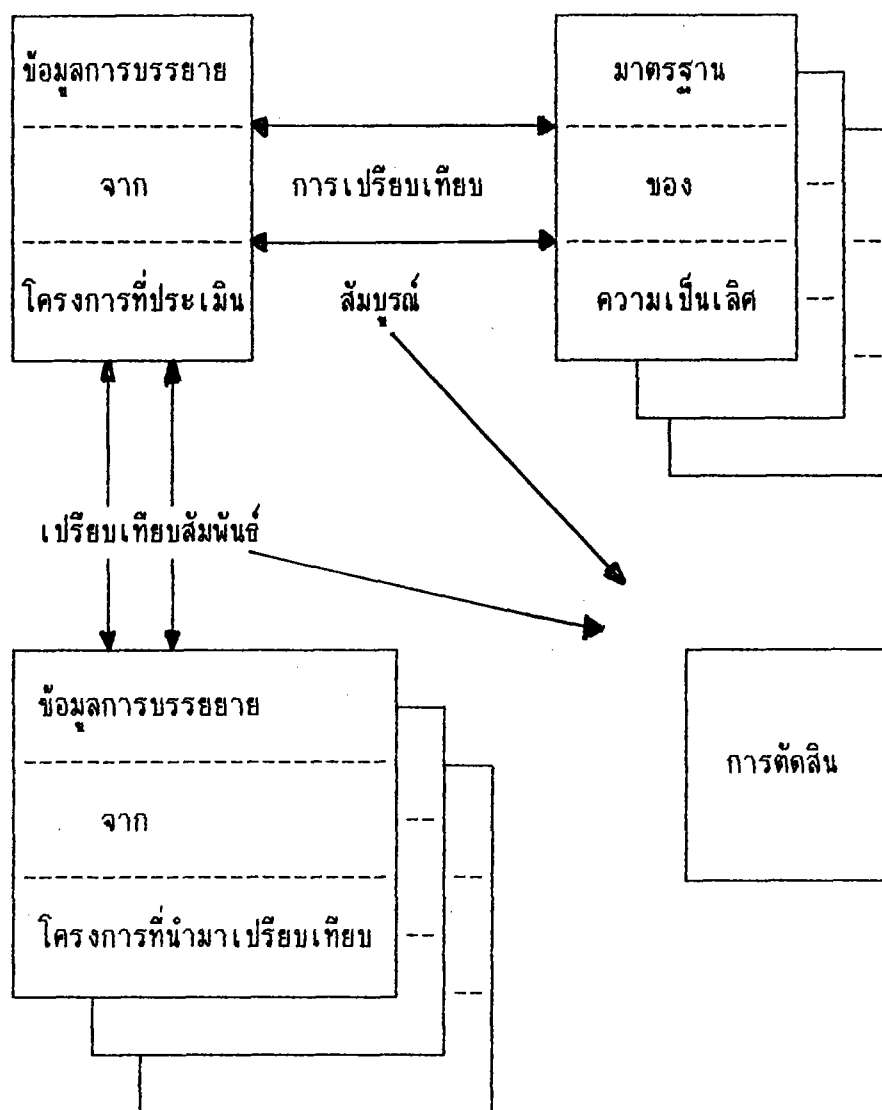
ตัวแปรและเกณฑ์ในการประเมินผลกระทบของโครงการ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การประเมินผลกระทบเป็นการพิจารณาผลสุดท้ายของโครงการหรือเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้วและเป้าหมายของการประเมินเน้นการจัดหาข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้ผู้กำหนดนโยบายใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งจะประกอบด้วยข้อมูลสำคัญ 5 ส่วนคือ (Steel, 1973)

1. ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจว่าโครงการควรจะเป็นอย่างไรต่อไป
2. ตัวบ่งชี้ว่าทางเลือกใดได้ผลดีที่สุดเมื่อใช้ค่าใช้จ่ายเท่ากัน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบของแต่ละโครงการเพื่อทำให้โครงการได้ผลมากที่สุดโดยใช้ค่าใช้จ่ายที่มีอยู่
4. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคล เพื่อว่าผู้มีอำนาจจะได้ใช้ตัดสินใจกำหนดบุคคลที่เหมาะสมเพื่อทำงานแต่ละโครงการ
5. ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีใหม่ ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ดำเนินโครงการลักษณะนี้ในการสร้างเกณฑ์เพื่อพิจารณาว่า โครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ ควรจะพิจารณาว่าใครบ้างได้รับประโยชน์จากโครงการ อีกประการหนึ่งการประเมินผลกระทบอาจพิจารณาในอีกลักษณะหนึ่งได้ว่าเป็นการพิจารณาผลของโครงการในแนวกว้าง ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลของโครงการ แต่พิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นมีผลต่อผู้อื่นอย่างไร โดยเฉพาะโครงการที่ฝึกอบรมคนเพื่อไปปฏิบัติงานอีกทอดหนึ่ง

ในการตัดสินใจใดๆจำเป็นต้องมีมาตรฐานเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการสรุป ซึ่งมาตรฐานไม่จำเป็นต้องกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลายสิ่งเช่น บุคคล เวลา สถานที่ และกลุ่มเป้าหมาย สิ่งที่เราคาดหวังอาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาและสถานที่เปลี่ยน นั่นคือเกณฑ์หรือมาตรฐานก็จะต้องเปลี่ยนไปด้วย

การพิจารณาตัดสินคุณค่าของโครงการ อาจพิจารณาใช้เกณฑ์มาตรฐานได้ 2 ลักษณะ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 8 แสดงกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ

แหล่งที่มา : Worthen and Sanders. 1973 : 121 (อ้างอิงมาจาก Stake)

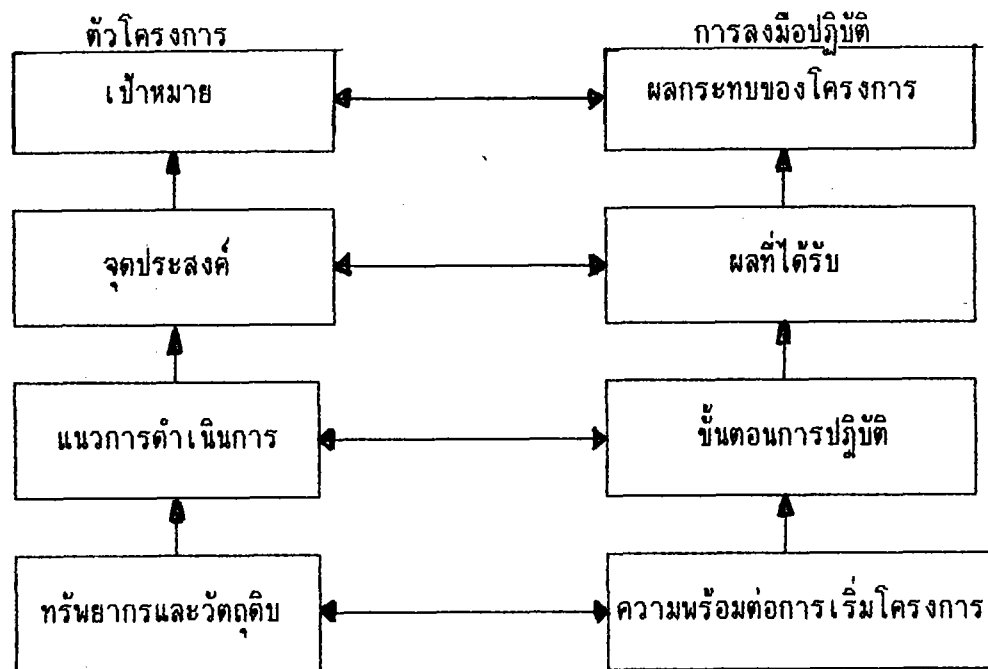
จากภาพประกอบ จะเห็นได้ว่า การกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจโครงการ
ออกเป็น 2 ลักษณะ คือเกณฑ์มาตรฐานสัมบูรณ์และเกณฑ์มาตรฐานสัมพัทธ์

1. เกณฑ์มาตรฐานสัมบูรณ์หรือเกณฑ์มาตรฐานแห่งความเป็นเลิศ (Absolute standard or Standard of excellence) เป็นการกำหนดโดยใช้หลักการ และเหตุผลโดยพิจารณาข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่จริงมีอยู่หลายระดับทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่คิดเกณฑ์หรือลักษณะชุมชนความเห็นของบุคคลและกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ในสังคมสามารถนำมาเป็นแนวทางที่เป็นมาตรฐาน ในการนำมาใช้ประกอบ

2. เกณฑ์มาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative standard) เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ได้จากข้อมูลโครงการอื่นที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งถือว่าเป็นโครงการเกณฑ์ เพื่อสรุปว่าโครงการใดดีกว่ากัน การเปรียบเทียบจะต้องพิจารณาคุณลักษณะต่าง ๆ ภายในตัวโครงการ

นอกจากนี้ การใช้เกณฑ์เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานในโครงการ วิธีที่สามารถทำได้คือการเปรียบเทียบนั่นเองอย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบและตัดสินโครงการแนวปฏิบัติควรจะได้มีการบรรยายภาพของโครงการโดยหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัจจัยเบื้องต้นกระบวนการ และผลที่ได้รับ และหาความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้วย

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2523 : 15) ได้เสนอแนะวิธีการประเมินโครงการที่ลงมือดำเนินการแล้ว หรือเสร็จสิ้นไปแล้วในลักษณะไม่เต็มรูปแบบโดยจัดสร้างเป็นตารางข้อมูล ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 9 แสดงตารางข้อมูลเพื่อประเมินความสมเหตุสมผลผลสมความจริง

แหล่งที่มา : โกวิท ประวาลพุกษ์. การประเมินผลกระทบของโครงการ. 2523. หน้า 15.

จากภาพประกอบ กลุ่มทางด้านซ้ายและขวามือจะมีลักษณะเป็น 4 กลุ่ม ที่สัมพันธ์กับด้านซ้ายมือเป็นการวิเคราะห์ตัวโครงการ ได้แก่ เป้าหมาย จุดประสงค์เฉพาะ วิธีดำเนินการและทรัพยากรส่วนด้านขวามือประกอบไปด้วยความพร้อมตอนเริ่มโครงการ ขั้นตอนการปฏิบัติ ผลที่ได้รับ และผลกระทบของโครงการ แนวการวิเคราะห์เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก็ดำเนินการตรวจสอบความสมเหตุ เช่น ถ้าจะดูผลกระทบของโครงการก็ต้องตรวจดูแนวการดำเนินการที่ระบุไว้จะทำให้เกิดผลผลิตตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเมื่อบรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวแล้วจะทำให้โครงการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่

การวิเคราะห์กลุ่มองค์ประกอบด้านซ้าย เป็นการวิเคราะห์ความสมเหตุสมผลของโครงการตามแผนงาน ถ้าดำเนินการวิเคราะห์ตามลูกศรชี้ทางด้านขวาก็จะได้ค่าของความสมเหตุสมผลของโครงการตามที่ได้ปฏิบัติ เพื่อจะดูว่าเสร็จแล้วต่อไปก็วิเคราะห์ตามแนวนอน โดยวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับเดียวกันซึ่งเรียกว่าการวิเคราะห์ความสมจริง เป็นการพิจารณาความแตกต่างระหว่างแผนงานและการปฏิบัติจริงนั่นเอง

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาในการประเมินโครงการ โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการพิจารณาการประเมินโครงการที่พิจารณาเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นหลักนั้นจะต้องกำหนดเกณฑ์เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าจะประเมินด้านใดบ้างซึ่งมีผู้กำหนดไว้ต่างกัันดังเช่น ฮาเยส (Hayes) ได้กำหนดไว้ 2 ประการด้วยกันคือ (สมพร แสงชัย และสุนทร เกิดแก้ว. 2520 : 40)

1. การประเมินโดยพิจารณาผลที่เกิดขึ้นโดยตรง (First Approach Evaluation) เป็นการพิจารณาผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโครงการนั้นๆ โดยตรง เช่น การประเมินโครงการใช้ปุ๋ย ผลผลิตต่อไร่ที่สูงขึ้นถือเป็นผลประโยชน์โดยตรง

2. การประเมินผลสืบเนื่องหรือผลกระทบโครงการ (Socio - Psychological Evaluation) เป็นการพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปอีกนอกเหนือจากผลประโยชน์โดยตรงของโครงการและจะรวมถึงผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนาและที่ไม่ได้คาดคิดไว้ด้วย เช่น การประเมินโครงการใช้ปุ๋ยอันเดียวกับข้อที่ 1 การรู้จักเทคนิคการเพาะปลูกใหม่ ๆ ที่คนคิดที่ดีต่อการเพาะปลูกทำให้ขวัญและกำลังใจของเกษตรกรดีขึ้น เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาภายหลัง

เกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินโครงการนั้นผู้ประเมินจะต้องกำหนดรายละเอียดของตัวแปรที่จะศึกษาก่อนว่าจะศึกษาด้านใดบ้าง เช่น ปัจจัยป้อนกระบวนการดำเนินงานผลผลิตที่ได้รับและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในส่วนของการประเมินผลกระทบของโครงการโดยทั่วไปตัวแปรที่กำหนดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากเป้าหมายของโครงการ และผลที่เกิดขึ้นจะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับผลผลิตของโครงการที่เกิดขึ้นก่อนด้วย

สำหรับตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินจะขึ้นอยู่กับระดับของสิ่งที่ศึกษา และเกณฑ์ที่จะกำหนดระดับของตัวชี้วัดจะต้องพิจารณาว่าการประเมินในแต่ละตัวแปรอยู่ในระดับบุคคล ชุมชน สังคม หรือระดับประเทศ (Grabe. 1979 : 32) เพราะเกณฑ์ในแต่ละระดับนั้นจะมีความเข้มข้นมากขึ้นน้อยแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม

โบล่า (Bhola. 1979 : 56) ได้กล่าวว่าตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นอาจมาจากทฤษฎีที่อยู่และบางอย่างกำหนดจากเกณฑ์ปกติของสังคมหรือวัฒนธรรมของแต่ละสังคมหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ก็ได้ ตัวอย่างการประเมินโครงการอ่านออกเขียนได้ ได้กำหนดตัวแปรของผลที่เกิดขึ้นมีดังนี้ (Bhola. 1979 : 40)

1. เกี่ยวกับบุคคล ได้แก่
 - 1.1 การอ่านออกเขียนได้
 - 1.2 การผลิตที่ดี

- 1.3 สุขภาพสมบูรณ์
- 1.4 มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม
- 1.5 สามารถรับข่าวสารข้อมูลและรับการศึกษาทั่ว ๆ ไปได้
- 1.6 มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคและการลงทุน
2. เกี่ยวกับสถาบัน ได้แก่
 - 2.1 แบบแผนและสมัณนิยม
 - 2.2 โครงสร้างและหน้าที่
 - 2.3 ความรับผิดชอบ
3. เกี่ยวกับชุมชน ได้แก่
 - 3.1 การเกาะกลุ่ม, ความเหนียวแน่นของกลุ่ม, ความสามัคคี
 - 3.2 ความสะอาด, สุขภาพอนามัย
 - 3.3 การจัดสถานที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้

ส่วนตัวชี้วัดขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

ในเรื่องนี้ ได้แบ่งออกเป็น 7 ด้านคือ (Bhoia, 1979 : 37-59 ; Couvert, 1979 :

48 - 52)

1. ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 อัตราส่วนของผู้เข้าเรียน, ผู้สำเร็จ, การคงอยู่ของผู้รู้หนังสือ ฯลฯ
2. ตัวบ่งชี้การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่
 - 2.1 การเพิ่มผลผลิตต่อหัว
 - 2.2 คุณภาพการผลิต
 - 2.3 รายได้ที่เพิ่มขึ้น
 - 2.4 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านเศรษฐกิจและสังคม
3. ทัศนคติต่อการศึกษา ได้แก่
 - 3.1 อัตราส่วนของเด็กในวัยเรียนกับผู้เข้าโรงเรียนจริง
 - 3.2 อัตราส่วนของเด็กที่ออกกลางคันกับผู้จบการศึกษาแต่ละระดับ
4. สมรรถภาพในวิชาชีพ ได้แก่
 - 4.1 การยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ
 - 4.2 ระดับของการรับรู้และวิธีการที่ได้รับจากโครงการ

- 4.3 การเพิ่มจำนวนของความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง
5. ความสัมพันธ์ต่อวิธีการของสื่อมวลชน ได้แก่
 - 5.1 การเป็นเจ้าของวิทยุและโทรทัศน์
 - 5.2 ความเข้าใจในรายการทางด้านการศึกษา
6. สุขภาพอนามัย และสวัสดิภาพ ได้แก่
 - 6.1 การคงอยู่และแสวงหาความรู้ด้านสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยในที่อยู่อาศัย
 - 6.2 การคงอยู่และแสวงหาความรู้ด้านสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยในที่ทำงาน
7. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ได้แก่
 - 7.1 ค่าใช้จ่ายต่อหัวในการลงทุนของโครงการ

จากการที่ได้ศึกษาเกณฑ์และตัวชี้วัดเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบของโครงการ สรุปได้ว่า เกณฑ์และตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานนั้น จะไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพของโครงการ เวลา สถานที่ และชนิดของกลุ่มเป้าหมายแต่ละระดับ สิ่งที่กำหนดหรือคาดหวังไว้ว่าจะต้องเปลี่ยนไปตาม สภาพแวดล้อมดังกล่าว ดังนั้นการประเมินผลกระทบของโครงการสามารถทำได้โดยอาศัย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการที่มีอยู่แล้วกำหนดตัวแปรและเกณฑ์เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัด โดยอาศัยผลการศึกษามีอยู่จากเอกสาร และรายงานและความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญกับผู้รับผิดชอบโครงการเพิ่มเติม ส่วนวิธีการวัดสามารถใช้การทดสอบ การสัมภาษณ์ และการสังเกตเพิ่มเติมด้วย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบ โครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนจึงจะขอกว่าแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ และการพัฒนาสุขภาพไว้ดังจะกล่าวต่อไป

เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพ

คำว่าสุขภาพของการอนามัยโลก(The World Health Organization) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า "สุขภาพ หมายถึงสภาวะแห่งความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งนี้มิใช่หมายถึงการปราศจากโรคหรือความทรมานเท่านั้น

สุขภาพตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายไว้ว่า"สุขภาพ หมายถึง ความปราศจากโรค"

ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 4) กล่าวว่า สุขภาพคือสภาวะที่บุคคลแต่ละคนสามารถระดมทรัพยากรที่ตนมีอยู่ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และร่างกาย เพื่อนำมาดำรงชีวิตอยู่ให้ได้ดีที่สุด

สุขภาพแบ่งตามสภาพของบุคคลแบ่งได้ 2 ทาง คือ สุขภาพกาย (Physical Healty) และสุขภาพจิต (Mental Health) และถ้าแบ่งตามประโยชน์ที่บุคคลพึงได้รับแบ่งออกได้ 2 ส่วน คือ สุขภาพส่วนบุคคล (Personal Health) และสุขภาพชุมชน (Community Health) ซึ่งได้แก่ภาวะแห่งการรวมเอาสุขภาพของบุคคลต่างๆ ในชุมชนเข้าไว้ด้วยกัน (สุชาติ โสมประยูร. 2526 : 1)

องค์ประกอบของสุขภาพ จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนคือ

1. สุขภาพทางกาย
2. สุขภาพจิต
3. สุขภาพทางสังคม

ลักษณะของผู้มีสุขภาพทางกายดี

ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 5-8) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีสุขภาพดีมีความสมบูรณ์เต็มที่คือผู้ที่มีร่างกายเจริญเติบโต มีการพัฒนาอย่างเหมาะสม ได้รับอาหารเพียงพอและถูกสัดส่วนปราศจากโรคร้ายแรงและข้อบกพร่องพิการทางกาย นอกจากนี้ยังมีลักษณะดังต่อไปนี้ อีกด้วยคือ

1. มีร่างกายสมเป็นชายหรือเป็นเพศตามเพศของตน และเป็นไปตามวัยขนาดของร่างกายแบบของร่างกายโดยเฉพาะเป็นไปตามระดับวุฒิภาวะด้วย
2. มีลักษณะที่แสดงว่าร่างกายได้เจริญเติบโตและมีการพัฒนาอย่างเต็มที่

3. มีความอยากรับประทานอาหารดี มีสภาพโภชนาการดีแต่ไม่อ้วน
 4. มีทรวดทรงดี งามสง่าในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ
 5. อวัยวะภายในทำงานได้เข้มแข็งดีพอสมควร ดังปรากฏเห็นเมื่อมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำ
 6. มีความต้านทานโรคติดต่อสามัญได้เป็นอย่างดี และได้สร้างภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ แล้วตามคำแนะนำของแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 7. สามารถพักผ่อน หย่อนคลายอารมณ์ และหลับนอนได้ดี
 8. มีรูปร่างลักษณะภายนอกที่แสดงว่าเป็นผู้มีสุขภาพดี เช่น ใบหน้าอัมเอิบแสดงว่าเป็นผู้ตื่นตัวกระฉับกระเฉง ผมเป็นเงาตามธรรมชาติผิวหนังสะอาดผ่องใส และสีของผิวหนังได้ดีเปล่งปลั่ง
 9. เป็นผู้ปราศจากข้อบกพร่องสามัญทั่วไปทางตา หู จมูก ลำคอ ฟัน และส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย หรือหากมีข้อบกพร่องอยู่ก็ได้รับการแก้ไขแล้ว หรือกำลังได้รับการดูแลรักษาทางแพทย์อย่างถูกต้องเหมาะสมอยู่
 10. หากมีข้อบกพร่องทางกายที่ไม่สามารถแก้ไขให้ได้ ก็ได้รับการตรวจทางแพทย์และได้รับคำแนะนำอย่างถูกต้องแล้ว
- นอกจากนี้ความสมบูรณ์ทางกายยังอาจหมายถึงรวมถึง ความสมบูรณ์ทางกลไกของร่างกายด้วย กล่าวคือจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้
1. มีความแข็งแรง มีพลังและความทนทานมากพอที่จะประกอบกิจกรรมประจำวันได้โดยไม่เหน็ดเหนื่อยจนเกินควร เช่นสามารถเล่นกีฬาหนักปานกลางได้ ทำงานอดิเรกและร่วมกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ได้ดี
 2. มีความขี้บิ่นมากพอที่จะเข้าเผชิญกับเหตุฉุกเฉินที่จำเป็นต้องใช้กำลังกายหนัก และติดต่อกันพอสมควรได้แล้วสามารถฟื้นกำลังได้รวดเร็วและปลอดภัยด้วย
 3. มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
 4. ร่างกายมีความอ่อนตัว ยืดหยุ่นได้ดีพอที่จะสามารถใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายได้เต็มที่
 5. อย่างน้อยที่สุดก็มีความสามารถพอสมควรในทักษะพื้นฐานต่างๆ เช่น การวิ่ง การเดิน การกระโดด การปีนป่ายและการว่ายน้ำ
 6. การเคลื่อนไหวของร่างกายเป็นไปอย่างสง่างาม มีจังหวะจะโคนและมีความ

สัมพันธ์กันดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงาน การเล่นเกม หรือ การนันทนาการอื่นใด

ลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี

ผู้มีสุขภาพจิตดี คือผู้ที่มีความเจริญเติบโตทางจิตเป็นปกติ มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์ ซึ่งทำให้บุคคลผู้นั้นสามารถเผชิญปัญหาประจำวันได้ สามารถแก้ไขจัดการกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง อยู่เสมอได้ มีสมองและปฏิภาณเฉียบไว สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีวุฒิปฏิบัติประกอบกิจกรรม ต่าง ๆ ด้วยความพึงพอใจ รู้สึกสนุก

จะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้มีสุขภาพจิตดี คือผู้ที่ปรับตัวให้มีความสุขอยู่กับสังคมและ สิ่งแวดล้อมได้ดี มีสัมพันธภาพอันดีงามกับบุคคลอื่นและดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสมดุลอย่าง สุขสบาย รวมทั้งสามารถสนองความต้องการของตนเองในโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้ โดย ไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ

นอกจากนี้ผู้มีสุขภาพจิตดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1. เป็นผู้มีจิตใจเจริญเติบโต และพัฒนาการได้สูงสุด
2. มีความมั่นคงทางอารมณ์ ไม่หวั่นไหวง่าย และมีความเป็น "ผู้ใหญ่"
3. มีวุฒิและกำลังใจดีในการประกอบกิจการงานต่างๆประจำวันทั้งในบ้าน ในโรงเรียน

และในชุมชน

4. พยายามเอาชนะอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อถอย สามารถดำเนินงานตามโครงการ ไปได้จนสำเร็จบริบูรณ์ ไม่ละทิ้งเสียกลางคัน และมีความภาคภูมิใจพอสมควรในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี

5. ไม่ตัดขาดจากโลกแห่งความเป็นจริง โดยการสร้างโลกแห่งความฝันซึ่งเข้ามามี แทนที่

6. ไม่มีความรู้สึกผิดจนเกินสมควร ไม่ว่าในเรื่องความคิด ความรู้สึกหรือการกระทำใด ๆ

7. มีความนับถือตนเองและผู้อื่นได้ และไม่มีความรู้สึกว่าถูกกลั่นแกล้งปองร้ายจากผู้อื่น

8. สามารถรู้สึกเป็นสุขโดยลำพังตนเองได้เป็นบางครั้งในวันหนึ่งๆ และสามารถทำให้ จิตสงบ ว่าง เป็นสมาธิได้

9. แสดงความสนใจ อยากรู้อยากเห็น และกระตือรือร้นในการดำรงชีวิตประจำวัน มีความกล้าหาญ เชื่อมั่นในตนเอง และร่าเริง มากกว่าความขลาดกลัวไม่กล้า และขี้อาย

10. ยอมรับสภาพและบทบาทของเพศชายหรือเพศหญิงได้ เพื่อว่าเด็กผู้ชายควรจะมีเป้าหมายที่จะพัฒนาเป็นผู้ชายเต็มตัวด้วย และเด็กผู้หญิงก็ควรจะมีเป้าหมายที่จะพัฒนาเป็นผู้หญิงเต็มตัวด้วย

11. มีความรักใคร่และนับถือบิดามารดาของตน แต่ก็แสดงให้เห็นว่ากำลังมีอิสระในตนเอง และสามารถทำกิจการต่าง ๆ ด้วยตนเองมากขึ้นเรื่อย ๆ

12. มีความรู้สึกว่าชีวิตเป็นของมีค่าควรที่จะดำรงชีวิตอยู่ต่อไป และแสวงหาเป้าหมายของชีวิตที่เป็นที่พอใจของตนเอง และขณะเดียวกันก็มีความสำคัญแก่สังคมด้วย

ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพสังคมดี

ผู้ที่มีสุขภาพสังคมดี คือผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้อย่างน่าพึงพอใจ สามารถปรับตัวตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นที่มีความคิดความรู้สึกและการกระทำแตกต่างกันอยู่เสมอได้ โดยปราศจากข้อขัดแย้ง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางสังคมต่างๆ ได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ผู้มีสุขภาพทางสังคมดี ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1. สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี ทำงานด้วยกันได้ เล่นด้วยกันได้
2. มีความรักหมั่นทะนุรักเพื่อนฝูง พ่อแม่ พี่น้อง ครอบครัว ตลอดจนชุมชนที่อาศัยอยู่ และประเทศชาติ แม้จนเพื่อนร่วมโลก
3. มีความรู้สึกว่ามีเพื่อนฝูงที่รักใคร่นับถือกัน ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง รู้สึกมีความสุขเมื่อได้อยู่กับผู้อื่นใกล้ชิด เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง และเพื่อนร่วมงาน
4. มีระเบียบวินัย ยอมรับและปฏิบัติตามกฎ กติกา กฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่ตั้งงามของสังคม
5. มีวัฒนธรรมประจำชาติ
6. นับถือศาสนา

อรรถพร หุ่นดี (2528 : 15-22) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีสุขภาพดีว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. กรรมพันธุ์ (Heredity) หมายถึง การสืบลักษณะหรือคุณลักษณะต่าง ๆ ของพ่อแม่ทางกาย ใจ ไปสู่ลูกหลาน กรรมพันธุ์เป็นตัวกำหนดการเจริญเติบโตของคนตั้งแต่วินาทีแรก

ที่ตัวอสุจิเข้าผสมพันธุ์กับไข่

2. สิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

2.1 สิ่งแวดล้อมก่อนเกิด (Prenatal Environment) คือ สิ่งแวดล้อมตั้งแต่ทารกเริ่มปฏิสนธิจนกระทั่งคลอดออกมา สิ่งแวดล้อมระยะนี้คือ ตัวมารดาและสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อมารดา

2.2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต ทั้งนี้เป็นธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ได้ทั้งกายและจิตใจ

2.3 สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Biological Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตรอบ ๆ ตัวเรา ทั้งพืชและสัตว์

2.4 สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economic Environment)

2.5 สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) เช่น กลุ่มชนหรือชุมชนต่างๆ รวมทั้งสภาพการณ์ที่สืบเนื่องมาจากการกระทำหรือความคิดของคนเช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ลัทธิ ศาสนา ปรัชญา ความเชื่อและสื่อมวลชนต่างๆ ซึ่งรวมกันเข้าแล้วเป็นสภาพของสังคมที่จะมีผลต่อสุขภาพ และสวัสดิภาพของบุคคลทั้งร่างกายและจิตใจไม่ว่าทางตรงก็ทางอ้อมได้ตลอดเวลา

3. พฤติกรรมสุขภาพ (Health Behavior) หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่คนเรากระทำหรือปฏิบัติโดยมีความมุ่งหมาย เพื่อก่อให้เกิดสุขภาพและสวัสดิภาพพฤติกรรมสุขภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสามที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพของคนเป็นอย่างมาก องค์ประกอบนอกจากนี้ก็คือ กรรมพันธุ์ และสิ่งแวดล้อมแม้บุคคลจะมีกรรมพันธุ์ดี และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีแต่ถ้าหากขาดเสียซึ่งพฤติกรรมสุขภาพถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ก็จะมีสุขภาพดีได้ยาก

ในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพนี้มีผู้กล่าวถึงและให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

สุชาติ โสมประยูร (2525 : 33) ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพทั้งในด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติและทักษะ โดยเน้นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดได้

ก๊อด (วิชิต ธาตุเพชร. 2524 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Good. n.d.) ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและเกิดขึ้นภายนอก ที่คาดหวังจะให้รู้เรียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพนี้จะรวมถึงการปฏิบัติ

ที่สังเกตได้ และการเปลี่ยนแปลงภายในที่สังเกตไม่ได้แต่สามารถจะวัดได้ว่าเกิดขึ้น

ธนวรรณ อิมสมบูรณ์ (2528 : 60) ให้ความหมายไว้เป็น 2 นัย คือ

1. พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีผลต่อสุขภาพทั้งของตนเอง ครอบครัว และสังคม สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ (Health-related behavior)

2. พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคล เมื่ออยู่ในภาวะที่เจ็บป่วยหรือ รู้สึกตนเองว่าเจ็บป่วย (Sickness behavior)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2527 : 202) ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมสุขภาพ

หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่มนุษย์แสดงออกทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ซึ่งสามารถจะสังเกตหรือวัดได้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม พฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่สังเกตมองเห็นได้นั้นอาจแยกประเภทได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การปฏิบัติตามปกติวัตรในชีวิตประจำวันซึ่งจะเป็นการปฏิบัติที่ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคอีกประการหนึ่ง คือ การปฏิบัติเมื่อเจ็บป่วยซึ่งจะรวมถึงการปฏิบัติตนโดยทั่ว ๆ ไป และการไปรับบริการ การรักษาพยาบาล และการปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์หรือบุคลากรสาธารณสุข

พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลเกี่ยวกับสุขภาพ ทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ซึ่งอาจสังเกตได้และสังเกตไม่ได้ แต่สามารถจะวัดได้ว่าเกิดขึ้น โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบด้วยแบบทดสอบ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

จากแนวคิดของพฤติกรรมสุขภาพที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมนั้นจะมีองค์ประกอบทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ และในด้านการศึกษานั้น ส่วนมากแล้วได้เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมขึ้นตามวัตถุประสงค์เสมอ ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 3 ประการ คือ

1. พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)
2. พฤติกรรมด้านเจตพิสัย (Affective Domain)
3. พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

พฤติกรรมด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพมีความสัมพันธ์กัน และรายละเอียดดังนี้

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย พฤติกรรมด้านนี้เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าเป็นด้านความรู้ หมายถึง การมีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือหลักการต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการศึกษาหรือการ

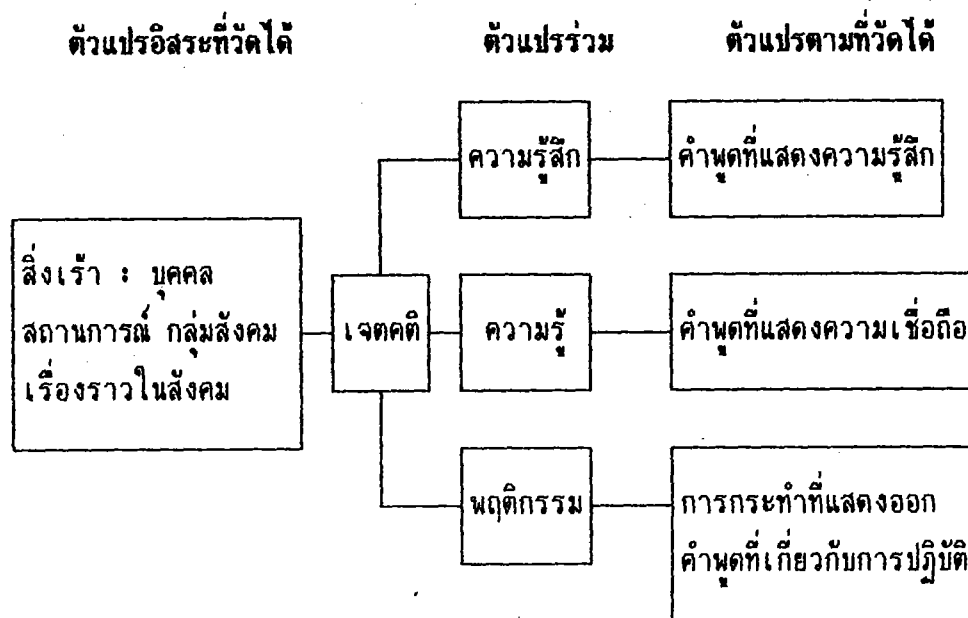
ตรวจสอบ ความรู้ที่จัดเป็นความสามารถทางด้านสติปัญญาซึ่ง บลัม (Bloom) จัดจำแนกออกได้ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถที่จะจดจำและระลึกได้ถึงเรื่องราวที่ได้รับไปแล้ว
2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นทักษะและความสามารถทางสติปัญญาระดับแรก รู้ว่าผู้อื่นสื่อสารมาอย่างไร และสามารถที่จะนำเอาข้อมูลหรือปัจจัยที่ได้รับมาใช้ให้เป็นประโยชน์
3. การนำไปประยุกต์ใช้ (Application) คือ ความสามารถที่จะนำความรู้ ความเข้าใจจากหลักสูตร กฎเกณฑ์และวิธีดำเนินการต่าง ๆ ของเรื่องนั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เหมือนเดิมได้
4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวที่สมบูรณ์ใดๆ ให้กระจายออกเป็นส่วนย่อยและมองเห็นหลักการผสมผสานระหว่างส่วนที่ประกอบกันขึ้นเป็นปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึงความสามารถและทักษะที่จะนำองค์ประกอบหรือส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันเพื่อให้เป็นภาพพจน์ที่สมบูรณ์ เป็นขบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาส่วนย่อยแต่ละส่วน แล้วจัดรวมกันเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เกิดความกระจ่างในสิ่งเหล่านั้น
6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถที่จะพิจารณาและตัดสินใจว่าจะด้วยมาตรฐานที่ผู้อื่นกำหนดไว้ หรือกำหนดขึ้นด้วยตนเองก็ตาม

พฤติกรรมด้านเจตนิสัย พฤติกรรมด้านนี้ หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบ ไม่ชอบ การให้คุณค่า การรับการเปลี่ยน หรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถือพฤติกรรมด้วยนี้ยากต่อการอธิบายเพราะเกิดภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งจะต้องใช้เครื่องมือพิเศษวัดพฤติกรรมเหล่านั้น เพราะความรู้สึกภายในของคนนั้นยากต่อการที่จะวัดพฤติกรรมที่แสดงออกภายนอก (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2527 : 159) เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านเจตนิสัยนี้ เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ (2522 : 93 - 94) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของเจตคติไว้ 3 ประการ คือ

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้นๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้นๆ
2. ความรู้สึกหรืออารมณ์ (Feeling Component) ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่างๆ เป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นๆ แล้วว่าพอใจหรือไม่พอใจหรือไม่พอใจอย่างไร

3. ความพร้อมหรือความโน้มเอียง (Action Tendency Component) ที่บุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล สรุปได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 10 องค์ประกอบของเจตคติ

แหล่งที่มา : Triandis Attitude and Attitude change. New York, John Wiley and Sons Inc. 1971. p.3

พฤติกรรมด้านการปฏิบัติหรือทักษะนิสัย เป็นพฤติกรรมที่ใช้ความสามารถในการแสดงออกของร่างกายซึ่งรวมถึงการปฏิบัติที่อาจแสดงออกในสถานการณ์หนึ่งๆหรืออาจเป็นพฤติกรรมที่คาดคะเนว่าอาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมการแสดงออกนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้ายซึ่งต้องอาศัยพฤติกรรมด้านความรู้พฤติกรรมด้านเจตคติ เป็นส่วนประกอบ พฤติกรรมด้านนี้เมื่อแสดงออกมาจะสามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ต้องอาศัยเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน ในทางด้านสุขภาพถือว่าพฤติกรรมด้านการปฏิบัติของบุคคลเป็นเป้าหมายขั้นสุดท้ายที่ช่วยให้บุคคลมีสุขภาพดี

พฤติกรรมสุขภาพประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่างที่ไม่ใช่การปฏิบัติ หรือการแสดงออก
ขั้นสุดท้ายโดยการกระทำอย่างเดียวยังซึ่งในการแพทย์และการสาธารณสุขนั้นถือว่าการปฏิบัติหรือการ
กระทำของบุคคลนั้นเป็นเป้าหมายขั้นสุดท้ายที่ จะช่วยให้บุคคลมีสุขภาพดี หายจากโรคและการ
ป้องกันไม่ให้เกิดโรคได้ง่ายแต่การที่จะให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขั้นสุดท้ายนี้จะต้อง
อาศัยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้และด้านเจตคติของบุคคลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะ
ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่คงทนถาวรได้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ.
2527 : 161)

องค์ประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ

การเกิดพฤติกรรมนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน เพราะว่าพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นมาจาก
กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสะสมมาตั้งแต่เล็ก อีกประการหนึ่งพฤติกรรมของบุคคลนั้นถูกควบคุม
และหล่อหลอมโดยสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงมีองค์ประกอบหลายอย่างที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล
อาทิ องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา องค์ประกอบทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา

องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา เป็นองค์ประกอบที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลที่มีผล
ต่อการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ
ประกอบด้วยวุฒิภาวะ การรับรู้ ความต้องการ ความสนใจ การเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบ
เหล่านี้จะแตกต่างกันในลักษณะและขอบเขต บางคนอาจจะมีองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยานี้ในลักษณะ
และขอบเขตที่เสริมให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ดี แต่บางคนอาจจะมีลักษณะในทางตรงข้าม จึงทำให้
บุคคลมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกัน

องค์ประกอบทางด้านสังคม คนเราได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสังคมซึ่งทำให้มีการประพฤ
ติปฏิบัติ เชื่อในบางสิ่งบางอย่างสืบต่อกันมา จะเห็นว่าสังคมที่บ้านเป็นสังคมเริ่มแรกในชีวิตของมนุษย์
สังคมนี้อาจประกอบไปด้วยสมาชิกในครอบครัวอย่างน้อยที่สุดก็มีบิดาและมารดา ซึ่งในสังคมของบ้านนี้
ก็จะปลูกฝังแนวคิด ความเชื่อ การปฏิบัติต่างๆให้กับเด็กที่เกิดมาและเมื่อเด็กโตขึ้นก็ต้องเผชิญกับ
สังคมนอกบ้าน เด็กจะได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จากเพื่อนฝูง และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม องค์ประกอบ
ทางด้านสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มคนในสังคม สถานภาพทางสังคม
และวัฒนธรรม ที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกัน

องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจและการศึกษา สถานะเศรษฐกิจของประชาชนมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพมากกล่าวคือ ถ้าประชาชนมีฐานะเศรษฐกิจไม่ดี ก็จะทำให้เขาไม่สามารถปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องได้ เช่น ไม่มีเงินซื้ออาหารที่จะให้ประโยชน์แก่ร่างกาย เจ็บป่วยไม่มีเงินที่จะให้คำรักษาพยาบาล แต่สำหรับคนที่ฐานะเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาสที่จะซื้ออาหารที่เป็นประโยชน์แก่ร่างกายได้ง่าย (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2527 : 173) ซึ่งสอดคล้องกับ กานดา ณ กลาง (2511 : 19) กล่าวว่า มารดาที่มีฐานะทางการเงินดีย่อมมีปัจจัยที่จะเตรียมสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นไว้ให้กับลูกได้มากกว่ามารดาที่มีฐานะทางการเงินไม่ดี ซึ่งแม้จะมีความรักใคร่พอ ๆ กัน การเตรียมเท่ากัน แต่ไม่มีกำลังทางการเงินพอที่จะทำได้ สมใจ ทั้งนี้ย่อมรวมไปถึงสภาพของเคสสถาน ที่อยู่อาศัย ความสะอาดถูกหลักอนามัยที่ฐานะทางเศรษฐกิจ จะอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นการเตรียมไว้ให้แก่เด็กที่เกิดมาอยู่ในสถานนั้น ๆ ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจึงอาจช่วยส่งเสริมสุขภาพเด็กได้

นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองถ้าฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมักจะมีการศึกษาต่ำ ซึ่งเป็นผลทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณภาพมีเจตคติที่ไม่ดี และมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องในทางตรงข้ามถ้าฐานะทางเศรษฐกิจดีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่ดีก็ย่อมมีมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ การศึกษาจะช่วยให้บุคคลมีความรู้มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ทั้งทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค เช่นเดียวกับที่น้อมฤดี จงพยัคฆ์ และคนอื่น ๆ (2518 : 73) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาคิด ย่อมมีความรู้และความเข้าใจในการดูแลรักษาและส่งเสริมสุขภาพของเด็กได้ดีกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย เช่นรู้จักการจัดอาหารให้ลูกตามหลักโภชนาการแบ่งเวลาให้ลูกด้วยความอบอุ่น และความสนใจ ดูแลรักษายาบาลเด็ก ยามเจ็บป่วย อบรมสั่งสอนเรื่องมารยาททางสังคม วัฒนธรรม ศีลธรรม ระเบียบต่าง ๆ และการแนะนำในการปรับตัวให้เหมาะสม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็ก คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีผู้ปกครองได้รับการศึกษาสูง ได้เปรียบกว่าเด็กที่มีผู้ปกครองได้รับการศึกษาต่ำ จากคำกล่าวข้างต้นทำให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาและมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล เพราะผู้ที่มีการศึกษาก็จะมีอาชีพที่มีรายได้สูงกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาสาธารณสุขส่วนใหญ่จะพบในกลุ่มประชาชนที่มีการศึกษาต่ำและมีรายได้น้อย ดังเช่น สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ (ม.ป.ป. : 177) กล่าวถึงปัญหาด้านสุขนิสัยเด็กไว้ตอนหนึ่งว่า เด็กที่มีนิสัยสกปรก สวมเสื้อผ้าขาด มีผมยุ่งเหยิง เล็บมือดำ มีกลิ่นตัวเหม็นสาบ กินอาหารมูมมาม ไม่ชอบอาบน้ำ ขาดการเอาใจใส่ตัวเอง มักเป็นเด็กที่

มมมมม ไม่ชอบอาบน้ำ ขาดการเอาใจใส่ตัวเอง มักเป็นเด็กที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ครอบครัวมีฐานะยากจน บ้านสกปรก ความเป็นอยู่ภายในบ้านไม่เรียบร้อย
2. เด็กถูกละเลยปล่อยปละละเลยจากผู้ปกครอง
3. ทางบ้านไม่มีอุปกรณ์ที่จะทำความสะอาด เช่น ไม่มีน้ำอาบ ไม่มีสบู่ฟอกตัว
4. ผู้ปกครองไม่มีเวลาเอาใจใส่ เพราะต้องออกไปทำงานนอกบ้านและอื่นๆ

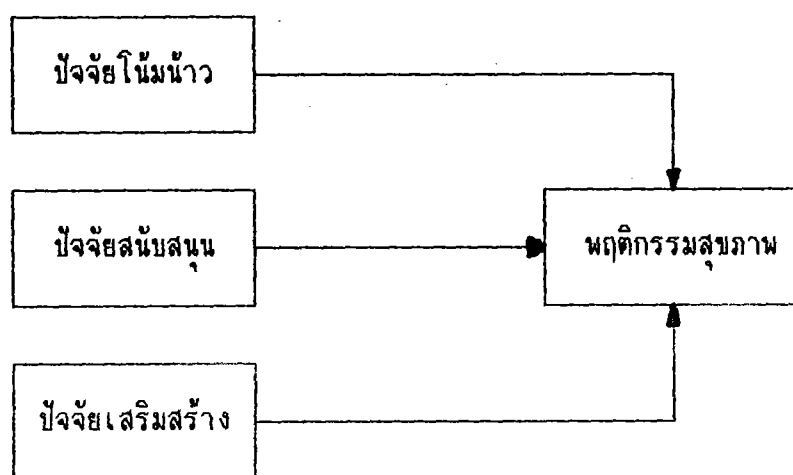
กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนมีอยู่หลายวิธี แต่ละวิธีก็มีแนวความคิดหลักการแตกต่างกันออกไป เพราะพฤติกรรมของคนโดยเฉพาะพฤติกรรมสุขภาพเกิดจากสาเหตุหลายสาเหตุประกอบเข้าด้วยกัน ดังนั้น การปลูกฝังหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในประชาชนจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ และเป็นไปในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการด้วยกันคือ

1. ปัจจัยโน้มถ่วง (Predisposing factor) ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้แต่ละบุคคลได้มีโอกาสกระทำการในเรื่องหนึ่งเรื่องใด อย่างพอเพียงเหมาะสมและต่อเนื่องจนกระทั่งเกิดการพัฒนามาเป็นทักษะและพฤติกรรมอย่างถาวร เช่น การจัดให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบในโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามระดับความรู้ ความชำนาญ ก็จะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพให้เกิดขึ้นได้โดยมีปัจจัยอื่น ๆ เป็นแรงเสริม

2. ปัจจัยสนับสนุน (Enabling Factor) ปัจจัยสนับสนุนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการที่จะทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมสุขภาพ กล่าวคือ การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในการกระทำต่างๆ ต้องอาศัยประสบการณ์ที่มากพอและเกิดทักษะเรื่องนั้นๆ ปัจจัยสนับสนุนในที่นี้ได้แก่ การที่บุคคลได้มีโอกาสในการใช้แหล่งบริการสุขภาพจนเกิดทักษะ หรือจนสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกล่าวโดยทั่วไปก็คือการเรียนรู้ทางสุขภาพของบุคคลที่จะทำให้เกิดผลในทางพฤติกรรมได้ ต้องอาศัยการกระทำ การปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญดังนั้นในการดำเนินงานสุขภาพ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ในลักษณะของปัจจัยสนับสนุนให้มาก เพื่อให้บุคคลได้มีประสบการณ์และมีทักษะทางสุขภาพที่มากพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ขึ้นได้

3. ปัจจัยเสริมสร้าง (Reinforcing factor) ซึ่งได้แก่ตัวบุคคลต่างๆ ในครอบครัว ในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะมีบทบาทในการสั่งสอนอบรม แนะนำชักจูง ควบคุม ดูแลกระตุ้นเตือนหรือมีปฏิสัมพันธ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่จะเสริมสร้างให้การกระทำหรือการตัดสินใจปฏิบัติในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ โดยใช้การตัดสินใจของตนเองที่ได้รับแรงโน้มน้าว และกำลังสนับสนุนจากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว สรุปได้ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพ

แหล่งที่มา : ชนวรรณ อัมสมบุรณ์. "การประเมินผลงานสุขภาพศึกษาในโรงเรียน:กระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ," วารสารสุขภาพศึกษา. 29:24-26 ; มกราคม-เมษายน 2528.

งานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง

ชลทิพย์ เอี่ยมล้ำวงศ์ (2580 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบของโครงการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อประชาชนในชนบท วัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาผลกระทบของโครงการศึกษานอกโรงเรียนว่ามีผลก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อประชาชน ครอบครัว และชุมชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และสภาพจิตใจหรือไม่อย่างไร ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้เกณฑ์ที่ประชาชนในชนบทควรมีการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะหรือพฤติกรรม 27 ข้อย่อยจากสี่ด้าน (ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสภาพจิตใจ)

2. ผลกระทบของโครงการแต่ละด้าน ได้แก่

2.1 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า ผู้รับบริการมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเพิ่มผลผลิต และรายได้ความเข้าใจการตลาดและการจัดการและการใช้เวลาว่างประกอบอาชีพครองในระดับปานกลาง ส่วนการเปลี่ยนแปลงเรื่องการลดลงของรายจ่าย การมีรายได้เหลือเป็นตัวเงิน (การออม) และการรู้จักช่องทางในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับน้อย และเมื่อรวมทุกเรื่องในด้านนี้แล้ว พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยด้วย

2.2 ผลกระทบด้านสังคม พบว่า ผู้รับบริการมีการเปลี่ยนแปลงแต่ละเรื่องของด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อรวมทุกเรื่องแล้วก็อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ผลกระทบด้านการเมือง พบว่า ผู้รับบริการมีการเปลี่ยนแปลงแต่ละเรื่องของด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อรวมทุกเรื่องแล้วก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

2.4 ผลกระทบด้านสภาพจิตใจ พบว่าผู้รับบริการมีการเปลี่ยนแปลงแต่ละเรื่องของด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อรวมทุกเรื่องแล้วอยู่ระดับปานกลางที่ค่อนข้างไปทางน้อย เมื่อนำผลกระทบของโครงการ ในส่วนของผู้รับบริการไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้

กำหนดไว้ปรากฏว่า ผลกระทบทุกด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสภาพจิตใจ ผู้รับบริการมีผลกระทบต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนผลการเปรียบเทียบผลกระทบของโครงการระหว่างผู้รับกับไม่ได้รับบริการพบว่า ผู้รับบริการมีผลกระทบสูงกว่าผู้ไม่รับบริการทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสภาพจิตใจอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อจำแนกเป็นประเภทแต่ละหมู่บ้านแล้ว ผู้รับบริการมีผลกระทบสูงกว่าผู้ไม่ได้รับทุกหมู่บ้านอีกด้วย สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับผลกระทบของโครงการที่มีต่อผู้รับบริการ พบว่าจำนวนโครงการที่ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ

และการนำไปใช้ และทัศนคติต่อการเข้าร่วมโครงการส่งผลต่อผลกระทบในทุกด้าน

3. รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในชนบทช่วง 5 - 10 ปี ข้างหน้า(พ.ศ.2530 - 2540) ควรเป็นดังนี้ ด้านการวางแผนและการอำนวยความสะดวกหน่วยงานในระดับท้องถิ่น (จังหวัดและอำเภอ) ควรมีอิสระและมีบทบาทมากขึ้น ข้อมูลเพื่อการวางแผนต้องได้มาจากหมู่บ้านที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ การดำเนินงานรวมทั้งการติดตามและประเมินผลด้านการประสานงานควรทำตั้งแต่ระดับกำหนดกรอบนโยบายจนถึงผู้ปฏิบัติงานในท้องถิ่นทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง และการประสานงานจะต้องเน้นการจัดกิจกรรมและประสานสัมพันธ์ทรัพยากรที่มีอยู่ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านบุคลากรและงบประมาณจะต้องยกระดับความสามารถของบุคลากรทุกหน่วยงานทั้งในส่วนที่วางแผนในระดับจังหวัดกับอำเภอ และส่วนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ของสี่กระทรวง กระทรวงหลักจะต้องสนับสนุนให้หมู่บ้านพึ่งพาตนเอง เช่น การรวมกลุ่มการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ตลอดจนการดึงหน่วยงานเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของโครงการในท้องถิ่นให้มากขึ้น ส่วนการปฏิบัติงานควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการโดยอาจทำในรูปของคณะกรรมการหรือสมาชิกกลุ่มซึ่งได้รับความสนับสนุน และช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่นเป็นอย่างดี แนวปฏิบัติควรมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่รวดเร็วและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของชาวบ้านด้วย

คลฤติ เนตรเจริญ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินบริบทของการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนของระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินบริบทของการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน (กปฐ.) และการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษารวมทั้งความคาดหวังที่มีต่อการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนของระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษานพบว่า

1. ระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐาน เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน และการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยส่วนรวมและในแต่ละเรื่องอยู่ในระดับ

ปานกลาง

2. ครูที่มีเพศและวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน และการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีอายุ ความรับผิดชอบในการสอนกลุ่มวิชาและประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน และการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .01 และ .001 ตามลำดับ

4. ครูระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังต่อการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนโดยส่วนรวมตาม จปฐ.ข้อ 1 ถึงจปฐ.ข้อ 8 และตาม จปฐ. แต่ละข้ออยู่ในระดับปฏิบัติให้พอสมควร

5. ครูที่มีเพศ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคาดหวังต่อการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

6. ครูที่มีอายุและความรับผิดชอบในการสอนกลุ่มวิชาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

อัมพร สุขเกษม(2532: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การประเมินโครงการสารคามพัฒนา โดยมีจุดมุ่งหมายการวิจัย 2 ประการคือ ประการแรก เพื่อใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ทำการศึกษาว่า สภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการดำเนินงาน มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาชนบทโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีความสามารถที่จะทำการพัฒนาโดยพึ่งตนเองหรือไม่ จุดมุ่งหมายประการที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาชนบทระหว่างประชาชนในหมู่บ้านพัฒนาเร็ว กับหมู่บ้านพัฒนาช้าว่าแตกต่างกันหรือไม่

ผลการประเมินสรุปได้ว่า โครงการสารคามพัฒนาเป็นโครงการที่มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาชนบทจังหวัดมหาสารคาม กล่าวคือ มีลักษณะผสมผสานแนวคิดจากนโยบายการพัฒนาชนบทของรัฐบาล ตรงประเด็นปัญหาการพัฒนาชนบทของจังหวัด มีความ

เหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และมีการกำหนดเป้าหมายของโครงการในรูปพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างชัดเจน ทำให้สามารถเตรียมการและปฏิบัติการโครงการให้สอดคล้องต่อเนื่อง และบังเกิดผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้

ก่อนมีโครงการสารคามพัฒนา สภาพความพร้อมของจังหวัดมหาสารคามยังไม่เป็นที่พอใจ ทั้งในแง่ของความสำนึกและพฤติกรรมการพัฒนา โดยพึ่งตนเองของข้าราชการและประชาชน โครงการสารคามพัฒนาตระหนักถึงปัญหาคือความไม่พร้อม จึงทำการเตรียมข้าราชการเตรียมประชาชน และพัฒนาองค์กรประชาชนในหมู่บ้าน ไปพร้อม ๆ กับการดำเนินโครงการ โดยพยายามใช้เวลา และทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อการเตรียมการให้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม วิธีการเตรียมข้าราชการ โดยใช้วิธีฝึกอบรมแบบลูกโซ่ ซึ่งเป็นวิธีที่ได้ผลดีในการฝึกอบรมบุคลากรจำนวนมาก แต่มีข้อจำกัด ทำให้บุคลากรระดับปฏิบัติการมีความเข้าใจหลักการจุดมุ่งหมาย และวิธีการของโครงการไม่ชัดเจน

โครงการสารคามพัฒนา มีจุดเด่นในด้านการปฏิบัติการ 5 ประการ คือ

ประการที่ 1 ผู้บริหารระดับสูงให้การติดตามดูแลและนิเทศงานอย่างใกล้ชิด เป็นแนวทางสำคัญในการปฏิบัติการ

ประการที่ 2 วิธีการดำเนินงานเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรของโครงการทำงานร่วมกัน

ประการที่ 3 แนวทางในการปฏิบัติงานช่วยพัฒนาความสำนึกและบทบาทของข้าราชการไปในทิศทางที่พึงประสงค์

ประการที่ 4 การใช้องค์กรประชาชนที่มีอยู่แล้ว เป็นการพัฒนาองค์กรประชาชนให้เข้มแข็งมากขึ้น

ประการที่ 5 โครงการให้ความสำคัญในการพัฒนาแก่หมู่บ้านที่ด้อยโอกาส

ผลการดำเนินงานโครงการสารคามพัฒนา เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการทุกประการ กล่าวคือสามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีจิตสำนึกและความสามารถในการพัฒนาโดยพึ่งตนเองสูงขึ้นอย่างน่าพอใจ รวมทั้งทำให้ข้าราชการเปลี่ยนพฤติกรรมพัฒนาจากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนทำให้ระดับการพัฒนา สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น นอกจากนี้โครงการสารคามพัฒนายังก่อให้เกิดผลพลอยได้ที่เป็นผลดีอีก 4 ประการคือ

- ก. ทำให้ข้าราชการเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สนใจหาความรู้เพิ่มเติม
- ข. ช่วยให้ข้าราชการมีมนุษยสัมพันธ์กับข้าราชการต่างสังกัดดีขึ้น
- ค. ข้าราชการและประชาชนได้ทำงานหนักเต็มตามศักยภาพ และความสามารถ
- ง. ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจในการพัฒนาโดยพึ่งตนเอง มีความหวังและรักถิ่นที่อยู่

เพิ่มขึ้น

เด็ดแก้ว ตีวเคศศิลป์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง และที่ปฏิบัติจริง ของครูประจำชั้นในการพัฒนาสภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11

มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูประจำชั้นมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาสภาพนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่องการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง การให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน การดูแลเรื่องการระบายอากาศ การทำความสะอาดห้องเรียน และบริเวณโรงเรียน การบันทึกและเก็บรักษาบัตรสภาพนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน การนำนักเรียนที่เจ็บป่วยเล็กน้อยส่งต่อครูพยาบาลการจัดโต๊ะเรียนม้านั่งที่ถูกต้องลักษณะการจัดแสงสว่างในห้องเรียนการให้การปฐมพยาบาลแก่นักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉินการนำนักเรียนที่เจ็บป่วยรุนแรงส่งต่อสถานพยาบาล และการสอนเน้นให้นักเรียนปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ

2. ครูประจำชั้นได้ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับบทบาทของตนในการพัฒนาสภาพนักเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และสามารถปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุดในเรื่องการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง

3. เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสภาพนักเรียนทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระเด่น หัสดี (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของคณะกรรมการหมู่บ้านที่ผ่านการฝึกอบรม โดยคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล การวิจัยนี้มุ่งศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของคณะกรรมการหมู่บ้านที่ผ่านการฝึกอบรมจากคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการทดลองเปรียบเทียบก่อนและหลังการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน และไม่ผ่านการฝึกอบรมการสาธารณสุขมูลฐานจากคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล

วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการฝึกอบรมความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐานแก่คณะกรรมการหมู่บ้านกลุ่มทดลองของหมู่บ้านหนองโสน หมู่บ้านสีเหลี่ยม ตำบลบ้านใหม่และหมู่บ้านหนองพลอง หมู่บ้านกลิง ตำบลขามเฒ่า อำเภอโนนสูง จำนวน 48 คน เพื่อเปรียบเทียบกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านของหมู่บ้านคล้าและหมู่บ้านเมืองที ตำบลด่านคล้า ซึ่งจัดเป็นกลุ่ม

ควบคุมจำนวน 23 คน ภายหลังการฝึกอบรมแล้วให้ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลา 6 เดือน และวัดประสิทธิผลของการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐานทั้ง 5 องค์ประกอบ จากกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยการวัดผลของการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเปรียบเทียบความรู้ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน ก่อนการฝึกอบรม และภายหลังการดำเนินการปฏิบัติงานตามโครงการวิจัยนอกจากนี้ได้วัดการมีส่วนร่วมตลอดจนความคิดเห็นของประชาชนจากหมู่บ้านทั้ง 6 หมู่บ้าน ต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของคณะกรรมการหมู่บ้านดังกล่าว จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชาชน 65 คน ในกลุ่มควบคุม และ 169 คน ในกลุ่มทดลอง

ผลการวิเคราะห์ด้านคณะกรรมการหมู่บ้านค้นพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในกิจกรรมด้านสาธารณสุขมูลฐานของคณะกรรมการหมู่บ้านกลุ่มทดลองที่ผ่านการฝึกอบรมจากคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ดีกว่าคณะกรรมการหมู่บ้านกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรม โดยมีผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ก่อนการฝึกอบรม ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการฝึกอบรม และภายหลังเสร็จสิ้นโครงการทดลอง ความรู้ของกลุ่มทดลองสูงกว่าความรู้ของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)
2. ภายหลังการดำเนินการทดลอง ความคิดเห็นต่องานสาธารณสุขมูลฐานของกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)
3. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานกิจกรรมของงานสาธารณสุขมูลฐานครบ 5 องค์ประกอบนั้น กลุ่มทดลองสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนกลุ่มควบคุมดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย และเมื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่ากลุ่มทดลองมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานมากกว่ากลุ่มควบคุมในทุก ๆ กิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)

ผลการวิเคราะห์ด้านประชาชน สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานของคณะกรรมการหมู่บ้านที่ผ่านการฝึกอบรมดีกว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชาชนในหมู่บ้านกลุ่มทดลอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้ง 5 ด้านของงานสาธารณสุขมูลฐานมากกว่าประชาชนในหมู่บ้านกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)
2. ภายหลังการดำเนินโครงการทดลอง ความสัติเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของคณะกรรมการหมู่บ้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$)

นุญเหลือ บุปผามาลา (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของครู จำแนกตามหน้าที่และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูและผู้บริหารโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จำนวน 262 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มจากประชากร 1,464 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จำนวน 12 ด้าน คือ ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ด้านการปรับปรุงกิจกรรมการเรียน การการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการบริการชุมชน ด้านการกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ในท้องถิ่น ด้านการประสานงานและให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองตัวประกอบ

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ครูมีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับปานกลางทั้ง 12 ด้าน
2. ครูมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน
3. ครูที่มีหน้าที่ต่างกัน มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทยากจนในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 12 ด้านไม่แตกต่างกัน
4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคน ด้านการอบรมและสัมมนาผู้นำชุมชน ด้านการปรับปรุงบริเวณและสถานที่ของโรงเรียน ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสาร ด้านการให้บริการชุมชนด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและ

ขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นและด้านการสัมมนาประเมินผลและมีปัญหาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ และให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน และด้านการนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงการดำเนินงาน ส่วนในด้านการบริหารการใช้ทรัพยากร และด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ครุมีปัญหากไม่แตกต่างกัน

5. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดศูนย์บริการข่าวสารและด้านการให้บริการชุมชน ด้านกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ทิพย์วรรณ ธรรมมุลสนา (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการฝึกอบรม หลักการและวิธีดำเนินงานในโครงการฝึกอบรมด้านสาธารณสุขมูลฐานของครูฝึกระดับจังหวัด-อำเภอ และครูฝึกระดับตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากครูฝึกระดับจังหวัด-อำเภอจำนวน 150 คน และครูฝึกระดับตำบลจำนวน 312 คน โดยใช้แบบสอบถามพบว่า ครูฝึกระดับจังหวัด-อำเภอ และตำบล มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการฝึกอบรม หลักการและวิธีดำเนินโครงการสาธารณสุขมูลฐานต่ำกว่าเกณฑ์ประเมิน และจากการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทั้ง 3 ด้านของครูฝึกทั้ง 2 ระดับพบว่า ครูฝึกที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน

สุรเดช ส้าราญจิต (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อผิดทางด้านสุขภาพของครูระดับประถมศึกษาที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ คุณวุฒิทางสูติศึกษา ประสบการณ์ในการสอน อายุ ระดับการศึกษา และภูมิสำเนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 จำนวน 1,000 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test และ F-test

ผลการศึกษพบว่า

1. ครูระดับประถมศึกษาที่มีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูระดับประถมศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าครูระดับประถมศึกษาหญิงมีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพสูงกว่าครูชาย

3. ครูระดับประถมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสุขศึกษาแตกต่างกันมีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าครูระดับประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางสุขศึกษามีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพสูงกว่าครูที่มีวุฒิทางสุขศึกษา

4. ครูระดับประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าครูระดับประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี มีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพสูงสุด ครูระดับประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 6 - 10 ปี มีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพรองลงมาตามลำดับ

5. ครูระดับประถมศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีความเชื่อที่ผิดทางสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าครูระดับประถมศึกษาที่มีอายุ 47-60 ปี มีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพสูงที่สุด ครูระดับประถมศึกษาที่มีอายุ 40-47 ปี 18-25 ปี 33-39 ปี, 26-32 ปี มีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพรองลงมาตามลำดับ

6. ครูระดับประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าครูระดับประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.ศ. มีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพสูงที่สุดครูที่มีระดับการศึกษา ป.ศ. สูงหรือเทียบเท่า และระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพรองลงมาตามลำดับ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ไซเออแรท (Zierath. 1982 : 944) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตพื้นที่ยากจนทางตอนใต้ของแอฟริกาใต้ จากตัวบ่งชี้ทางสังคมใน 8 ด้าน ซึ่งได้แก่ 1) สภาวะเศรษฐกิจ 2) การประกอบอาชีพและการจ้างงาน 3) การศึกษา 4) สภาพชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว 5) การมีส่วนร่วมในสังคม 6) สภาวะทางสุขภาพและการบริการทางการแพทย์ 7) จริยธรรม ศาสนา และ 8) สภาวะสังคมด้านการเมือง ผลจากการศึกษาพบว่าตัวบ่งชี้ทางสังคมทั้ง 8 ด้าน มีความสัมพันธ์กันและกัน และมีอิทธิพลสามารถใช้เป็นเกณฑ์

ในการพิจารณาถึงระดับคุณภาพชีวิต แต่ตัวแปรที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตมากที่สุดได้แก่สภาพสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันของคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญทางด้านวัตถุมิอิทธิพลในการที่จะบ่งชี้ระดับคุณภาพ ได้มากกว่าตัวแปรอื่น ๆ

สโปลดิง (Spalding, 1987 : 4506) ได้ทำการศึกษานโยบายในการพัฒนา ประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายในการพัฒนาประเทศกับเครื่องบ่งชี้คุณภาพชีวิตในประเทศ ด้อยพัฒนา โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และนโยบาย กับสภาพความอยู่ดีกินดีของประชากรในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้นิยามสภาพความเป็นอยู่ ดีกินดีด้วยความจำเป็นพื้นฐาน (Basic needs) ที่อย่างน้อยทุกคนควรมี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และนโยบายมีผลต่อสภาพความอยู่ดีกินดีของประชากรในขณะ เดียวกันการลงทุนทางการศึกษาก็ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้วการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรม สุขภาพ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสุขภาพของเด็ก ผลกระทบของการพัฒนาตาม รูปแบบโครงการโคราชนพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพเด็กนั้น นับได้ว่ามีความสอดคล้องกับ การพัฒนาสุขภาพด้วย เพราะได้มีการนำกระบวนการจปฐ. มาใช้เป็นเครื่องชี้วัดและเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาประชาชน ชุมชน ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในการ ประเมินผลกระทบครั้งนี้เป็นการประเมินโดยครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน เพราะครูเป็น ผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด และโครงการโคราชนพัฒนามีครูเป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรในการดำเนิน งานในระดับหมู่บ้าน และตำบลฉะนั้นครูจึงเป็นผู้ได้สัมผัสกับโครงการโคราชนพัฒนาด้วยตนเอง ในฐานะบุคลากร จึงทำให้มองเห็นการพัฒนาสุขภาพของเด็กได้อย่างใกล้ชิด และสอดคล้อง กับเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการโคราชนพัฒนามากที่สุด การศึกษาผลกระทบ ของโครงการโคราชนพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพเด็กนักเรียนนี้ยังไม่มีผู้ใดหรือหน่วยงานใดศึกษา วิจัยโดยตรงมาก่อน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงผลกระทบ ต่อการพัฒนาสุขภาพเด็ก และนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เสนอต่อคณะกรรมการโคราชนพัฒนาต่อไป เพื่อปรับปรุงการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชนพัฒนาให้สอดคล้องกับการพัฒนาสุขภาพ ของเด็กนักเรียนต่อไป

สมมติฐานในการค้นคว้า

1. ครูประจำการและผู้บริหาร มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน
2. ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน
3. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน
4. ครูประจำการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน
5. ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน
6. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน
7. ครูประจำการที่ปฏิบัติงานที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2534 โดยแบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 1,350 คนและครูประจำการ จำนวน 13,269 คน รวม 14,619 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2534 โดยแบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 308 คน และครูประจำการจำนวน 388 คน รวมทั้งสิ้น 696 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณตามสูตรของ ยามาเน (Taro Yamane. 1973 : 150 - 184) ในการสุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. จำกัดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเนดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + NE^2} \quad (\text{Taro Yamane. 1973 : 150 - 184})$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมได้ในครั้งนี้เท่ากับ 0.05

2. สุ่มจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จาก 22 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ โดยสุ่มแบบ แบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) ได้จำนวน 12 อำเภอ
3. สุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแต่ละอำเภอที่สุ่มได้จากข้อ 2

โดยเทียบอัตราส่วนจากผู้บริหารมาจำนวน 308 โรงเรียน แล้วใช้ผู้บริหารโรงเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. สุ่มครูประจำการจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 388 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาานครราชสีมา

สำนักงานการประถม ศึกษาอำเภอ	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูประจำการ	รวม	ผู้บริหาร	ครูประจำการ	รวม
1. แก้งสนามนาง	24	218	242	-	-	-
2. ขามทะเลสอ	18	155	172	-	-	-
3. ขามสะแกแสง	30	267	297	-	-	-
4. คง	56	492	548	-	-	-
5. ครบุรี	51	487	538	22	24	46
6. จักราช	66	610	677	28	30	58
7. ชุมพวง	85	884	971	-	-	-
8. โชคชัย	40	435	475	17	21	38
9. ด่านขุนทด	108	826	935	-	-	-
10. โนนแดง	20	145	165	-	-	-
11. โนนไทย	75	692	767	-	-	-
12. โนนสูง	67	692	740	29	34	63
13. บัวใหญ่	86	697	784	-	-	-
14. บ้านเหลื่อม	17	133	149	-	-	-
15. ประทาย	63	481	545	-	-	-
16. ปักธงชัย	106	870	976	45	43	88
17. ปากช่อง	77	800	877	33	40	73

ตาราง 1 (ต่อ)

สำนักงานการประถม ศึกษาอำเภอ	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูประจำการ	รวม	ผู้บริหาร	ครูประจำการ	รวม
18.พินาย	61	765	825	26	38	64
19.เมืองนครราชสีมา	77	1,666	1,743	33	82	115
20.สีคิ้ว	66	540	606	28	27	55
21.สูงเนิน	54	391	445	23	19	42
22.เสิงสาง	30	306	330	13	15	28
23.หนองบุญนา	26	306	332	11	15	26
24.ห้วยแถลง	47	426	473	-	-	-
รวม	1,350	13,269	14,619	308	388	696

ที่มาของจำนวนประชากร : ศูนย์สารนิเทศและข้อมูล สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นการสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูประจำการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรที่ต้องศึกษาได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

ตอนที่ 2

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในทัศนะของผู้บริหารและครูประจำการ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้เกณฑ์ของ จปฐ.8 ข้อใหญ่ 32 ตัวชี้วัดซึ่งได้ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและชี้วัดของโครงการโคราชพัฒนา ซึ่งเกณฑ์ของ จปฐ. นี้จะเป็นตัวชี้ผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้คุณค่าของผลกระทบว่ามากน้อยเพียงใดกับข้อความแต่ละข้อโดยแบ่งเป็น 5 ช่วง คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามจากตำราและเอกสาร
2. ศึกษารายงานการวิจัย และแบบสอบถามของผู้ที่ศึกษาไว้แล้ว รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมและนำมาสร้างแบบสอบถาม
3. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามตามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
4. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามแล้วดัดแปลง ปรับปรุงให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะวัดอย่างเหมาะสม
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประเมินผลโครงการโคราชพัฒนาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงนิรนัย (Face Validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง เมื่อพบว่าข้อใดมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า .5 ก็นำมาใช้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งในครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ .8

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับผู้บริหาร และครูประจำการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือที่อำเภอโนนไทยในปีการศึกษา 2534 จำนวน 100 คน

7. นำแบบทดสอบที่ผ่านการทดลองแล้วมาตรวจความถูกต้องให้คะแนน และหาอำนาจจำแนกรายข้อโดยเรียงลำดับคะแนนจากสูงไปต่ำ แล้วเลือกแบบสอบถามมา 2 กลุ่ม คือคะแนนสูง โดยวิธีนับแบบสอบถามที่มีคะแนนสูงสุดลงมา จำนวนเท่ากับ 25 % ของทั้งกลุ่ม และคะแนนต่ำ โดยวิธีนับแบบสอบถามที่มีคะแนนต่ำสุดขึ้นไป จำนวนเท่ากับ 25 % ของทั้งกลุ่มแล้วเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้การทดสอบค่า t (t -test) เทคนิค 25 % ของ เอ็ดเวิร์ด ทดสอบนัยสำคัญของคำถามแต่ละข้อ (Edwards. 1958 : 152) ถ้าพบข้อความที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ถือว่าใช้ได้ มีค่าอำนาจจำแนกสูง ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าค่าตั้งแต่ 3.89 - 9.80

8. หาค่าความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ถ้าค่าความเชื่อมั่น 0.6 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ ถ้าค่าความเชื่อมั่นเข้าใกล้ 1 ถือว่ามี ค่าความเชื่อมั่นสูง (Cronbach. 1970 : 161) ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93

วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงหน่วยราชการต้นสังกัด ได้แก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาเพื่อขออนุญาตและอนุเคราะห์แจ้งและขอความร่วมมือไปยังกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว

2. การส่งแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง โดยใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. นำแบบสอบถามมาแยกตามตัวแปรที่ศึกษา
3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ทุกข้อโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับการพัฒนาศักยภาพของเด็กนักเรียนมากที่สุด	ให้คะแนน 4 คะแนน
ระดับการพัฒนาศักยภาพของเด็กนักเรียนมาก	ให้คะแนน 3 คะแนน
ระดับการพัฒนาศักยภาพของเด็กนักเรียนปานกลาง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ระดับการพัฒนาศักยภาพของเด็กนักเรียนน้อย	ให้คะแนน 1 คะแนน
ระดับการพัฒนาศักยภาพของเด็กนักเรียนน้อยที่สุดหรือ ไม่มีการพัฒนาศักยภาพเลย	ให้คะแนน 0 คะแนน

4. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตาม
ทัศนะของผู้บริหาร และสรุปผลการเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการ
โคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ในการประเมิน ค่าคะแนนเฉลี่ย
ของเบสท์ (Best. 1970 : 174 - 178) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.00	หมายความว่า	มีการพัฒนาศักยภาพมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีการพัฒนาศักยภาพมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีการพัฒนาศักยภาพปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีการพัฒนาศักยภาพน้อย
คะแนนเฉลี่ย	0 - 0.99	หมายความว่า	มีการพัฒนาศักยภาพน้อยที่สุดหรือ ไม่มีการพัฒนาศักยภาพเลย

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็น
อิสระจากกัน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1, 4, 5

6. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม
ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบมี 1 ตัวประกอบ (One - Way Analysis of
Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2, 3, 6, 7

7. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้วิธีของนิวแมน - คูลส์ (Newman - Keuls Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 49})$$

เมื่อ

$$\begin{aligned} \bar{X} &= \text{แทนค่าคะแนนเฉลี่ย} \\ \Sigma X &= \text{แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{nx^2 - (\Sigma x^2)}{n(n-1)}} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 68})$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } S &= \text{แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน} \\ x^2 &= \text{แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง} \\ (\Sigma x^2) &= \text{แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง} \\ n &= \text{แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

2. การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อโดยใช้สูตร โรวินเนลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton)

$$IC = \frac{\sum R}{N} \quad (\text{สมบูรณ์ ชิตพงศ์. 2528 : 178})$$

เมื่อ IC แทนค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
 $\sum R$ แทนผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discriminating Power) เป็นรายข้อ โดยใช้สูตร t-test เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของเอ็ดเวิร์ด

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}} \quad (\text{Edward. 1957 : 152})$$

เมื่อ t แทนความแตกต่างของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
 $\bar{X}_H$ แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ แทนคะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทนความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มสูง
 S_L^2 แทนความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่ม
 n_H แทนจำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนสูง
 n_L แทนจำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนต่ำ

4. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left[\frac{1 - \sum S_t^2}{S^2_t} \right] \quad (\text{Cronbach. 1970 : 161})$$

เมื่อ α แทนค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 K แทนค่าจำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S^2_t แทนความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม
 $\sum S^2_t$ แทนผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 , 4, 5 โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}}$$

โดยมี $df = \frac{\left(\frac{S^2_1}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S^2_2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}$

เมื่อ t	แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
X_1, X_2	แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
S^2, S^2	แทนค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
n_1, n_2	แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
df	แทนชั้นแห่งความเป็นอิสระ

6. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2, 3, 6, 7 โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_A}{MS_w} \quad (\text{Lindquist. 1953 : 63})$$

เมื่อ F	แทนค่าที่พิจารณาใน F-distribution
MS_A	แทนค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม
MS_w	แทนค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

ซึ่งถ้าหากพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีนิวแมน - คูลส์ (Newman - Keuls Method) โดยใช้สูตร

$$q \sqrt{\frac{MS_w}{n}} \quad (\text{Winer. 1971 : 210 - 218})$$

เมื่อ q	แทน q-statistics ที่ได้จากตาราง
MS_w	แทนค่า Mean Square ภายในกลุ่ม
n	แทนจำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean of Square
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์โดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ และเสนอเป็นตาราง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

2.1 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหารเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสภาพของนักเรียนในด้านการบริหารโครงการและการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้ระดับทัศนคติตามเกณฑ์ของเบลล์

2.2 ทดสอบความแตกต่างทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหารเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสภาพของนักเรียนโดยใช้ t - test

2.3 ทดสอบความแตกต่างทัศนคติของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันคือ ต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสภาพของนักเรียน โดยใช้ F - test

2.4 ทดสอบความแตกต่างของทักษะของครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่างกันคือต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยใช้ $F - test$

2.5 ทดสอบความแตกต่างของทักษะของผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกัน คือต่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยใช้ $t-test$

2.6 ทดสอบความแตกต่างทักษะของครูประจำการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน คือต่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยใช้ $t-test$

2.7 ทดสอบความแตกต่างทักษะของผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันคือขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยใช้ $F-test$

2.8 ทดสอบความแตกต่างทักษะของครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยใช้ $F-test$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำการและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่	ครูประจำการ	388	55.7
	ผู้บริหาร	308	44.3

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	134	19.3
	ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	562	80.7
ประสบการณ์	ต่ำกว่า 5 ปี	90	12.9
	ตั้งแต่ 5-10 ปี	174	25.0
	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	432	62.1
ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	184	26.4
	ขนาดกลาง	283	40.7
	ขนาดใหญ่	229	32.9

จากตาราง 2 ครูประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูประจำการร้อยละ 55.7 รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 44.3 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปจำนวนร้อยละ 80.7 รองลงมาก็คือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวนร้อยละ 19.3 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปมากที่สุดคือ 62.1 รองลงมาก็คือกลุ่มที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ 12.9 ตามลำดับ ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลาง มากที่สุด รองลงมาก็คือโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 40.7 , 32.9 , และ 26.4 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

1. ทหารดับคะแนนทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในด้านการบริหารงานโครงการ และการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้ในการพัฒนา

ตาราง 3 ระดับคะแนนทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา	$\bar{X}$	SD	ระดับทัศนคติ
ด้านการบริหารงานโครงการโคราชพัฒนา	2.52	.67	ดีมาก
ด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้			
จปฐ 1	2.93	.76	ดีมาก
จปฐ 2	3.00	.72	ดีมาก
จปฐ 3	2.99	.70	ดีมาก
จปฐ 4	2.65	.84	ดีมาก
จปฐ 5	2.58	.76	ดีมาก
จปฐ 6	2.99	.89	ดีมาก
จปฐ 7	2.63	.73	ดีมาก
จปฐ 8	2.68	.81	ดีมาก
รวมความจำเป็นพื้นฐาน 1-8	2.81	.64	ดีมาก
รวม	2.77	.64	ดีมาก

จากตาราง 3 พบว่าครูประจำการและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อ

การพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในด้านการบริหารงานโครงการและการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวม และในแต่ละเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง โดยอาศัยเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของเบสต์ (Best. 1970 : 159)

2. เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการ และผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมาเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน

ตาราง 4 เปรียบเทียบทัศนคติของครูประจำการและผู้บริหาร เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในด้านการบริหารงานโครงการและการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้ในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา	ครูประจำการ		ผู้บริหาร		t
	N = 388		N = 308		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านการบริหารงานโครงการ	2.49	.68	2.56	.67	-1.32
การนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้					
จปฐ 1	2.92	.78	2.94	.75	-.21
จปฐ 2	2.95	.74	3.06	.69	-1.97
จปฐ 3	2.96	.72	3.03	.68	-1.19
จปฐ 4	2.64	.83	2.66	.43	-.36
จปฐ 5	2.59	.76	2.57	.77	.37
จปฐ 6	2.99	.90	3.00	.87	-.10
จปฐ 7	2.63	.73	2.62	.73	.21
จปฐ 8	2.68	.80	2.67	.82	.04
รวม 1-8	2.80	.67	2.83	.61	.61
รวม	2.75	.64	2.79	.59	.77

จากตาราง 4 พบว่าครูประจำการและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีคะแนนที่คะแนนเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการที่มีประสบการณ์แตกต่างกันคือ ต่ำกว่า 5 ปีลงมา ตั้งแต่ 5-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะของครูประจำการที่มีประสบการณ์แตกต่างกันเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในด้านการบริหารงานและการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้ในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.29	.15	.32
	ภายในกลุ่ม	385	176.78	.46	
	รวม	387	177.07		
การนำ จปฐ ข้อที่ 1 ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	.78	.39	.65
	ภายในกลุ่ม	385	232.51	.60	
	รวม	387	233.29		
การนำ จปฐ ข้อที่ 2 ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	.54	.27	.49
	ภายในกลุ่ม	385	213.67	.56	
	รวม	387	214.22		

ตาราง 5 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การนำ จปฐ ข้อที่ 3 ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	2.38	1.19	2.31
	ภายในกลุ่ม	385	198.57	.52	
	รวม	387	200.95		
การนำ จปฐ ข้อที่ 4 ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	12.38	6.19	9.39***
	ภายในกลุ่ม	385	253.99	.66	
	รวม	387	266.37		
การนำ จปฐ ข้อที่ 5 ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	6.36	3.18	5.61**
	ภายในกลุ่ม	385	218.02	.66	
	รวม	387	224.38		
การนำ จปฐ ข้อที่ 6 ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.69	.84	1.05
	ภายในกลุ่ม	385	310.27	.81	
	รวม	387	311.96		
การนำ จปฐ ข้อที่ 7 ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	8.96	4.48	8.76***
	ภายในกลุ่ม	385	196.96	.51	
	รวม	387	205.92		
การนำ จปฐ ข้อที่ 8 ไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	8.46	4.23	6.79**
	ภายในกลุ่ม	385	239.97	.62	
	รวม	387	248.43		

ตาราง 5 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
รวม จปฐ ข้อที่ 1-8	ระหว่างกลุ่ม	2	3.63	1.82	4.11*
	ภายในกลุ่ม	385	170.02	.44	
	รวม	387	173.65		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.79	1.40	3.44*
	ภายในกลุ่ม	385	156.33	.41	
	รวม	387	159.12		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 5 พบว่าครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีคะแนนทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านการนำความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ)ไปใช้รวมทั้ง 8 ข้อ พบว่าครูประจำการมีคะแนนทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อได้พิจารณาในแต่ละข้อพบว่าครูประจำการมีคะแนนทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 2 ข้อ คือคะแนนทักษะเกี่ยวกับการนำ จปฐ ข้อที่ 5 และ 8 ไปใช้และมีคะแนนทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 อยู่ 2 ข้อคือ ทักษะเกี่ยวกับการนำ จปฐ ข้อที่ 4 และ 7 ไปใช้ จึงนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method) ผลปรากฏตามตาราง 6

ตาราง 6. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์ต่างกันเป็นรายคู่เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมและการนำ จปฐ ข้อที่ 4, 5, 7, 8 ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ ประสบการณ์			ต่ำกว่า 5 ปี	11 ปีขึ้นไป	5-10 ปี
จปฐ ข้อที่ 4		$\bar{X}$	2.26	2.72	2.72
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.26	-	.46*	.47*
	11 ปีขึ้นไป	2.72		-	.00
	5-10 ปี	2.72			-
จปฐ ข้อที่ 7		$\bar{X}$	2.31	2.69	2.73
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.31	-	.38*	.41*
	11 ปีขึ้นไป	2.69		-	.04
	5-10 ปี	2.73			-
จปฐ ข้อที่ 5		$\bar{X}$	2.32	2.65	2.65
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.32	-	.33*	.33*
	11 ปีขึ้นไป	2.65		-	.00
	5-10 ปี	2.65			-
จปฐ ข้อที่ 8		$\bar{X}$	2.37	2.72	2.78
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.37	-	.36*	.41*
	11 ปีขึ้นไป	2.72		-	.05
	5-10 ปี	2.78			-

ตาราง 6 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ ประสบการณ์		ต่ำกว่า 5 ปี	11 ปีขึ้นไป	5-10 ปี
จปฐ ข้อที่ 1-8	$\bar{X}$	2.59	2.84	2.85
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.59	.25*	.26*
	11 ปีขึ้นไป	2.84	-	.01
	5-10 ปี	2.85		-
รวม	$\bar{X}$	2.57	2.78	2.80
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.57	.22*	.23*
	11 ปีขึ้นไป	2.78	-	.01
	5-10 ปี	2.80		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปและ 5-10 ปี มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ทั้งในส่วนรวมและในด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้ และรวมถึง จปฐ ในข้อที่ 4, 5, 7 และ 8 สูงกว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

4. เปรียบเทียบทักษะผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์ต่างกันคือ ต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5-10 ปี 11 ปีขึ้นไปเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในด้านการบริหารงานโครงการและด้านการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้ในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ		แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม		2	8.83	4.41	10.46***
	ภายในกลุ่ม		305	128.75	.42	
	รวม		307	137.58		
จปฐ ข้อที่ 1	ระหว่างกลุ่ม		2	9.34	4.67	8.94***
	ภายในกลุ่ม		305	161.09	.53	
	รวม		307	170.42		
จปฐ ข้อที่ 2	ระหว่างกลุ่ม		2	5.65	2.82	6.10**
	ภายในกลุ่ม		305	141.13	.46	
	รวม		307	146.77		
จปฐ ข้อที่ 3	ระหว่างกลุ่ม		2	1.24	.62	1.36
	ภายในกลุ่ม		305	139.03	.46	
	รวม		307	140.27		

ตาราง 7 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ		แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
จปฐ ข้อที่ 4	ระหว่างกลุ่ม		2	3.24	1.62	2.26
	ภายในกลุ่ม		305	218.56	.72	
	รวม		307	221.79		
จปฐ ข้อที่ 5	ระหว่างกลุ่ม		2	3.44	1.72	2.96
	ภายในกลุ่ม		305	177.35	.58	
	รวม		307	180.79		
จปฐ ข้อที่ 6	ระหว่างกลุ่ม		2	2.85	1.43	1.88
	ภายในกลุ่ม		305	232.14	.76	
	รวม		307	235.00		
จปฐ ข้อที่ 7	ระหว่างกลุ่ม		2	3.53	1.77	3.33 [*]
	ภายในกลุ่ม		305	161.53	.53	
	รวม		307	165.06		
จปฐ ข้อที่ 8	ระหว่างกลุ่ม		2	4.86	2.43	3.68 [*]
	ภายในกลุ่ม		305	201.26	.66	
	รวม		307	206.12		
รวม จปฐ ข้อที่ 1-8	ระหว่างกลุ่ม		2	4.01	2.00	5.53 ^{**}
	ภายในกลุ่ม		305	110.21	.36	
	รวม		307	114.22		

ตาราง 7 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.58	2.29	6.91**
	ภายในกลุ่ม	305	101.19	.33	
	รวม	307	105.77		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 7 พบว่าผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีคะแนนที่คะแนนเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อได้พิจารณาในแต่ละด้านพบว่าด้านการบริหารงานโครงการโคราชพัฒนา และด้านการการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีคะแนนที่คะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาความจำเป็นพื้นฐานในแต่ละข้อ พบว่าผู้บริหารมีคะแนนที่คะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ข้อ คือข้อ 2 และข้อ 3. รวมทั้ง 8 ข้อ มีคะแนนที่คะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ข้อ คือข้อ 3. ข้อที่ 7 และ 8 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method) ผลปรากฏตามตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์แตกต่างกันเป็นรายคู่เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในด้านการบริหารโครงการและการนำ จปฐไปใช้ในข้อที่ 1,2,7,8 และในผลรวมทั้ง 8 ข้อ

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ		ประสบการณ์	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11ปีขึ้นไป
		$\bar{X}$	1.96	2.45	2.62
ด้านการบริหารงานโครงการ	ต่ำกว่า 5 ปี	1.96	-	0.49*	.67*
	5-10 ปี	2.45		-	.18
	11 ปีขึ้นไป	2.62			-
จปฐ ข้อที่ 1		$\bar{X}$	2.28	2.96	2.98
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.28	-	.69*	.71*
	5-10 ปี	2.96		-	.02
	11 ปีขึ้นไป	2.98			-
จปฐ ข้อที่ 2		$\bar{X}$	2.56	3.03	3.11
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.56	-	.47*	.55*
	5-10 ปี	3.03		-	.08
	11 ปีขึ้นไป	3.11			-
จปฐ ข้อที่ 7		$\bar{X}$	2.22	2.64	2.65
	ต่ำกว่า 5 ปี	2.22	-	.42*	.44*
	5-10 ปี	2.64		-	.01
	11 ปีขึ้นไป	2.65			-

ตาราง 8 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ		ประสบการณ์	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11 ปีขึ้นไป
จปฐ	ข้อที่ 8	$\bar{X}$	2.00	2.70	2.74
		ต่ำกว่า 5 ปี	2.00	-	.70 *
		5-10 ปี	2.70	-	.03
		11 ปีขึ้นไป	2.74	-	-
จปฐ	ข้อที่ 1-8	$\bar{X}$	2.40	2.85	2.86
		ต่ำกว่า 5 ปี	2.40	-	.45 *
		5-10 ปี	2.85	-	.01
		11 ปีขึ้นไป	2.86	-	-
รวม		$\bar{X}$	2.33	2.79	2.82
		ต่ำกว่า 5 ปี	2.33	-	.46 *
		5-10 ปี	2.79	-	.04
		11 ปีขึ้นไป	2.82	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่าผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 5-10 ปี และ ตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป มีคะแนนที่คะแนนเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนทั้งในส่วนรวม และการนำความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ) ไปใช้รวมถึง จปฐ ในข้อที่ 1,2,7,8 สูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

5. เปรียบเทียบทักษะของครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีเกี่ยวกับ ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนทักษะของครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการ โคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในด้านการบริหารงานโครงการและด้านการนำ ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้ในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา ต่ำกว่าปริญญาตรี		ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป		t
N=86		N=302		
$\bar{X}$ SD		$\bar{X}$ SD		
ด้านการบริหารงานโครงการโคราชพัฒนา		2.48	.59	2.49 .70 - .12
ด้านการนำความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ)				
จปฐ 1	2.79 .80	2.96 .77	-1.80	
จปฐ 2	2.80 .78	3.00 .73	-2.19*	
จปฐ 3	2.86 .76	2.99 .71	-1.37	
จปฐ 4	2.59 .84	2.65 .83	-.64	
จปฐ 5	2.60 .75	2.59 .77	.16	
จปฐ 6	2.88 .91	3.02 .89	-1.24	
จปฐ 7	2.69 .70	2.62 .74	.83	
จปฐ 8	2.70 .70	2.67 .78	.24	
รวม 1-8	2.75 .70	2.82 .66	-.84	
รวม	2.70 .66	2.76 .64	-.75	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่าครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีระดับการศึกษาต่างกันในส่วนรวมมีคะแนนที่คะแนนเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครายพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อนิจารณาในรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ข้อ คือ การนำความจำเป็นพื้นฐานในข้อที่ 2 ไปใช้ในการพัฒนา

6. เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครายพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนที่คะแนนของผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครายพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในด้านการบริหารงานโครงการและด้านการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้ในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครายพัฒนา ต่ำกว่าปริญญาตรี					
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป					
		N=86		N=302	
		t			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านการบริหารงานโครงการโครายพัฒนา		2.58	.62	2.55	.68
ด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานมาใช้					.27
จปฐ	1	2.90	.70	2.94	.75
จปฐ	2	3.02	.69	3.07	.69
จปฐ	3	2.91	.67	3.05	.67
จปฐ	4	2.60	.91	2.67	.84
จปฐ	5	2.62	.75	2.56	.77
จปฐ	6	3.04	.92	2.99	.87
จปฐ	7	2.68	.74	2.61	.73

ตาราง 10 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา		ต่ำกว่าปริญญาตรี		ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป		t
		N=86		N=302		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
จุด	8	2.77	.89	2.66	.81	.88
รวมจุด	1-8	2.82	.62	2.83	.61	-.07
รวม		2.79	.59	2.79	.59	- .01

จากตาราง 10 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคะแนนที่คะแนนเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครงการพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมและในแต่ละข้อไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนทัศนคติของผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในด้านการบริหารงานโครงการและด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.35	.67	1.51
	ภายในกลุ่ม	305	136.23	.45	
	รวม	307	137.58		
ด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้					
จปฐ 1	ระหว่างกลุ่ม	2	1.76	.88	1.59
	ภายในกลุ่ม	305	168.66	.55	
	รวม	307	170.42		
จปฐ 2	ระหว่างกลุ่ม	2	2.37	1.18	2.50
	ภายในกลุ่ม	305	144.41	.47	
	รวม	307	146.77		
จปฐ 3	ระหว่างกลุ่ม	2	1.50	.75	1.65
	ภายในกลุ่ม	305	138.77	.46	
	รวม	307	140.27		

ตาราง 11 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ		แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
จปฐ 4		ระหว่างกลุ่ม	2	1.22	.61	.84
		ภายในกลุ่ม	305	220.58	.72	
		รวม	307	221.79		
จปฐ 5		ระหว่างกลุ่ม	2	1.76	.88	1.50
		ภายในกลุ่ม	305	179.03	.59	
		รวม	307	180.79		
จปฐ 6		ระหว่างกลุ่ม	2	1.61	.81	1.05
		ภายในกลุ่ม	305	233.39	.77	
		รวม	307	235.00		
จปฐ 7		ระหว่างกลุ่ม	2	.71	.35	.67
		ภายในกลุ่ม	305	164.35	.54	
		รวม	307	165.06		
จปฐ 8		ระหว่างกลุ่ม	2	.29	.14	.21
		ภายในกลุ่ม	305	205.83	.67	
		รวม	307	206.12		
รวม จปฐ 1-8		ระหว่างกลุ่ม	2	1.04	.52	1.40
		ภายในกลุ่ม	305	113.17	.37	
		รวม	307	114.22		

ตาราง 11 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.04	.52	1.51
	ภายในกลุ่ม	305	104.74	.34	
	รวม	307	105.77		

จากตาราง 11 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีคะแนนที่คะแนนเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยในส่วนรวม และในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน

8. เปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนที่คะแนนของครูประจำการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนด้านการบริหารงานโครงการและการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.51	.75	1.65
	ภายในกลุ่ม	385	175.56	.46	
	รวม	387	177.07		

ตาราง 12 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ		แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้						
จปฐ 1	ระหว่างกลุ่ม		2	3.63	1.82	3.04*
	ภายในกลุ่ม		385	229.66	.60	
	รวม		387	233.29		
จปฐ 2	ระหว่างกลุ่ม		2	2.93	1.47	2.67
	ภายในกลุ่ม		385	211.29	.55	
	รวม		387	214.22		
จปฐ 3	ระหว่างกลุ่ม		2	.34	.17	.33
	ภายในกลุ่ม		385	200.61	.52	
	รวม		387	200.95		
จปฐ 4	ระหว่างกลุ่ม		2	1.07	.54	.78
	ภายในกลุ่ม		385	265.30	.69	
	รวม		387	266.37		
จปฐ 5	ระหว่างกลุ่ม		2	1.48	.74	1.28
	ภายในกลุ่ม		385	222.89	.58	
	รวม		387	224.38		
จปฐ 6	ระหว่างกลุ่ม		2	.06	.03	.04
	ภายในกลุ่ม		385	311.90	.81	
	รวม		387	311.96		

ตาราง 12 (ต่อ)

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
จปฐ 7	ระหว่างกลุ่ม	2	.99	.50	.93
	ภายในกลุ่ม	385	204.93	.53	
	รวม	387	205.92		
จปฐ 8	ระหว่างกลุ่ม	2	1.06	.53	.82
	ภายในกลุ่ม	385	247.37	.64	
	รวม	387	248.43		
รวม จปฐ 1-8	ระหว่างกลุ่ม	2	1.30	.65	1.45
	ภายในกลุ่ม	385	172.35	.45	
	รวม	387	173.65		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.32	.66	1.61
	ภายในกลุ่ม	385	157.80	.41	
	รวม	387	159.12		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่าครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีคะแนนที่คะแนนเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคธราพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในผลรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าครูประจำการมีคะแนนที่คะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อคือการนำความจำเป็นพื้นฐานในข้อที่ 1 ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาจึงนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อโดยวิธีของ นิวแมน-คูลล์ ผลปรากฏตามตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะของครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกันเป็นรายคู่เกี่ยวกับ
ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชนพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน
ในด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานข้อที่ 1 ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา

กลวิธีการดำเนินงานโครงการ	ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	$\bar{X}$	2.76	2.96	3.00
การนำความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ) ข้อที่ 1 ไปใช้				
	ขนาดเล็ก 2.76	-	.21 *	.24
	ขนาดกลาง 2.96		-	.03
	ขนาดใหญ่ 3.00			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่าครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดกลางมีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน มีคะแนนทักษะ
เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชนพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน
ในด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานข้อที่ 1 ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสูงกว่าครูประจำการ
ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กคือมีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับของผลกระทบจากการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูประจำการ และผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนตามตัวแปรต่อไปนี้
 - 2.1 ตำแหน่งหน้าที่
 - 2.2 ประสบการณ์
 - 2.3 ระดับการศึกษา
 - 2.4 ขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2534 โดยแบ่งเป็น ครูประจำการ จำนวน 388 คน และผู้บริหารจำนวน 308 คน รวม 696 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) และได้รับแบบสอบถามฉบับที่มีข้อความสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 696 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการ และผู้บริหาร ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในด้านการบริหารงานโครงการและการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้คุณค่าของผลกระทบว่ามากน้อยเพียงใดกับข้อความแต่ละข้อโดยแบ่งเป็น 5 ระดับคือ นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพมากที่สุด นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพมาก นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพปานกลาง นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพน้อย นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพน้อยที่สุดหรือไม่มีการพัฒนาสุขภาพเลย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละและเสนอเป็นตาราง
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน และระดับทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยใช้ลำดับความสำคัญของเบสท์
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทัศนะ เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test
4. ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนะ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 1 ตัวประกอบ (One-way Analysis of variance) และถ้าพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาตรวจสอบ

ความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ นิวแมน - คูลส์ (Newman-Keuls Method)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ครูประจำการและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมและในรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ ต่ำมาก
2. ครูประจำการและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนไม่แตกต่างกัน
3. ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) รวมทั้ง 8 ข้อไปใช้และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าครูประจำการมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 2 ข้อ คือ ทัศนะเกี่ยวกับการนำ จปฐ. ข้อที่ 5 และข้อ 8 ไปใช้และมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำนวน 2 ข้อ คือ ทัศนะเกี่ยวกับการนำ จปฐ. ข้อที่ 4 และข้อที่ 7 ไปใช้ และเมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปี และตั้งแต่ 5-10 ปี มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนทั้งในด้านส่วนรวมและการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้สูงกว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีลงมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทัศนะด้านการบริหารโครงการและการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณา

ความจำเป็นพื้นฐานในแต่ละข้อพบว่า ผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ข้อ คือข้อ 7 และ 8 เมื่อนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไปมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครายพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนทั้งในผลรวมและการนำ จปฐ. ข้อที่ 1, 2, 7 และ 8 ไปใช้ สูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ครูประจำการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครายพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพในผลรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อ คือการนำ จปฐ. ข้อที่ 2 ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา

6. ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครายพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวม และในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน

7. ผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครายพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนทั้งในส่วนรวมและในแต่ละเรื่องไม่แตกต่างกัน

8. ครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครายพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยผลรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อ คือ การนำ จปฐ. ข้อที่ 1 ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและเมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่าครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน มีทัศนคติว่าครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียน 121 ลงมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในข้ออื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาที่คณะ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนของครูประจำการ และผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในผลรวม ครูประจำการ และผู้บริหารมีทักษะอยู่ในระดับ ดีมาก โดยให้คะแนนทักษะในด้านการนำความจำเป็นพื้นฐานไปใช้สูงกว่าในด้านการบริหารงานโครงการ และให้คะแนนทักษะเกี่ยวกับการนำ จปฐ. ในข้อ 2 สูงสุด รองลงมาคือ จปฐ. ในข้อที่ 3, 6, 1, 8, 7 และ 5 ตามลำดับซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่า โครงการโคราชพัฒนา ได้ส่งผลกระทบถึงการ พัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยการดำเนินงานเป็นไปอย่างได้ผลดีมาก เนื่องมาจากการประสานงานที่ดี การบริหารงานโครงการที่ได้ผลรวมถึงการนำ จปฐ. ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ธีรการุณย์ สมประสงค์ (2532 : 189) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการ และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการนำเกณฑ์ปฏิบัติ พื้นฐาน ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรธานีพบว่าครูโรงเรียน ประถมศึกษา มีความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานตามหมวดความจำเป็นพื้นฐาน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับสูง

จะเห็นได้ว่า ครูระดับประถมศึกษาทั้งครูประจำการ และผู้บริหารมีทักษะเกี่ยวกับ ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับ ดีมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโครงการโคราชพัฒนานั้น หลังจากเริ่มดำเนินงานได้ระยะหนึ่งแล้วนั้น กล่าวคือ จากปี พ.ศ. 2524 ถึงปัจจุบันปี พ.ศ. 2534 รวมระยะเวลาเกือบ 10 ปี การพัฒนา สุขภาพของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งอาจจะแสดงให้เห็นว่าผลกระทบของโครงการส่งผลต่อการ พัฒนาสุขภาพของนักเรียนได้ดีมากเป็นที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพัฒนาสุขภาพของ นักเรียนอยู่ในระดับที่ดีขึ้นกว่าเดิมในแผนพัฒนาโครงการในระยะต่อไป ควรมีการพัฒนาอย่างไม่หยุด ยั้ง เพื่อให้โครงการประสบผลสำเร็จสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับธนวรรณ อัมสมบูรณ์ (2527 : 103) ได้กล่าวเกี่ยวกับมโนทัศน์แนวคิดในทุกด้านได้เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กมีการสร้างเสริมและพัฒนา มา จากภายในจิตใจของแต่ละบุคคล โดยอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม จนในที่สุด จะแสดงออกมาในรูปพฤติกรรมที่เราสังเกตได้ พฤติกรรมสุขภาพก็เช่นกัน จะมีการพัฒนาตั้งแต่วัย เด็กฉะนั้นโครงการโคราชพัฒนาควรจะ เน้นความสำคัญในในจุดนี้และหารูปแบบที่ชัดเจนในการดำเนิน

งานให้สอดคล้องกับการพัฒนาสุขภาพของเด็กนักเรียนด้วย

2. ผลการศึกษาที่คณะของครูประจำการและผู้บริหารเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนทั้งในส่วนรวม และในแต่ละเรื่อง พบว่าไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนานั้นเน้นกระบวนการประสานงานของส่วนราชการในท้องถิ่นเป็นหลัก โดยถือหลักการ ผสมงาน ผสมใจ ซึ่งทั้งครูประจำการและผู้บริหารได้รับความรู้ความเข้าใจ โดยได้รับการอบรมสัมมนา และประชุมชี้แจงเป็นอย่างดี รวมถึงการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพและได้มีการปรับปรุง มีการประเมินและการพัฒนาอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ที่คณะของครูประจำการและผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมบรณ์ ไทยวัชรมาศ (2531 : 1-4) ได้กล่าวว่า จังหวัดนครราชสีมาได้ดำเนินโครงการโคราชพัฒนา มาตั้งแต่ พ.ศ. 2524 โดยนำแผนการพัฒนาระบบแห่งชาติมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งด้านการจัดองค์กรและวิธีดำเนินงานโครงการ ได้ใช้วิธีการทำงานแบบผสมผสานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ไม่แบ่งแยกว่างานใดเป็นงานของกระทรวง กรม หรือกองใด แต่ให้ถือว่าทุกหน่วยงานจะต้อง กระทบกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เขาดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ บุญเหลือ บุญผาผล (2531 : 130) พบว่า ครูที่มีหน้าที่ต่างกัน มีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ การศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ยากจน ในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าที่คณะของครูประถมศึกษาที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อที่คณะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ทำให้เห็นว่าในประเด็นนี้โครงการโคราชพัฒนา ได้ดำเนินโครงการในด้านการบริหารได้ดีพอสมควรจนทำให้บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษานพบว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยครูประจำการที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปีและ 11 ปีขึ้นไปมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนดีกว่าครูประจำการ ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งอาจเป็นเพราะครูประจำการที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการต่ำกว่า

5 ปี ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโครงการพัฒนาและเข้าร่วมโครงการหลังจากที่โครงการได้ดำเนินมาแล้วกว่า 10 ปี ในอีกประเด็นหนึ่งอาจเป็นเพราะโครงการโครงการพัฒนามองไม่เห็นความสำคัญของข้าราชการบรรจุใหม่ โดยไม่มีโครงการอบรมข้าราชการบรรจุใหม่เกี่ยวกับโครงการโครงการพัฒนาทำให้ต้องศึกษาด้วยตนเอง จึงทำให้มีทัศนคติแตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับ สรุเดช สำราญจิต (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า ครูระดับประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพต่างกัน และพบว่าครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีคะแนนทัศนคติสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา มีข้อจำกัดของบุคลากรในแง่ของประสบการณ์ทำงาน จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน จะมีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครงการพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน แสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่ามีทัศนคติต่อโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนดีกว่าครูประจำการที่มีประสบการณ์น้อย ฉะนั้นในขณะนี้โครงการควรมองเห็นความสำคัญของการให้ความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องกับผู้ที่มีประสบการณ์น้อย เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา อย่างเท่าเทียมกันหรือใกล้เคียงกันเพื่อผลของโครงการจะได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อย่างสมบูรณ์

4. ผลการศึกษานพบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครงการพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 3 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไปมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครงการพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนดีกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งอาจเป็นเพราะ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการโครงการพัฒนาและเข้าร่วมโครงการหลังจากโครงการได้ดำเนินไปแล้วนานกว่า 10 ปี จึงทำให้มีทัศนคติ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครงการพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนไม่ชัดเจนนักเพราะไม่ได้ติดตามโครงการมาตั้งแต่ต้น จึงทำให้มีทัศนคติที่แตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับการศึกษาของนารี คูหาเรืองรอง (2530 : บทคัดย่อ) เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ในการพัฒนาการเรียนการสอน วิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ในทัศนะของผู้บริหาร ครูวิชาการกลุ่ม และครูประจำการ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ในการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไปด้านการติดตามผลประเมินผลสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี

จะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนต่างกัน ซึ่งนั่นหมายถึงประสบการณ์เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่จะมีผลให้โครงการโคราชพัฒนา ประสบปัญหาได้เพราะจากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แสดงว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย มีทัศนคติต่อผลกระทบของโครงการที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ว่านักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพน้อยกว่าทัศนคติของผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าในการดำเนินงานโครงการนั้น ควรจะมองเห็นความสำคัญเกี่ยวกับตัวแปรประสบการณ์ทำงานนี้ด้วย ซึ่งอาจมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อจุดประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการได้ไม่มากนักน้อย

5. ผลการศึกษาพบว่าครูประจำการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 4 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โครงการโคราชพัฒนาเป็นโครงการแบบผสมผสาน เน้นความร่วมมือ ร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวไม่แบ่งแยกว่าผู้ปฏิบัติงานจะมาจาก กรม กอง หรือกระทรวงใด ให้ถือเป็นหน่วยงานเดียวคือผู้ปฏิบัติงานโครงการโคราชพัฒนาเท่านั้น(คณะทำงานโคราชพัฒนา. 2531 : 5-8) ดังนั้นครูประจำการแม้จะมีการศึกษาในระดับต่างกันแต่ก็ไม่นับอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา ได้รับความรู้ความเข้าใจ การอบรมสัมมนา ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นผลให้ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อทัศนคติของครูประจำการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐการณ์ สมประสงค์ (2531 : บทคัดย่อ) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการและความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน (กปฐ) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในการดำเนินการกิจกรรมเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน ตามหมวดความจำเป็นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าจากผลการศึกษาวิจัยข้างต้นพบว่า ครูประจำการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษานั้นไม่มีผลต่อทัศนะของครูประจำการ ซึ่งการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนานั้นได้มุ่งพื้นฐานการพัฒนาโครงการในรูปแบบเฉพาะไม่จำเป็นว่าผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องมีความรู้สูงเสมอไปอาจเป็นผู้มีการศึกษาระดับใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับการพัฒนาโครงการในด้านอื่น ๆ ซึ่งสำคัญกว่าก็จะทำให้ผลของโครงการเป็นไปตามจุดมุ่งหมายได้เช่นกัน

6. ผลการศึกษพบว่าผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคะแนนทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 5 ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารในจังหวัดนครราชสีมา ถึงแม้จะมีระดับการศึกษาต่างกันแต่การได้รับความรู้ความเข้าใจ การชี้แจง อบรมสั่งนา รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ในระบบผสมผสานกันและคล้าย ๆ กันทั้งจังหวัด จึงทำให้มีทัศนะไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กมล วรหวั่ง (2523 : 107-108) ได้ศึกษาการบริหารบุคลากรครูขององค์การบริหารส่วนจังหวัดละโว้เชิงเทรา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารที่ระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนไม่แตกต่างกันซึ่งการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนาซึ่งได้กล่าวข้างต้นแล้วนั้น เป็นรูปแบบเฉพาะมีการดำเนินงานโครงการในรูปแบบเดียวกันและมีการให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้ร่วมโครงการในลักษณะเดียวกัน แม้ผู้ร่วมโครงการจะมีการศึกษาในระดับต่างกันก็ไม่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการและไม่มีผลต่อทัศนะในเรื่องดังกล่าว

7. ผลการศึกษพบว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีคะแนนทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 6 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา มิได้เฉพาะเจาะจงทำในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 2663 หมู่บ้าน (คณะทำงานโครงการโคราชพัฒนา. 2531 :

1-6) โดยมีหลักและแนวคิดในทางเดียวกัน มีกระบวนการปฏิบัติที่แน่นอนชัดเจน โดยใช้ความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นชุมชนขนาดต่างกัน ซึ่งหมายถึงขนาดของโรงเรียนด้วยเพราะชุมชนขนาดใหญ่ก็มีโรงเรียนขนาดใหญ่ตามไปด้วยเป็นต้น จึงเป็นผลให้ผลกระทบจากโครงการโครงการพัฒนาที่มีต่อเด็กนักเรียนคล้าย ๆ กันทั้งจังหวัดทำให้ทัศนะของผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กมล วรหวั่ง (2523 : 106) เกี่ยวกับการบริหารบุคลากรครูขององค์การบริหารส่วนจังหวัดละโว้ ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษา ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่ามีทัศนะในการบริหารไม่แตกต่างกัน และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวางแผนของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก พบว่าผู้บริหารซึ่งจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีทัศนะต่อการวางแผนไม่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าการดำเนินโครงการโครงการพัฒนาในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่ามีทัศนะไม่แตกต่างกัน ความสำคัญในส่วนของการพัฒนาโรงเรียนซึ่งผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้นจึงไม่มีผลต่อการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา ในการดำเนินโครงการในลักษณะที่จะพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ขนาดของโรงเรียนจึงไม่น่าจะมีผลต่อการดำเนินงานโครงการ

8. ผลการศึกษานพบว่าครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีคะแนนทัศนะ เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครงการพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 7 ซึ่งอาจเป็นเพราะ ครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันได้รับความรู้ความเข้าใจและร่วมดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนาเหมือน ๆ กัน ซึ่งโครงการโครงการพัฒนามาก่อนเริ่มโครงการจนถึงปัจจุบันได้มีการเตรียมบุคลากรและการประสานงานเป็นอย่างดีตั้งแต่ระดับล่างคือชุมชนจนถึงระดับสูง จึงเป็นผลให้ขนาดของโรงเรียนไม่เป็นเรื่องทำให้การดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนาแตกต่างกัน ทัศนะของครูประจำการเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครงการพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2527 : บทคัดย่อ) เกี่ยวกับการวางแผนของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก พบว่าครูจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีทัศนคติต่อการวางแผน ไม่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่า ครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบ โครงการโคราชนพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจแสดงว่าขนาดของโรงเรียนไม่มีผลต่อการดำเนินงานโครงการโคราชนพัฒนา ไม่ว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ก็ตาม อาจเป็นเพราะโครงการโคราชนพัฒนา ได้มีการดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว โดยมีการเตรียมบุคลากรและกลวิธีการดำเนินงานที่ดีและเป็นระบบดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ครูประจำการมีทัศนคติไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพราะโครงการส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนคล้าย ๆ กันดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้โครงการโคราชนพัฒนามีประสิทธิภาพสูงสุดอย่างแท้จริงและต่อกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะดังนี้

1. ในการดำเนินงานโครงการโคราชนพัฒนาซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทุกคนในจังหวัด นครราชสีมา และในปัจจุบันได้ดำเนินโครงการครอบคลุมทั้งจังหวัด จำนวน 2663 หมู่บ้าน แล้วนั้น โครงการควรมองลึกไปถึงกลุ่มนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งกระจายอยู่ในทุกหมู่บ้านและใกล้ชิดโครงการมากที่สุดแต่โครงการไม่มีการดำเนินงานที่ชัดเจนต่อประชากรกลุ่มนี้เพียงแต่กล่าวไว้รวมกับกลุ่มประชาชนทั่วไป ผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งผลให้โครงการโคราชนพัฒนาบรรลุเป้าหมายเร็วขึ้นเพราะนักเรียนจะปลูกฝังพฤติกรรมได้ง่ายกว่า และกลุ่มนักเรียนประถมศึกษา ยังใกล้ชิดกับบุคลากรของโครงการโคราชนพัฒนาที่เป็นครูมากที่สุดกว่ากลุ่มอื่น เพราะนักเรียนได้รับการถ่ายทอดจากครูวันละไม่ต่ำกว่า 8 ชั่วโมง จากการศึกษาวิจัยในหลาย ๆ เรื่องยังสนับสนุนว่า เด็กจะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อครอบครัวในการที่จะให้ครอบครัวมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องและปฏิบัติตามเป้าหมายของโครงการได้เร็วขึ้น จึงควรที่โครงการโคราชนพัฒนาจะมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เกี่ยวกับนักเรียนประถมศึกษาอันจะช่วยให้โครงการโคราชนพัฒนาสำเร็จตามเป้าหมายโดยเร็วเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

2. ในเรื่องของการเตรียมบุคลากรของโครงการ จะเห็นได้ในเริ่มแรกของโครงการ ทำได้ดีมากและมีประสิทธิภาพ แต่โครงการอาจจะเลยในเรื่องของข้าราชการที่บรรจุใหม่ส่วนใหญ่ไม่เคยทราบโครงการมาก่อนเลย ผู้วิจัยเห็นควรวางจะมีการอบรมหรือชี้แจงกับข้าราชการใหม่เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา ให้มีการดำเนินงานในทิศทางเดียวกันไม่ใช่ปล่อยให้เขาเหล่านั้นเรียนรู้โครงการด้วยตนเอง

3. ในเรื่องของการประเมินผลโครงการ ควรมีการปรับปรุงกระบวนการให้เป็นรูปแบบของการวัดพฤติกรรมโดยตรง ในปัจจุบันมีการประเมินในลักษณะที่เป็นการมองในรูปของวัตถุมากเกินไป คือประเมินแต่สิ่งก่อสร้าง เช่น มีการสร้างส้วม ร้อยเปอร์เซ็นต์ หรือไม่ มีไฟฟ้าหรือไม่ มีน้ำประปาที่หมู่บ้านควรมีแนวทางการประเมินว่าเขาใช้หรือไม่ ใช้ถูกต้องหรือไม่ คือการวัดหรือประเมินโครงการ ที่พฤติกรรมของประชาชนจะช่วยให้เราสามารถปรับปรุงโครงการ ได้ตรงกับจุดประสงค์และความมุ่งหมายมากกว่า

4. การดำเนินงานควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และควรมีรูปแบบใหม่ ๆ มาเสริมเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นของผู้ปฏิบัติ อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของโครงการโดยเร็ว

5. บุคลากรที่เป็นครูประถมศึกษาเห็นว่าใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดจึงควรให้ความสำคัญกับบุคลากรกลุ่มนี้ ควรมีการอบรม สัมมนา หรือประชุมชี้แจงอย่างต่อเนื่อง และควรให้ครูประถมศึกษา มีบทบาทในการดำเนินงานโครงการเพราะเรามีข้าราชการครูเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมักจะมอบงานให้กับกำนัน หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจนล้นมือ เพราะบุคลากรในส่วนนี้เช่นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ยังขาดแคลนอยู่มาก ตำบลหนึ่งมีเพียง 1 ถึง 2 คนเท่านั้น

6. โครงการควรมีรูปแบบที่ชัดเจนในการใช้บุคลากรที่เป็นครูประถมศึกษา ซึ่งมีจำนวนมากดังกล่าวแล้ว โดยให้ครูประถมศึกษา มีบทบาทในการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งอาจจัดให้ครูประถมศึกษาเป็นที่ปรึกษาของแต่ละคุ้ม หรือแต่ละหมู่บ้าน คอยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการพัฒนาในลักษณะต่าง ๆ ตามโครงการโครงการพัฒนา โดยเป็นผู้ประสานงานระหว่างประชาชนกับบุคลากรอื่น ๆ ในหมู่บ้านเช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกษตรตำบล พัฒนาการ เป็นต้น และยังเป็นแหล่งความรู้ทางวิชาการที่จะให้ชาวบ้านปรึกษาหารือได้เป็นอย่างดี

7. ในการสำรวจข้อมูล จปฐ. และสรุปรูป จปฐ. ก่อนส่งไปยังอำเภอและจังหวัดต่อไป ควรให้มีการประชุมชี้แจงให้เจ้าหน้าที่โดยเฉพาะครูประถมศึกษาได้รับทราบข้อมูลดังกล่าวด้วย เพราะการได้รับข้อมูลดังกล่าว อาจนำไปช่วยชี้แนะ หรือแนะนำ หรือตอบข้อสงสัยของชาวบ้านได้

และยังสามารถประยุกต์หรือปรับปรุงมาช่วยเสริมกับเด็กนักเรียนที่ตนรับผิดชอบอยู่ และนักเรียนก็ยังสามารถนำไปถ่ายทอดต่อครอบครัว เป็นการกระตุ้นได้อย่างดีทางหนึ่ง ซึ่งนับได้ว่าเป็นการช่วยเสริมให้โครงการโคราชพัฒนาได้ครอบคลุมในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนได้อย่างแท้จริง อันจะนำมาซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนชาวจังหวัดนครราชสีมาโดยถ้วนหน้า และโครงการโคราชพัฒนาก็จะบรรลุสู่เป้าหมายสูงสุดได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและรวดเร็ว

8. โครงการโคราชพัฒนาควรนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน ซึ่งปัจจุบันนำมาใช้ในโรงเรียนอย่างแพร่หลาย ซึ่งเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน หรือ กปฐ. นี้เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาตนเองเพื่อการบรรลุความจำเป็นพื้นฐานหรือ จปฐ. นั้นเอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อโครงการนำความจำเป็นพื้นฐานมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาของโครงการโคราชพัฒนาแล้ว ควรนำ กปฐ. มาใช้ในประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนซึ่งดูจะเหมาะสมกว่านำ จปฐ. มาใช้ การนำทั้งกปฐ. และจปฐ. มาใช้ร่วมกันจะเป็นการช่วยเสริมให้โครงการโคราชพัฒนามีประสิทธิภาพสูงสุดและสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้โดยรวดเร็วได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบจากโครงการโคราชพัฒนาในด้านอื่น ๆ อีก เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง หรือด้านขวัญและกำลังใจของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน โครงการโคราชพัฒนา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบ หรือกระบวนการใหม่ ๆ ที่จะช่วยเสริมให้โครงการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แทนที่จะใช้ความจำเป็นพื้นฐานเพียงอย่างเดียวเป็นเครื่องมือในการพัฒนา
3. ควรมีการศึกษาวิธีการประเมินผลโครงการโคราชพัฒนาที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพตามต้องการ

บรรณาการ

บรรณานุกรม

- กมล วรหวัง. การบริหารบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ในทัศนะของครู
ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารการศึกษา. ปรินทิเนียนส์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 ศรีเดชา, 2528.
- ก่อ สวัสดิ์พานิช. "นานาชาติกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน.
23(133) : 50 - 59 ; สิงหาคม - กันยายน 2529.
- กานดา ณ กลาง. "พันธกิจกรรมและสังคมแวดล้อมอันมีอิทธิพลต่อความเจริญของเด็ก," เอกสาร
การนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 92 บทความประกอบหมวดการศึกษาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ.
หน้า 15 - 21 ; หน่วยงานนิเทศก์ การฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ, 2511.
- การพัฒนาชุมชน, กรม. รายงานการประเมินผลการศึกษาอบรมคณะทำงานสนับสนุนการพัฒนาชนบท
ระดับตำบล. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2528. อัดสำเนา.
- กิติ พลดล. "ความจำเป็นขั้นพื้นฐานกับการพัฒนาชนบท," เทศาภิบาล. 81(1) : 71-76;
มกราคม 2529.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. "การประเมินโครงการ," การวัดผลการศึกษา. 2(2):26 - 44;
กันยายน - ธันวาคม 2523.
- _____ . "คุณประโยชน์การศึกษาไทย,"ใน เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง
การประเมินผลกระทบของโครงการวันที่ 25 มีนาคม 2529. ณ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษานอกโรงเรียน. 6 หน้า. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. "โรงเรียนกับการพัฒนาชนบทโครงการการศึกษา
เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (กศ.พช.). กรุงเทพฯ : กราฟนิอาร์ต, 2529.
- คณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. "ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน,"
ในการใช้ประโยชน์ข้อมูลกชช.2ค ผนวก จปฐ. ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับ
จังหวัดและระดับอำเภอ. หน้า 14 - 31 (ภาคผนวกที่ 2); ม.ป.ท. 2530.
- คณะทำงานโครงการพัฒนา. การประเมินผลประจำปี 2531. นครราชสีมา, 2531.
- คว้น ขาวหนู. "บทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาชนบท," วารสารพัฒนาชุมชน. 22(5) :
37-46 ; พฤษภาคม 2526.

- จินตนา ศรีคงกุล. "กชช. การพัฒนาชนบทอย่างเป็นกระบวนการ." เศรษฐกิจและสังคม. 21(3) : 5 - 15 ; พฤษภาคม - มิถุนายน, 2527.
- ชลทิพย์ เอี่ยมล้ำอ่างค์. การประเมินผลกระทบของโครงการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อประชาชนในชนบท. ปรินญาณินท์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ชวน หลีกภัย. "การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต," ข่าวสดฉบับพิเศษก้าวสู่ปีที่ 3. หน้า 73; 2526.
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์. "การปรับปรุงคุณภาพชีวิต: นวัตกรรมทางประชากรศึกษาจริงหรือ," วารสารประชากรศึกษา. 7(4) : 24 - 31 ; สิงหาคม 2523.
- เชิดศักดิ์ โฆวาลินธุ์. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. โอเดียนสโตร์, 2522. 206 หน้า.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. "การพัฒนาแบบสำรวจ จปฐ., " เอกสารรายงานการประชุมสัมมนาครั้งที่ 27 เรื่องความจำเป็นพื้นฐานของคนไทยกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. ณ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนการสาธารณสุขมูลฐาน ภาคเหนือ นคร สวรรค์. หน้า 34 - 50 ; ม.ป.ท. 2528.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย และเพ็ญนิม ชุมพล. "รายงานการวิจัยเรื่องสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนยากจนในเขตพื้นที่ยากจนและพื้นที่ปกติ โดยใช้เกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องชี้วัดเพื่อนำผลไปใช้ในการกำหนดแนวทางพัฒนา," ข่าวสารเกษตรศาสตร์. 29(3) : 66-68 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2527.
- ทิพวรรณ ชรรณผลนา. การประเมินความรู้และความเข้าใจในเรื่องหลักการฝึกอบรมหลักการและวิธีดำเนินงานในโครงการฝึกอบรมด้านสาธารณสุขมูลฐานของครูฝึกระดับจังหวัด-อำเภอ และครูฝึกระดับตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. 133 หน้า อัดสำเนา.
- ธนวรรณ อิมสมบุรณ์. "การประเมินผลงานสุศึกษาในโรงเรียน: กระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ," วารสารสุศึกษา. 8(29) : 24 - 26 ; มกราคม-เมษายน 2528.
- "รูปแบบของวิจัยทางสุศึกษาและพฤติกรรมอนามัย," เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาวิชาชีพสุศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ณ โรงแรมเอเซียพญา จังหวัดชลบุรี. โรงพิมพ์ ศรียงค์, 2528.

ธนวรรณ อัมสมบูรณ์. "การติดตามและประเมินผลโครงการนำทางสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชน," เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาครั้งที่ 40 เรื่องโครงการนำทางสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชน. ณ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอนแก่น, หน้า 22-28; ม.ป.ท. 2530.

_____. "การนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน(กปฐ) ไปใช้พัฒนาเครื่องชี้วัด จปฐ.32ข้อ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต:การประเมินบริบท," ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสุศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 9 ณ โรงแรมเอเชีย พัทยาชลบุรี ม.ป.ท. 2530. 12 หน้า. อัดสำเนา.

_____. "การพัฒนามโนทัศน์ด้านสุขภาพในเด็กรากฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิต," วารสารสุศึกษา พลศึกษา สันทนาการ. 10(1) : 100-104 ; มกราคม 2527.

_____. "บทบาทของครูสุศึกษาในอนาคต," ม.ป.ท. ม.ป.ป. หน้า 6
 นัฐการณ์ สมประสงค์. สภาพการดำเนินการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน(กปฐ) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี.
 ปรินิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

นารี คุหาเรืองรอง. บทบาทของศึกษานิเทศก์ในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในทัศนะของผู้บริหาร ครูวิชาการกลุ่มและครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

นิตา ชูโต. การประเมินโครงการ. อรรถสารการพิมพ์, 2527. 202 หน้า.

นิภา มนูญจุ. การวิจัยทางสุศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรนิติ, 2528.

เนาวรัตน์ พลายน้อย. "ประชากรศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์," วารสารประชากรศึกษา. 10(2) : 91 - 99 ; ธันวาคม 2527.

น้อมฤดี จงพยหะ สมประสงค์ ปิ่นจินดา และศิริรัตน์ เจริญศักดิ์. คู่มือการศึกษาวิชาพัฒนาการเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3 ศึกษาสัมพันธ์, 2518. 234 หน้า

- ดลฤดี เนตรเจริญ. การประเมินบริบทของการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนของครูระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- เต็ดแก้ว ติวะเศศิลป์. การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง และที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้น ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- บุญเหลือ ขุปผามาโล. การศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทยากจน (กศ.พช.) ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี. ปรินานินท์. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา
- ประภาเพ็ญ สวรรณ. "พฤติกรรมสุขภาพ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสุขภาพ หน่วยที่ 4 พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิตราช, 2527.
- ประพนธ์ ปิยะรัตน์. "คุณภาพชีวิตคืออะไร ทำอย่างไรจึงจะมีคุณภาพชีวิต," วารสารอนามัย. 15(1) : 1 - 20 ; มกราคม - กุมภาพันธ์, 2529.
- _____ : "นโยบายแนวคิดและวิธีการนำ จปฐ. ไปใช้ในการพัฒนา," ใน เอกสาร รายงานการประชุม. ครั้งที่ 19 เรื่อง การบรรจุความจำเป็นพื้นฐานของชาวบ้านโครงการ สาธารณสุขมูลฐาน ณ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดลศาลายา นครปฐม, หน้า 10 - 25 ; ม.ป.ท. 2528.
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. หลักการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2523.
- ระเด่น หัสดี. ประสิทธิผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของคณะกรรมการหมู่บ้านที่ผ่านการอบรม โดยคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528. อัดสำเนา.
- วิจิต ชาติเพชร. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านสุขภาพระหว่างนักเรียนไทยพุทธกับนักเรียน ไทยมุสลิม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 2. ปรินานินท์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524. 185 หน้า. อัดสำเนา.

- สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. การวางแผนงานของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา
- สมจิตต์ สุนทรนัทสน์. "พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลง," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสุศึกษา หน่วยที่ 3 พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.
- สมจิตต์ สุนทรนัทสน์ และนิภา มนูญิจ. ประชากรกับคุณภาพชีวิต. โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2525. 207 หน้า.
- สมบุรณ์ ชิตพงศ์. "การประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย," ใน เอกสารประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. หน้า 176-208; บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, 2529. 177 หน้า. อัดสำเนา.
- สมบุรณ์ ไทยวัชรมาศ. "โครงการโคราชพัฒนา" นครราชสีมา สมบูรณ์อรรถการพิมพ์, 2530.
- สมพร แสงชัย และสุนทร เกิดแก้ว. การประเมินผลโครงการในประเทศไทย. สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2520. 222 หน้า.
- สมหวัง นิธิยานววัฒน์ และนิคม ตั้งคะนิพน. "การประเมินผลกระทบ," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 20(1):41 - 46 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2528.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. จิตวิทยาเด็ก. ประสานมิตร. มปป. 217 หน้า.
- สุเทพ ทองประดิษฐ์. การบริหารโรงเรียนเชิงปฏิบัติ. ม.ป.ท. 2521.
- สุนัญญา อีระกุล. เอกสารประกอบการเรียนการสร้างควมสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. พิมพ์โลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก, 2521.
- สุชาติ โสมประยูร. โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4 ไทยวัฒนาพานิช, 2525. 239 หน้า.
- สุรเดช ลำราญจิต. ความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพของครูระดับประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. "รายงานผลการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน", หน้า 16-18 ; 2524.

- สำเร็จ แหองกระโทก. โครงการโคราชพัฒนา. นครราชสีมา : สแควร์ปรินท์, 2527
- ไสว พราหมณี. ทวนกระแสแนวคิดในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์, 2530.
- อัมพร สุขเกษม. การประเมินโครงการสารคามพัฒนา. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- อรวรรณ หันต์. สภาพส่วนบุคคลและชุมชน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.
- Alkin, C.R. "Evaluation Theory Development, "in Evaluation Action Program : Reading in Social Action and Education. Boston : Allyn and Bacon, 1972.
- Best. John W. Research in Education. 2nd.ed; New Jersey, Prentice Hall Inc : Englewood Cliffs, 1970. 399 p.
- Bhola, H.S. Evaluating Functional Literacy. Tehran, Hulton Educational Publications, 1979. 164 p.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd,ed; New York, Harper and Raw, 1970. 752 p.
- Edwards, Allen Louis. Techniques of Attitude Scale Construction. New York, Appleten - Century - Crofts, 1957. 256 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis on Psychology and Education. 5th.ed., Tokyo, McGraw - Hill International Book, 1981. 549 p.
- Ferguson, George A. Statistic Analysis in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill Books Co., 1976. 529 p.
- Grabe, Seven. Evaluating Manual. Mayenne, Imprimeriedela Manutention, 1983. 84 p.
- Grabe, Seven. Evaluating Manual. Mayenne, Imprimerie de Ia Manutention, 1983. 84 p.
- Guilford, Joy Paul. Psychometric Methods. McGraw-Hill, 1954. 597 p.
- Hillton, Ernest. Rural School Management. New York, American Book. Company, 1949.
- Spalding, Nancy Louise. "The Poverty of Wealth : Dvelopmental Policies, and Their Relationship to Quality of Life Indicators in Lesser Developed Countries" Dissertation Abstracts International 47(12) : 4505-4506 - A, June, 1987.

- Worthen, B.R. and J.R. Sanders. Educational Evaluation : Theory and Practice. California, Wadsworth Publishing Company, 1973. 372 p.
- Yamane, Taro. Statistics and Introductory Analysis. 2nd.ed., New York, Harper, 1967. 919 p.
- Zierath, David Loyal. "The Quality of Life of People in Poor, Rural Southern and Appalachian Areas" Dissertation Abstracts International. 43(3) : 944-A, September, 1982.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007 / 10728

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร สุขุมวิท 23

พระโขนง กรุงเทพมหานคร 10110

6 พฤษภาคม 2534

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์
เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายสาโรจน์ เพชรมณี
เป็นนิสิตระดับ [I] ปริญญาเอก สาขา.....
[V] ปริญญาโท วิชาเอก สุขศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์เรื่อง ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการ
พัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

อาจารย์ ดร.ธนวรรณ อิมสมบูรณ์ ประธาน

อาจารย์ ระเด่น หัสดี กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความอนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 258-4119

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รศ.ดร.สมสรร วงษ์อ่อนน้อย	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์ ดร.กาญจนา รุ่งทรานนท์	ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ สัจด์ สันตะพันธ์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดนครราชสีมา
4. อาจารย์ พิทักษ์ ศิริวัฒน์เมธานนท์	หัวหน้าฝ่ายสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา
5. อาจารย์ ศิริรัตน์ บุญตานนท์	หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ที่ ทม 1007 / 0863

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร สุขุมวิท 28

พระโขนง กรุงเทพมหานคร 10110

17 มิถุนายน 2534

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายลาโรจน์ เพชรมณี

เป็นนิสิตระดับ [1] ปริญญาเอก สาขา.....

[1] ปริญญาโท วิชาเอก สุขศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวก ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
 วิทยานิพนธ์เรื่อง ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนา
 สุขภาพของนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ
 ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อาจารย์ ดร.ธนวรรณ อิ่มสมบูรณ์ ประธาน

อาจารย์ ระเด่น หัสดี กรรมการ

สิ่งที่นิตโครขอความอนุเคราะห์คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกขอความร่วมมือจาก
 ครู - อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตอบแบบสอบถาม ในระหว่าง
 เดือนพฤษภาคม 2534 - มิถุนายน 2534 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
 ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 258-4119

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 10110

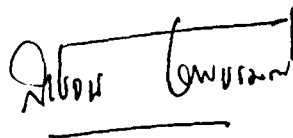
26 มิถุนายน 2534

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถาม
เรียน ท่านอาจารย์ที่นับถือ

ด้วยข้าพเจ้า นายสาโรจน์ เพชรมณี นิสิตปริญญาโท วิชาเอกสุศึกษา ได้ทำการ
ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพ
ของนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามตามทัศนะของ
ของท่านเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตามสภาพความเป็นจริง ข้อมูลต่าง ๆ จากท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับ
การศึกษาค้นคว้า

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาในการตอบแบบสอบถามจากท่านและ ขอ
ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสาโรจน์ เพชรมณี)

นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาสุศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่คณะเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการ
โคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในทัศนะของท่าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือของแต่ละข้อให้ตรงกับ
ความเป็นจริงที่ท่านประเมินได้เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของ
เด็กนักเรียนตามทัศนะของท่านเพียงคำตอบเดียวตามลำดับค่าของตัวเลขที่กำหนดให้ดังนี้

- ระดับของการพัฒนา 4 หมายถึง นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพมากที่สุด
ระดับของการพัฒนา 3 หมายถึง นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพมาก
ระดับของการพัฒนา 2 หมายถึง นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพปานกลาง
ระดับของการพัฒนา 1 หมายถึง นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพน้อย
ระดับของการพัฒนา 0 หมายถึง นักเรียนมีการพัฒนาสุขภาพน้อยที่สุดหรือไม่มีการพัฒนาสุขภาพเลย

2.1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านการบริหารงานโครงการโคราชพัฒนา

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทัศนะของท่าน				
		0	1	2	3	4
การบริหารงาน	1) ท่านเห็นว่าการดำเนินงานโครงการโคราช พัฒนาจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนใน ระดับใด.....					
	2) การพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูง ขึ้นโดยมุ่งให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้และสុ ภาพสมบูรณ์ ท่านมีความเห็นว่าจะมีผลต่อการ พัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทัศนะของท่าน				
		0	1	2	3	4
	3) ท่านเห็นว่าในการประสานงานและร่วมมือกันของ 4 กระทรวงหลักในการพัฒนาชุมชนภายใต้โครงการโครงการพัฒนา จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด..... 4) ท่านเห็นว่าการใช้องค์กรที่เรียกว่า คปต. ซึ่งประกอบด้วยกำนันเป็นประธานและเจ้าหน้าที่จาก 4 กระทรวงหลักในพื้นที่โดยมีพัฒนากรเป็นเลขานุการ จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด..... 5) ท่านเห็นว่าการมีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม) และคณะกรรมการคุ้มจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด..... 6) การบริหารงานโครงการโครงการพัฒนาเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและพึ่งตนเองให้มากที่สุดโดยมีรัฐคอยให้การสนับสนุนจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด..... 7) การบริหารงานโครงการโครงการพัฒนาในส่วนที่เน้นการทำงานร่วมกันแบบผสมผสานและใช้องค์กรในท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครราชพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทักษะของท่าน				
		0	1	2	3	4
การบริหารงาน	8) โครงการโครราชพัฒนาในส่วนที่เน้นให้มีการเตรียม ข้าราชการประชาชน และการประสานงานให้พร้อมก่อนมีการดำเนินจริงจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	9) การนำ จปฐ.8 ข้อ 32 ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในโครงการโครราชพัฒนา จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					

2.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโครราชพัฒนา

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครราชพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทักษะของท่าน				
		0	1	2	3	4
จปฐ.1 เครื่องชี้วัด ข้อที่ 1	10) เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้รับการเฝ้าระวังทางโภชนาการและไม่มีการขาดสารอาหารในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	11) การจัดตั้งกองทุนหรือศูนย์โภชนาการเด็กจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทัศนะของท่าน				
		0	1	2	3	4
เครื่องชี้วัดข้อที่ 2	12) เด็กอายุตั้งแต่ 5 ปี ถึง 14 ปี ได้รับสารอาหารครบถ้วนตามความต้องการของร่างกาย จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด...					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 3	13) การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสุขภาพหรือศูนย์โภชนาการหรือโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนหรือในหมู่บ้าน จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	14) หญิงตั้งครรภ์ได้รับโภชนาการอย่างถูกต้องเพียงพอ ซึ่งมีผลทำให้เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 3,000 กรัม จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
จปฐ. 2 เครื่องชี้วัดข้อที่ 4	15) การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตของหญิงมีครรภ์ เช่น งานอดิเรกต่าง ๆ ทำสวนครัว ปลูกไม้ดอกไม้ประดับรอบบ้าน อ่านหนังสือ ธรรมะจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	16) บ้านเรือนมีสภาพคงทนถาวรอย่างน้อย 5 ปี จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครารพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทักษะของท่าน				
		0	1	2	3	4
เครื่องวัดข้อที่ 5	17)การจัดบ้านเรือนให้เป็นระเบียบ สะอาดน่าอยู่ น้าอาศัย แบ่งห้องออกเป็นสัดส่วน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในทำเลที่เหมาะสม มีแสงแดดและอากาศถ่ายเทสะดวกเพื่อให้คนที่พักอาศัยในครอบครัวมี สุขภาพสมบูรณ์จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	18)ครอบครัวมีการจัดบ้านเรือนและบริเวณบ้านให้เป็นระเบียบถูกสุขลักษณะจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของ นักเรียนในระดับใด.....					
	19)การตรวจดูบริเวณบ้านให้เรียบร้อยและจัดให้เป็นระเบียบเพื่อป้องกันอัคคีภัยและอันตรายจากสัตว์มีพิษที่มาอาศัยอยู่จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	20)การให้ย้ายคอกสัตว์ออกจากใต้ถุนบ้านเพราะอาจเป็นอันตรายกับเด็กอ่อนและเป็นพิษต่อระบบหายใจได้จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	21)การให้ทำความสะอาด มุ้งผ้าห่ม ปลอกหมอน และควรนำที่นอนมาผึ่งแดดและซักบ่อยอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้งจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพระดับใด.....					
เครื่องวัดข้อที่ 6	22)ครอบครัวมีส่วนร่วมที่ถูกหลักสุขภาพจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทัศนะของท่าน				
		0	1	2	3	4
เครื่องชี้วัดข้อที่ 7	23) ครอบครัวมีน้ำสะอาดดื่มเพียงพอตลอดปี (วันละ 2 ลิตรต่อคน) จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในระดับใด.....					
	24) การให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบ่อน้ำให้ ถูกสุขลักษณะ เพื่อจะได้น้ำสะอาดไว้ใช้หรือดื่มจะ มีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
จปฐ.3 เครื่องชี้วัด ข้อที่ 8	25) เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรค วัณโรค ไอกรน บาดทะยัก โปлиоและหัด ครบ ตามเกณฑ์อายุ จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพใน ระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 9	26) เด็กวัยประถมศึกษา ได้รับการศึกษาภาคบังคับ จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 10	27) เด็กวัยประถมศึกษา ได้รับวัคซีนป้องกันวัณโรค คอตีบ บาดทะยักและไข้ไทฟอยด์ จะมีผลต่อการ พัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 11	28) ประชาชนอายุ 14-50 ปีอ่านออกเขียนได้ จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 12	29) ครอบครัวได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบ อาชีพ อาหารการกิน สุขภาพอนามัย กฎหมาย ชาวบ้าน และข่าวสารบ้านเมืองอย่างน้อยเดือน ละครึ่ง จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทัศนะของท่าน				
		0	1	2	3	4
เครื่องชีวิตข้อที่ 13	30) การจัดประชุมชาวบ้านในวันพระหรือวันอื่นๆ เช่นการประชุม ประจำเดือนหรือเชิญเจ้าหน้าที่ หรือผู้รู้มาพูดคุยกับชาวบ้านเป็นครั้งคราวจะมีผล ต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด...					
	31) หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดจะมีผล ต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด...					
เครื่องชีวิตข้อที่ 14	32) หญิงตั้งครรภ์ได้รับการบริการทำคลอดและดูแล หลังคลอด จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในระดับใด.....					
จปฐ.4 เครื่องชีวิต ข้อที่ 15	33) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนใน ระดับใด.....					
จปฐ.5 เครื่องชีวิต ข้อที่ 16	34) การจัดทำแผนป้องกันภัยธรรมชาติและอุบัติ ภัยที่จะเกิดในชุมชนเช่นแผนการอพยพ ย้ายถิ่น ชั่วคราวเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ แผนการช่วย เหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบกองทุน เช่น กอง ทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นต้นจะมีผลต่อการ พัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	35) ครอบครัวมีการปลูกพืชหมุนเวียน หรือพืช บำรุงดินจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทัศนะของท่าน				
		0	1	2	3	4
เครื่องชี้วัดข้อที่ 17	36) ครอบครัวยมีการใช้ปุ๋ยบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 18	37) ครอบครัวยมีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 19	38) ครอบครัวยมีการป้องกันโรคระบาดของสัตว์จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 20	39) ครอบครัวยมีการใช้พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ทางราชการส่งเสริม จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
จปฐ.6 เครื่องชี้วัดข้อที่ 21	40) กลุ่มสมัชชาไม่เกิน 2 คนและสามารถใช้บริการคุมกำเนิดได้ตามต้องการจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
จปฐ.7 เครื่องชี้วัดข้อที่ 22	41) ครอบครัวยเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 23	42) หมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโคราชพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทักษะของท่าน				
		0	1	2	3	4
	43) การเน้นให้ชาวบ้านขยันหมั่นเพียร หาความรู้เพิ่มเติม ขยันประกอบอาชีพเพื่อสร้างฐานะให้มั่นคงจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	44) การให้ชาวบ้านหมั่นแสวงหาและรักษาทรัพยากรสมบัติที่หามาได้ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัวจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 24	45) หมู่บ้านร่วมกันบำรุงรักษาสถาปัตยกรรมสมบัติที่รัฐและชุมชนสร้างขึ้นจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 25	46) หมู่บ้านร่วมกันบำรุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 26	47) หมู่บ้านร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 27	48) ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 28	49) กรรมการหมู่บ้านมีความสามารถวางแผนดำเนินการตามแผนและจัดระบบการบำรุงรักษาผลงานด้วยตนเองได้ จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					

รายการที่ประเมิน	กลวิธีการดำเนินงานโครงการโครงการพัฒนา	ระดับของการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในทักษะของท่าน				
		0	1	2	3	4
จปฐ.8 เครื่องชี้วัด ข้อที่ 29	50) ในหมู่บ้านมีความสามัคคีและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อกันจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนใน ระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 30	51) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี เนื่องในวาระต่าง ๆ จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในระดับใด.....					
	52) บุคคลในครอบครัวมีการปฏิบัติศาสนกิจอย่าง น้อยเดือนละครั้ง จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 31	53) การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาขึ้นในหมู่ บ้านหรือวัด หรือโรงเรียนจะมีผลต่อการพัฒนา สุขภาพของนักเรียนในระดับใด.....					
	54) บุคคลในครอบครัวไม่เล่นการพนันและไม่ติด สุรา หรือสิ่งเสพติดจะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพ ของนักเรียนในระดับใด.....					
เครื่องชี้วัดข้อที่ 32	55) ครอบครัวไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในการจัดงาน ประเพณีต่าง ๆ จะมีผลต่อการพัฒนาสุขภาพของ นักเรียนในระดับใด.....					

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนา
ตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในทัศนะของครูประจำการ
และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	4.01	21	7.83	41	7.54
2	3.90	22	6.69	42	6.76
3	4.06	23	7.23	43	9.80
4	4.06	24	6.20	44	9.49
5	3.99	25	7.19	45	7.69
6	4.90	26	7.10	46	9.01
7	6.20	27	6.66	47	7.36
8	5.60	28	7.28	48	5.11
9	5.17	29	6.89	49	6.43
10	5.42	30	7.21	50	9.15
11	5.06	31	5.83	51	9.08
12	5.19	32	6.96	52	5.59
13	5.34	33	7.33	53	8.54
14	6.72	34	7.79	54	6.50
15	8.36	35	7.37	55	5.92
16	5.01	36	6.00		
17	7.23	37	5.71		
18	7.08	38	6.39		
19	7.87	39	7.25		
20	7.49	40	3.94		

ผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพ
ของนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ
ของ
สาริโรจน์ เพชรรมณ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา
กันยายน 2534

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบระดับของผลกระทบจากการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ในทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2534 จำนวน 696 คน แบ่งเป็นครูประจำการจำนวน 388 คน และผู้บริหารจำนวน 308 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม เกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และทำการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ตัวกลาง เลขคณิต ทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบมี 1 ตัวประกอบ (One Way Analysis of Variance) และการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison test) ด้วยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

ผลการศึกษพบว่า

1. ครูประจำการและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูประจำการและผู้บริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนไม่แตกต่างกัน
3. ครูประจำการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ครูประจำการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนาที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

6. ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

7. ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

8. ครูประจำการที่ปฏิบัติงานที่อยู่ในโรงเรียน ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาตามรูปแบบโครงการโคราชพัฒนา ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

IMPACTS OF KORAT DEVELOPMENT PROJECT ON HEALTH DEVELOPMENT OF
ELEMENTARY EDUCATION STUDENTS AS VIEWED BY TEACHERS AND
ADMINISTRATORS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER
THE OFFICE OF NAKHON RATCHASIMA
PROVINCIAL ELEMENTARY EDUCATION

AN ABSTRACT
BY
SARODH PECHMANEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Health Education
at Srinakharinwirot University
September 1991

The objectives of this study are to determine the impacts of Korat Development Project on health development of elementary education students as viewed by teachers and administrators in elementary schools under the Office of Nakhon Ratchasima Provincial Elementary Education. Variables used for comparison are position; working experiences; educational background and school sizes. Six hundred and ninety six questionnaires were collected from 308 administrators and 388 teachers. In a form of rating scales. The analysis were done by using percentage ; mean; t-test ; one-way analysis of variance and multiple comparison test by Newman-Keuls method.

The results were as follows:

1. The elementary school teachers and administrators under the Office of Nakhon Ratchasima Provincial Elementary Education had viewed the impacts of Korat Development Project on health development of elementary education students at the average level.

2. The teachers and administrators under the Office of Nakhon Ratchasima Provincial Elementary Education showed no difference in their views about the to impacts of Khorat Development Project on health development of elementary education students.

3. The teachers with differences in working experience showed their significant differences in their views about the impacts of Korat Development Project on health development of elementary education students at the .05 levels.

4. The administrators with differences in working experience showed their significant differences in their views about

the impacts of Korat Development Project on health development of elementary education students at the .01 levels.

5. The teachers with differences in educational backgrounds showed no difference in their views about the impacts of Korat Development Project on health development of elementary education students.

6. The administrators with differences in educational backgrounds showed no difference in their views about the impacts of Korat Development Project on health development of elementary education students.

7. The administrators with differences in schools sizes showed no difference in their views about the impacts of Korat Development Project on health development of elementary education students.

8. The teachers with differences in schools sizes showed no difference in their views about the impacts of Korat Development Project on health development of elementary education students.